BONDIA® ARUBA

Diasabra 4 di October 2025 www.bondia.com Email: noticia@bondia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044 1,75 Florin

Aruba ta mantene… Maneho di 'porta habri'…

Pagina 5

Aumento di arma y crimen entre hobennan: Un reto pa Aruba

Pagina 3

- **Accidente mortal ta subraya falta di facilidad adecua pa step y bicicleta riba caminda** Pagina 2
- **Consulado di Colombia na Aruba y ACNUR a cera acuerdo cu DIMAS** Pagina 4
- **Homber di Amsterdam deteni pa financiamento di terorismo cu Bitcoin** Pagina 9

Audio viral ta leak mustrando disputa entre minister di Finanzas y hefe di Impuesto na Corsou

Pagina 8

Venezuela: Hegseth ta anuncia otro atake riba boto

Pagina11

Zelenskyy ta adverti cu drone Ruso ta pone Chernobyl y otro planta nuclear den peliger

Pagina 23

BONDIA ARUBA

Accidente mortal den trafico ta subraya un falta di facilidad adecua pa step y bicicleta riba caminda

E siman aki a drenta e noticia lamentable di un homber cu a fayece despues cu a keda envolvi den un accidente na Oranjestad. Aki tabata trata di un persona den su 50 aña coriendo riba step electronico cu a ser alcansa pa un auto riba rotonde riba Adriaan Lacle Boulevard. E caso aki atrobe ta subraya e falta di medida y seguridad adecua pa usuarionan di step electronico y bicicleta den trafico.

Bon Dia Aruba a reporta riba e problema aki varios biaha durante e ultimo añanan, poniendo un luz riba e situacion actual riba nos careteranan y enfatisando e peligro cu ciclista y vehiculonan electronico ta presenta riba caminda, ambos pa chauffeurnan den auto como cu e usuarionan mes.

Na juli 2023, Vereniging Rijschool Aruba (VRA) a expresa nan preocupacion cu vehiculonan electronico riba caminda, specialmente e 'step', despues di a mira un serie di accidente cu usuarionan di step resultando herida despues di ser alcansa pa auto. VRA a informa cu e tipo di vehiculonan aki mester tin un tipo di rijbewijs, y usuarionan mester tin un seguro pa haci uso di esaki den e caso si un accidente lo por sucede.

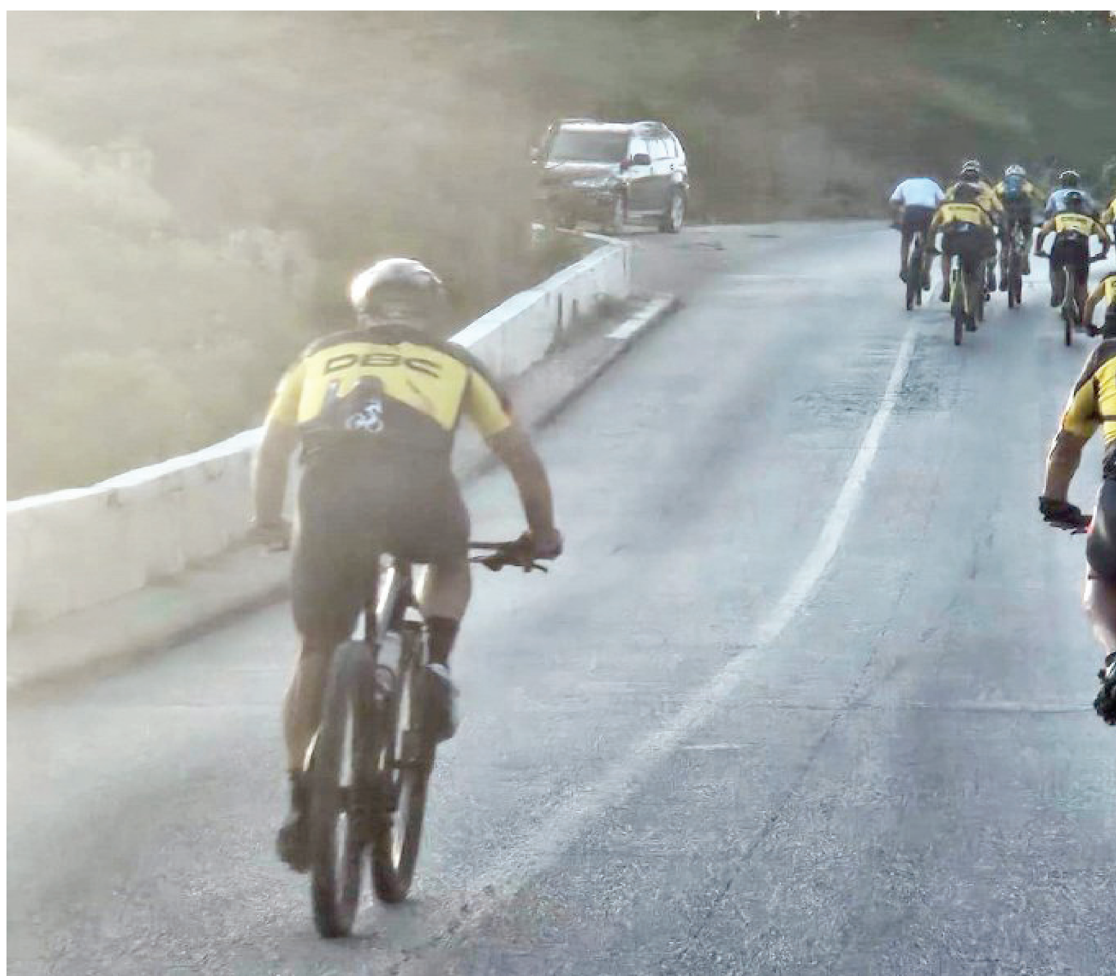
Anteriormente step tabata usa pa muchanan pero awor danki na tecnologia por mira cu adultonan ta haci uso di nan door cu nan ta electrico y nan por core distancianan un tiki mas largo na un velocidad di 30 kilometer pa ora, pero na momento cu a cuminsa traha esaki mester cuminsa regula e ley y un di e luganan cu a haci esaki ta Hulanda.

VRA a sigura e tempo ey cu na Hulanda a cuminsa coloca fietspad unda mester core te tanto kilometer pa ora y na Aruba ta existi e 'bebouwde kom' unda por core na un maximo di 50 kilometer pa ora, cual lo por ta mas adecua pa permiti e tipo di vehiculonan mas slow aki. Pues esakinan ta inclui camindanan menos druk den bario, por ehempel.

Sinembargo, ora ta papia di caminda grandi, incluyendo riba highway, mester por tin regulacion estricto pa stepnan no ser permiti di core riba caminda. Den e ultimo añanan nos a mira un desaroyo den e infrastructura di camindanan, unda varios caminda nobo tambe ta haya un 'fietspad' na banda pa asina por acomoda ciclista y usuarionan di step. Desafortunadamente esaki no ta disponible tur caminda, y hopi caminda druk—Oranjestad por ehempel—ta keda sin e facilidad aki, a pesar cu ciclista y usuarionan di step ta sigui core riba nan.

Tambe tin cu sigura cu un usuario di step ta consciente di leynan di trafico di Aruba, specialmente ora ta trata di turistanan. Si ta desea pa core step riba caminda, mester por tin un permiso cu ta indica cu e persona aki a pasa test, e tin cu bisti helm y mester paga pa plachi number y seguro, manera cualkier otro vehiculo di motor convencional.

E ora ey mag di laga hende core cune pero si no a aregla un ley pa esaki, manera VRA a señala na 2023, e ta bay bira un problema tanto pa turistanan y localnan. Y e caso mortal recien lamentablemente a proba esaki.

Bicicleta riba caminda tambe ta keda un menasa pa seguridad di trafico

Comparable cu e peligro cu vehiculonan electronico por tin riba caminda, bicicletanan tambe ta un otro tipo di vehiculo cu mester regulacion y facilidad. Tabata un aña pasa cu Bon Dia Aruba a trece e topico di ciclistanan riba caminda dilanti, unda a señala e tempo ey caba cu ciclistanan tabata presenta un peligro pa seguridad di trafico debi na e manera iresponsable cu algun ciclista ta core. Awendia, e situacion a keda pa gran parti mescos.

Automobilistanan frecuentemente ta expresa nan frustracion pasobra ciclistanan ta exigi respet riba caminda, pero nan mes no ta respeta ley di trafico, poniendo bida di nan mes y di otronan den peliger.

Ciclistanan cu kier core di manera safe, por haci uso di areanan menos transita of por ehempel di Linear Park, pero sigur riba caminda grandi ta e caminda menos adecua pa core bicicleta, y aun menos coriendo memey di caminda unda no ta laga espacio pa autonan pasa na banda y ta tene trafico pega.

Aki tambe, e problema di un falta den infrastructura adecua pa e ciclistanan aki tambe ta hunga un rol. Manera a menciona, algun caminda, specialmente e Green Corridor, Linear Park y Watty Vos Blvd. tin fietspad grandi y sigur banda di nan adecua pa bicicleta, pero no ta tur caminda tin e facilidad aki y esaki ta forma un problema pa ciclistanan cu sa core di distancianan largo.

Ademas, ciclistanan mester tin mas respet pa ley di trafico. A pesar cu tin biaha camindanan no ta permiti suficiente espacio pa ambos auto y bicicleta core hunto, ciclistanan mester tene na cuenta pa keda lo mas pafo na banda drechi cu por. Ademas mester respeta cu no ta permiti pa mas cu dos ciclista core banda di otro. Riba camindanan smal of druk, kisas lo ta consehable pa no core banda di otro mes, sino tras di otro.

E falta di facilidad ta keda principalmente un asunto cu nos gobernantenan mester alivia, pero turesten cada usuario (ciclista, usuario di step, scooter, auto y hasta peaton) mester percura pa mantene nan mes na ley di trafico, y percura pa no causa ningun disturbio, of pio, accidente y posible morto.

Aumento di arma y crimen entre hobennan: Un reto pa Aruba

Den ultimo temponan por mira cu den Caribe cantidad di arma a bin ta aumenta loke ta nifica un reto pa e cadena hudicial di e paisnan den Caribe. Recientemente den un entrevista cu Minister di Husticia, Integracion y Transporte Publico Arthur Dowers a trece dilanti e tema di cantidad di arma na Aruba, como tambe e preocupacion di criminalidad entre hobennan riba e isla, caminda e mandatario a elabora riba esfuersonan di parti di husticia pa mitiga e retonan aki.

Minister Dowers a splica cu ta asina cu den ultimo añanan por mira hopi presencia di arma, pero esey, el a indica, ta algo cu basa riba nan inteligencia nan sa cu ta entre otro pa motibo cu tin un periodo caminda cu por ehempel hendenan cu ta den e sector di proteccion y husticia di cierto pais ta bende nan arma na un dado momento y eseynan ta yega otro pais.

El a indica cu ademas e ta mira tambe un tendencia aworaki cu cierto paisnan ta percura pa ciudadanonan haya arma cu e pensamento cu nan ta milicia, pero e ciudadanonan ta bende e arma, cual ta algo cu ta aumenta risico.

E mandatario a remarca cu cantidad di arma no ta algo nobo ta algo cu ta ser bringa y ta un fenomeno andando pa basta tempo caba. “Nos sa cu e ta un risico grandi y nos ta keda usa tur medio disponibel pa pusha back contra e trecemento di arma y cu esakinan ta yega nos frontera y otro paisnan den Caribe Hulandes tambe,” el a enfatisa.

Den luna di juni minister Hulandes David van Weel, encarga e tempo ey cu Seguridad y Husticia, den un carta contestando pregunta di miembronan di Tweede Kamer a expresa cu e problema di posesion di arma ta empeorando, y ta notando esaki den Caribe Hulandes.

El a indica cu den region Caribe mas ampliamente, e cantidad di arma ta aumenta, y esaki tambe ta siendo nota den e otro islanan Caribense dentro di Reino.

Tocante con Hulanda ta sostene Aruba, Corsou y Sint Maarten den atende posesion y uso di arma di candela, Van Weel a bisa cu combati posesion y uso di arma di candela ta rekeri cadenanan hudicial fuerte y conocemento robusto, y marconan di inteligencia.

Sinembargo, el a nota cu “tur isla ta enfrentando escasez di personal den aplicacion y investigacion, incluyendo inspeccion di waf. Mediante e JVO (Justitieel Vierlandenoverleg) semi-anual, Hulanda ta colabora cu e islanan pa atende e escasez aki lo mas efectivamente posible, mientras ta respeta e diferente responsabilidadnan dentro di Reino.”

JVO a tuma luga den luna di augustus na Hulanda na unda minister Dowers tabata presente. Un di e puntonan cu a sobresali durante e encuentro aki tabata e tema di criminalidad entre hoben. Durante e entrevista Bon Dia Aruba a puntra e mandatario con e situacion aki ta na Aruba actualmente.

Minister Dowers a splica cu loke nan ta mira ta crimen entre hobennan ta varia y cada bes ta mira cu tin gruponan di hoben hopi jong ta comete crimen. El a splica cu Stichting Reclassering ta haciendo un bon trabou pa yuda den e aspecto aki.

Un di e proyectonan di Stichting Reclassering dirigi specificamente riba hoben ta e programa Halt, un trayecto destina pa hoben entre 12 te 17 aña cu ta brinda intervencion preventivo y formativo, pafo di e sistema penal, pa evita ripiticion di e comportacion criminal.

Un di e beneficio mas importante di Halt ta cu e hoben no ta haya un record penal. Mas ainda, Halt ta sirbi como un medio pa detecta problema trempan y referi e hoben na ayudo mas specialisa si ta necesario pa asina yuda preveni cu e hoben ta bolbe comete otro delito, cu hopi biaha sa ta mas pisa.

Apart di esaki, minister Dowers a menciona cu nan ta trahando riba e posibilidad pa yega na uso di “enkelband”, cual ta detencion electronico, pa usa esey tambe den cuadro di prevencion y pa atende cu crimen bou di hoben.
“Tin diferente paso ta tuma luga, pero cu ta tuma tempo tin biaha. Mi ta corda e [detencion electronico] nos a papi’e ongeveer 15 aña pasa y aworaki un di e prome cosnan cu mi a haci ora mi a yega back, mi a puntra reclassering con ta para, nan a bisa tur cos ta para, mi a bisa nan ban speed it up y aworaki bo ta mira toch despues di un par di luna bo ta mira cu ta casi asina leu cu ta bay cuminsa cu e trayecto aki,” e minister a splica.

Minister Dowers a enfatisa cu e tin hopi confiansa cu e departamentonan ta haciendo hopi esfuerso pa mitiga risico, pero alabes a subraya cu ainda nan no ta caminda nan mester y cu ainda tin esfuersonan grandi cu mester realisa. El indica cu ademas tin e veiligheidshuis caminda dialogo ta tuma luga entre diferente persona, hopi biaha riba e aspecto di criminalidad entre hobennan. “Eynan bo por mira cu toch hendenan ta satisfecho cu discusionnan cu ta tuma luga pero tin mas esfuerso pa haci tambe,” el a agrega.

E mandatario a indica cu si mira hobennan cu ta core riesgo, tin facilidadnan encarga pa deal cu esaki y cada un di e facilidadnan aki ta haciendo esfuerso pa bringa e fenomeno, pero esaki, el a señala, ta un aspecto cu ta multifacetico y mester ser atendi di un forma multidiciplinario tambe.

“Si bo wak bon e bienestar di un hoben ta cuminsa for di mucha. E ta cuminsa hopi biaha na volksgezondheid, despues e parti di social ta hunga rol, e parti di enseñansa ta hunga un rol importante, e parti di proteccion ta cerca husticia, pero no ta asina cu na husticia nos tin un instrumentonan directo cu ta señala cierto cosnan, nos no tin e instrumentonan pa contribui directamente na e desaroyo sano di e mucha. Esey ta Salubridad Publico, Enseñansa y Asunto Social. Nos ta e sluitstuk y nos ta haciendo esfuerso conhuntamente cu e otro partnernan pa percura cu nos hobennan tin un miho porvenir,” e mandatario a enfatisa.

Por ultimo el a splica cu mal educacion, mal guia, mal cuido di mucha, ta aspectonan cu nan ta ser confronta cune y hendenan cu ta atende cu esey ta haciele cu hopi amor y hopi pasion. Alabes el a remarca cu e ta un trabou cu ta pone hopi presion riba nan.

“Mester mira den futuro tambe e hendenan cu ta traha den e sector aki, si nan por ruleer nan, of duna nan chance pa haci algo otro pasobra e ta pone hopi presion psicologico si continuamente, aña den aña afo, nan tin cu traha den e condicionnan cu no ta e condicionnan di mas facil pasobra no tur ora tin tur e medionan of suficiente medio disponibel pa haci esaki,” el a finalisa.

FIND US ON
BONDIA ARUBA
www.bondia.com
ALSO AVAILABLE ON

BONDIA ARUBA

Consulado di Colombia na Aruba y ACNUR a cera acuerdo cu DIMAS

Pa apoya programa di flexibilisacion di admision di migrante

Durante un conferencia di prensa recien Consul di Colombia na Aruba, Sr. Gustavo Serrano Amaya, hunto cu director di Fundacion VeneAruba Solidaria, Grislynn Hernandez, a anuncia un acuerdo cu e Consulado di Colombia na Aruba y ACNUR a cera cu DIMAS den cual ta nan sostene e trayecto di flexibilisacion den maneho di admision pa indocumentadonan.

Consul Serrano Amaya a splica cu manera ta conoci siman pasa a gobierno a informa cu entrante 1 di october te cu 31 di december, lo cuminsa cu fase 4 pa loke ta trata regularisacion di migrantenan na Aruba.

El a sigui splica cu e Asociacion di Cuerpo Consular na Aruba a ser invita door di DIMAS, unda nan a ser informa riba e proceso di regularisacion y a haya e oportunidad pa haci comentario y sugerencianan, cu a ser teni na cuenta.

El a indica cu hunto cu ACNUR, e Consulado di Colombia na Aruba, a firma un acuerdo cu DIMAS pa sostene e programa di regularisacion aki, cu e consulado ta considera sumamente importante.

Manera ya ta conoci tambe e trayecto di flexibilisacion aki ta permiti migrantenan cu nan status di inmigracion no ta regularisa corectamente pa haya un permiso pa permanece riba e isla legalmente. Ta asina cu e dos entidadnan aki, Consulado di Colombia y ACNUR, a aloca nan propio recursonan pa sostene e proceso aki, y tin e sosten logistico di Fundacion VeneAruba Solidaria, cu lo ta e operador autorisa.

Pa loke ta e diferente fasenan di e trayecto di flexibilisacion, Consul Serrano Amaya a splica cu algun di e fasenan a cuminsa caba, pero algun a cuminsa un tiki mas trempan. E prome fase ta dirigi riba migrantenan cu tin garante pa aplica pa nan permiso mientras cu fase 2 ta dirigi riba studiantenan y otro categorianan.

Fase 3, cu ta un fase basta nobo y interesante, ta dirigi riba migrantenan cu tin permiso anterior pa cinco aña. E migrantenan aki por aplica pa un permiso nobo pa cinco aña mas, y durante e tempo ey, nan por cambia di dunador di trabou y traha simultaneamente. Nan por ocupa dos of mas trabao simultaneamente durante e periodo di cinco aña ey.

Adicionalmente DIMAS a baha e costo di e permiso ey, cu lo bira solamente dos mil florin pa e termino di cinco aña.

Y den fase 4, cual a cuminsa dia 1 october, DIMAS lo duna un permiso di un aña pa esnan cu no tin garante of dunador di trabou. Durante e aña ey, e migrante lo tin e oportunidad di haya un dunador di trabou cu lo firma pa nan y despues aplica pa un permiso, cu tambe por ta valido te cu
cinco aña.

Den e fase aki, e solicitantenan lo por inscribi na censo, tambe nan lo por haya AZV y adicionalmente DIMAS a reduci e costo di e permiso, cual ta duna un alivio economico na e migrantenan cu ta aplica.

El a remarca cu cada trayecto dentro di e proceso di regularisacion aki tin cierto exigencianan cu mester cumpli cune pa DIMAS por otorga e permiso.

Pa loke ta e rol di Consulado di Colombia na Aruba, ACNUR y Fundacion VeneAruba Solidaria, Consul Serrano Amaya a splica cu nan lo ta sosteniendo e fasenan 1, 2, y 3, y ta autorisa pa DIMAS pa haci e peticionnan di permiso, pidi cita, y revisa e documentacion cu DIMAS ta exigi pa e personanan cu aplica por cumpli cu e rekisitonan pa e tipo di permisonan aki.

El a remarca cu den fase 4 tin un diferencia y esaki y ta cu aplicacion pa e permiso ey mester ser haci directamente na DIMAS. Sinembargo, el a remarca, den e fase aki nan lo ta yudando cu revision di e documentacion necesario prome cu e solicitante bay DIMAS pa solicita. Pues nan lo pidi e cita, y riba e dia di e cita, e persona lo bay DIMAS cu e documentonan cu nan a revisa anteriormente.

Pa loke ta e bentaha cu e ayudo aki tin pa e migrantenan cu kier aplica pa un permiso, Consul Serrano Amaya a splica cu riba e dia cu nan tin nan cita cu DIMAS, e migrantenan por ta sigur cu nan ta cumpli cu e informacion of rekisitonan rekeri pa DIMAS, evitando di e forma aki retraso, perdida, y e necesidad pa pidi un cita nobo.

Si un persona bay directamente DIMAS y nan no ta cumpli cu e rekisitonan ora nan bay na e cita, DIMAS lo debolbe nan y nan lo mester pidi un cita nobo, y si cada biaha nan falta algun tipo di documento nan lo mester keda pidi tanto cita cu ta necesario te ora cu e documentonan ta cumpli cu tur e exigencianan di DIMAS.

"Manera mi a menciona, si un persona kier haci e peticion, loke sigur algun a haci caba, y kier haci e peticion directamente na DIMAS, nan por pidi e cita riba e portal. Esnan cu bini den e caso aki na VeneAruba, nos operador di logistica, lo ricibi, manera mi a menciona, un revision di nan documentacion y guia, cu mi ta kere ta hopi importante. Guia riba cual aplicacion por ta esun mas rapido of mas conveniente pa nan den nan caso particular," Consul Serrano Amaya a enfatisa.

El a splica cu segun e informacion suministra pa director di DIMAS, Kathy Paskel, DIMAS lo ta habri durante siman, di dialuna pa diabierna, for di 8or di mainta pa 8or di anochi, y riba diasabra, for di 9or di mainta pa 3or. El a indica cu DIMAS ta calcula cu cada siman entre awor y 31 di december, nan lo atende mas o menos 1.700 cita pa siman.

Fundacion VeneAruba Solidaria lo duna servicio di dialuna pa diabierna, di 8or di mainta pa 5or di atardi pa inmigrantenan di tur nacionalidad u kier regularisa nan status.

E Consul a enfatisa cu ta importante pa tur interesa aplica prome cu 31 di december, fecha cu e e fase ta cera, ya cu entrante dia 1 di januari 2026, hendenan cu no tin un permiso di trabou lo ta someti na expulsion for di e isla. E beneficio aki ta conta solamente pa esnan cu a drenta e isla prome cu 1 di juli 2025, y tin un stempel di migracion den nan paspoort.

Di su banda, Hernandez a expresa cu e tres organisacionnan, Consulado di Colombia na Aruba, ACNUR y Fundacion VeneAruba Solidaria a bini hunto specificamente pa e proceso aki pa yuda tur hende pa ora nan yega DIMAS, nan tin un checklist completo, tur cos verifica pa asina e proceso ta hopi facil y suave.

"E ta berdaderamente un oportunidad unico cu ta ser presenta na henter e comunidad migrante, y e tres organisacion, e tres instituto, ta aki pa sostene boso tur na e momentonan aki. No keda afo. Nos t'ey pa sostene bo," el a remarca.

BONDIA ARUBA

Editor
Caribbean Speed Printers N.V.
Aruba Bank N.V. Acc. #332668
Caribbean Mercantile Bank N.V.
Acc. #23951903
RBC Royal Bank Acc. #13307728

Operations Manager
Mariette Engelhart-Boekhoudt

Redaccion
noticia@bondia.com
Pilar Flores (hefe di redaccion)
Angenette Figuereo (closer editor)
Leo Maduro
Dilma Arends
Raisa Montilla
Oriana Geerman

Ehecutivo di Benta
Sulaika Croes
sulaika.croes@cspnv.com
Mark Gomes
mark.gomes@cspnv.com

Aviso y Arte
Sandra Loefstop
Lisa Tromp

Departamento Digital
Juan Luis Pinto

Administracion
accounting@bondia.com
Martha Arteta de Ariza

Distribucion
Jenny Kelly

Coleccion
Evelinda de Cuba - Tromp

Pre Press
Luis Fernando Arenas (Hefe)
Pablo Libre

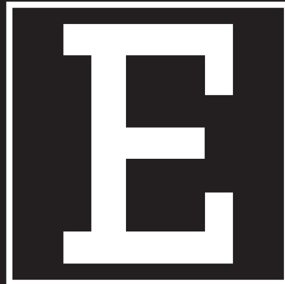
Press
Roland Schenker (Hefe)
Omar Ramirez
Martin Boekhoudt
Francis Dirksz

Colaboracion
Assiociated Press
Ret Karibense
Data Key

Afiliacion
Sociedad Interamerica
di Prensa (SIP)

DIRECCION
Adres: Weststraat #22
Tel: 582-7800
Email: noticia@bondia.com
aviso@bondia.com
info@bondia.com
Website: www.bondia.com
Facebook: @bondianoticia
Instagram:bondiaaruba

BON DIA ARUBA ta un corant redacta y imprimi na Aruba y ta obenibel di dialuna te cu diasabra. Ningun contenido por wordo reproduci sin permiso di editor.

Editorial

Aruba ta mantene… Maneho di ‘porta habri’…

Recientemente nos por a mira un maneho (den fase) di nos actual ministro di husticia pa e problema cronico di presencia di miles di migrante indocumenta na nos pais. Di un banda esey ta di aplaudi pasobra pa demasiado tempo tabata falta un maneho pa atende e problema di migrante ilegal y e otro problema di escasez laboral. Nos por comprende cu ta dificil imagina un maneho unda ta expulsa cada persona cu ta na nos pais sin permiso, manera ley ta indica. Di otro banda nos tin e problema cu nos propio gobiernonan a crea demasiado acomodacion turistico, cu den e tempo nos dilanti lo percura pa e problema pa cual tabata adverti pa hopi aña caba: un demanda laboral monstruoso, pa cual Aruba simplemente no tin forza laboral. Nos tin mas di 35 aña ta importa labor stranhero na grandi pasobra nos propio base poblacional no tabata y keto bay no ta duna loke mercado mester. Y asina mes a ‘logra’ cu nos a yega na e siguiente ola di demanda di awe, cu un exceso na capacidad hotelero cu a cuminza mira un bahada den grado di ocupacion.

Pa un mandatario encarga cu husticia e ultimo desaroyo aki no ta haci diferencia; e lo mester maneha e situacion su dilanti. E situacion aki tin dos cara diferente: e entrada di persona indocumenta via nos costa, y entrada via e porta legal: aeropuerto y nos hafnan. Desde semper, e entrada via porta oficial ta abarca e gran mayoria di persona cu finalmente ta forma e miles di migrante ilegal, pasobra simplemente nan no ta sali. Sin embargo, ora ta papia di combati entrada di persona ilegal, semper atencion ta bay na cuida nos costa y tur loke ta necesario pa esey. Claro cu esey tin su motibo; no ta hende so ta drenta via costa, tambe ta drenta arma y droga, loke ta obliga na inverti den e parti aki di trabao di husticia. Pero, esaki no ta cambia e realidad cu ta na e banda ‘legal’ e porta ta hancho habri pa cualkier persona cu cumpra un pasashi y aparenta un turista, drenta nos pais y por lo pronto no sali mas. Ta tocante e problema specifico aki nos redaccion den entrevista a puntra e mandatario di husticia pa su opinion y mester bisa cu su contesta no a satisface. Loke el a contesta ta un descripcion di e practica actual, unda ta actua na momento cu e persona ilegal kier sali di nos pais - di su propio voluntad, no pasobra husticia a deten’e - cu un prohibicion pa drenta pa tanto aña. Loke nos tabata desea un contesta ariba ta e practica na tanto otro pais, unda parti di e esfuerzo total ta bay na busca e mayoria ilegal aki cu a drenta via porta principal, pa expulsa nan, promer cu nan ‘cria raiz’ na e pais. Den nos caso ta trata di sigur 90% di tur esnan cu finalmente ta forma e diezmiles di ilegal cu nos tin actualmente. Nos autoridadnan en cambio ta practica un maneho di ‘laisser faire’ unda ta actua solamente posteriormente, dia cu e stranhero presenta pa sali di e pais. Tambe e mandatario a mustra riba e cambio di ley cu a haci cu permanencia ilegal na nos pais no ta un delito (misdrijf), sino un simple infraccion (overtreding). Esey ta mustra masha humano pero cu un esfuerzo creible di busca esnan cu ta keda despues cu nan permiso di turista vence, e distincion entre delito y infraccion no ta haci ningun diferencia: a constata cu fulano ta ilegal na e pais y e ta bay su cas... Pero no, ta keda mustra riba e esfuerzo cu ta haci na costa, cu enberdad ta hopi mas spectacular y por duna mas material pa prensa y comentario online, pero cu no ta atende e problema di e gran mayoria cu a drenta silenciosamente. Asina nos tin, despues di tanto aña di ‘porta habri’,sigur 16.000 migrante Venezolano, cu tabata beneficia di un porta habri caba promer cu Chavez a tuma rienda di su pais25 aña pasa, ocasionandoe ola migratorio mas grandi di historia Latinoamericano.

Pero esey no ta tur, manera e entrevista menciona ta mustra, esaki lo ta e mesun porta habri pa futuro tambe. Nos no por a mira nada den e entrevista cu ta mustra riba un maneho mas estricto pa e 90% cu ta drenta ‘legal’ y no ta sali. Y esey tin otro motibo tambe, cu no ta problema di e mandatario entrevista so, sino di e gabinete completo: a dicidi cu ta keda mantene e practica di mas di 30 aña di permiti e stranhero drenta nos pais, bay ‘shop around’ pa trabao, yega na un deal cu un dunador di trabao ybusca permiso despues, si acaso. Basicamente ta mantene e modelo aki, cu probablemente e argumento cu e demanda laboral excesivo lo dura varios aña mas y cu entrada di e manera aki ta garantiza cu tin suficiente ‘oferta laboral’ di exterior, sin cu mester haci esfuerzo di regula entrada di labor externo for di e paisnan den region mes. Esaki ta cumpli sagradamente cu e ley economico di preveni prijs halto di labor, percurando pa suficiente ‘oferta’ di exterior, sin gasto o esfuerzo grandi, ni pa gobierno, ni pa sector priva. Cu un posible ola nobo di migracion Venezolano nos dilanti, e pregunta ta kedacon a para cu nos interes, si e porta di 90% ta keda habri, cu tur consecuencia cu nos a mira un biaha caba...

LOTTO 5
Cuminsando cu 4 florin, bo por gana e suma grandi aki
Afl. 140.000,-
Obtenibel na cualkier rebendedo di Lotto.
sorteo ta awe nochi 7:45 pm
HUNGA AWO

Otmar Oduber:

PPA ta retira peticion pa Reunion Publico y ta pidi pa union den Seniorenconvent

For di 30 di januari, PPA ta insisti riba transparencia y debate riba e Rijkswet HOFA. E fraccion, lidera pa Otmar Oduber, a manda ripitidamente peticion pa un Reunion Publico, pa cumpli cu lista di palabracion y compromiso di IPKO 2022, unda a stipula cu Parlamento mester tin un rol central den e proceso di Rijkswet.

Den un carta dirigi na Presidente di Parlamento, PPA a expresa cla cu e Reunion Publico, ya no tin sentido ni balor agrega. "Esaki lo djis bira un show politico, sin resultado concreto. P'esey, PPA ta retira e peticion pa un Reunion Publico y ta propone un via alternativo, cu por duna union y resultado," segun Oduber.

Nota di Minoria: PPA a traha su parti

PPA a demostra liderato den henter e proceso di yega na un Rijkswet. Desde juni y juli, e fraccion a busca dialogo cu gremio sindical, comercial y instancia clave, pa splica kico e Rijkswet ta nifica pa futuro di Aruba. Esaki a resulta den un Nota di Minoria, unda PPA a comparti abiertamente cu tur sector. Pues un documento unda PPA ta indica su posicion cla y raspa.

"Nos meta nunca tabata pa tira lodo, pero pa informa y splica e realidad. Awe tur ciudadano, sindicato y comerciante ta pidi claridad. Esaki ta e rol cu PPA a cumpli desde principio," segun Oduber.

Mentira di e coleganan di Parlamento

E bunita discurso y conferencia di prensa, presenta tanto pa e coleganan di fraccion di AVP y FUTURO, unda cu nan a indica cu ta awor e proceso di Rijkswet ta bay cuminsa den Parlamento di Aruba ta, manera e profesor- y parlamentarionan Hulandes a bisa, un "gepasseerde station". Aruba a keda sin consensus y sin un posicion unanime y sin sosten di 2/3 parti di Parlamento, prome cu gobierno presenta un Rijkswet na Hulanda.

Seniorenconvent: pa logra union y forsa

PPA a expresa cu un Reunion Publico awor no tin niun balor agrega. E lo bira un show politico di 15–30 ora, caminda lo trece mas division y culpabilidad sin base. "Nos ta propone un caminda constructivo y responsabel: un Seniorenconvent," Oduber a enfatisa.

Un Seniorenconvent ta un reunion pa tur lider di fraccion, tras di porta cera, pa traha hunto un posicion unifica. E posicion aki lo presenta den Comision Central, despues den un sesion plenario y finalmente defende den un reunion publico. E proceso ey ta duna Aruba un bos hopi mas fuerte contra Hulanda.

Segun e expertonan constitucional, e version actual di e Rijkswet HOFA ta kita Parlamento su derecho y ta pone autonomia di Aruba na pia di Hulanda. Profesor Nicolay mes a adverti: Aruba por expresa su deseo, pero Hulanda ta e unico cu dicidi. Esaki ta inaceptabel!

Finalmente Otmar Oduber kier enfatisa cu e carta di fraccion di PPA ta manda un apelacion categorico: stop cu division y politica barata. Aruba mester sigui un via di union, logra consenso den un Seniorenconvent y asina manda un mensahe fuerte y cla pa Hulanda: sin consenso, no tin Rijkswet. Otmar Oduber a recorda cu: "Nos grandinan a lucha pa gana Status Aparte. Awe nos responsabilidad ta defende esey cu unidad. Aruba no por perde su autonomia pa conveniencia of division partidista."

Nota di redaccion: E articulo aki ta opinion di e autor y no ta representa opinion di Bon Dia Aruba.

Parlamento di Aruba
Fraccion di PPA

STATEN VAN ARUBA
Ingek. 30 SEP 2025
Volgnr.: IS/104/25-26

Aan: Voorzitter van de Staten van Aruba
Dhr. Alfred M. Sneek
L.G. Smith Blvd. 72
Oranjestad, Aruba

Oranjestad, 30 september 2025

Betreft: Intrekken van een voormalig verzoek en een verzoek indienen voor een **spoedige bijeenroeping** van het Seniorenconvent inzake de Rijkswet HOFA

Geachte Voorzitter Sneek,

Gezien de recente politieke ontwikkelingen en het feit dat de Ministerraad van Aruba de Rijkswet HOFA reeds naar de Rijksministerraad heeft gezonden zonder de vereiste parlementaire steun, acht de PPA-fractie het niet langer zinvol om de aangevraagde vergadering bijeen te roepen. Ons eerdere verzoek van 30 januari om het proces van de Consensus Rijkswet te bespreken – die na acht maanden conform het Reglement van Orde nog steeds niet naar behoren heeft plaatsgevonden – is hiermee achterhaald. Het bijeenroepen van deze vergadering zou nu resulteren in een vruchteloze discussie zonder inhoudelijke meerwaarde. Om die reden trekt de PPA-fractie het verzoek tot een openbare vergadering in.

Tevens, namens de PPA-fractie, verzoek ik u dringend om zo spoedig mogelijk een Seniorenconvent bijeen te roepen.

De aanleiding voor dit verzoek is het strategische en hoogst gevoelige onderwerp van de Rijkswet Houdbare Overheidsfinanciën Aruba (Rijkswet HOFA).

Het doel van deze spoedbijeenkomst is om in beslotenheid, als vertegenwoordigers van het Arubaanse volk, een gezamenlijke en eendrachtige positie te formuleren met betrekking tot de Rijkswet HOFA en de principiële kwestie van de zelfbeschikking van Aruba binnen het Koninkrijk der Nederlanden.

Wij achten het van cruciaal belang dat de Staten van Aruba met **één stem** spreken over dit onderwerp van staatsrechtelijk gewicht.

Parlamento di Aruba
Fraccion di PPA

Het door het Seniorenconvent geformuleerde gezamenlijke standpunt zal vervolgens worden voorgelegd aan de Centrale Commissie, met het oog op definitieve bekrachtiging tijdens een openbare vergadering.

Dit bekrachtigde standpunt zal dienen als basis voor het opstellen van een officieel rapport van de Staten aan de Rijksministerraad over de Rijkswet HOFA.

Wij zien uw positieve reactie en actie tot bijeenroeping met vertrouwen tegemoet.

Met de meeste hoogachting,

Dr. Otmar Oduber
Fractieleider PPA

Cc. Fractieleider-AVP
Fractieleider-FUTURO
Fractieleider-MEP

Asina bon
Nos Papiamento ta...?

Tocante caña y caña, cu (no) ta mesun cos...?

Den e edicion aki di nos column semanal dedica na nos idioma Papiamento, nos ta bay explora un poco atrobe den nos pasado, pero e biaha aki cuminzando cerca di nos tempo moderno aki. Como inicio di e ehercicio aki, un palabra cu nos por topa den nos Vocabulario oficial, pero sin splicacion bo no ta supone loke tin su tras si bo no conoce pasado recien di nos idioma. E palabra ta 'caña' cu no ta referi solamente na e matanan conoci como 'caña', manera caña di sucu, sino tambe na e verbo 'caña' y su participio pasado 'cañá' (cu disculpa, pero tin momento cu usa acento ta yuda clarifica). Esaki nos ta(bata) bisa di un persona, cu a dal demasiado trago caba y no mester mas. Den e situacion ey ta bisa: "Ay, esey a caña caba", cu consecuencia cu pa resto di e paranda no por conta cune mas... Den otro frase: "El a logra yega cas, pero bon caña (cañá) caba." Asina leu cu nos conocimento ta yega, no tin otro uso di e 'caña' aki den nos idioma. E pregunta naturalmente ta di unda e palabra aki ta bin? Un busqueda den Portugues y Spaño ta siña nos bastante. Portugues conoce e verbo 'acanhar' cu ta sinonimo di 'intimidar' o 'envergonhar, 'humilhar', 'restringir' y varios mas. E participio pasado 'acanhado' ta referi na un persona intimida, humiya, debil o golpea, o cu a keda na berguenza. Na Spaño nos ta haya referencia similar. Tambe idioma Gallego ta duna nos e mesun contenido, nada straño pa via di e relacion estrecho cu tanto Portugues como Spaño. Pa completa, nos por bisa cu e idioma Criol di Guine Bissau tambe conoce e verbo y su participio pasado ('akaña'; 'akañadu') cu e mesun contenido cu den Portugues, pero no cu e contenido unico cu e palabra a haya den nos Papiamento, esta e uso pa describi un persona cu a haya demasiado alcohol caba y 'p'esey no ta sirbi pa nada mas"...

Tur esaki no ta splica ainda kico ta e origen etimologico di e palabra. Aunke no tin ningun referencia cu ta brinda certeza den esaki, tin varios suposicion cu e ta bin di e otro 'caña' cu nos conoce, den un comparacion di pia di anciano cu ta mes instabil y debil cu e caña den cunucu. Tin varios referencia den cual ta usa e palabra aki, relaciona cu e estado fragil di un persona di edad. Di e uso ey no ta asina straño pa yega na usa esaki pa un persona bao influencia, cu tambe ta sinti su pianan tambalea. Ademas di e otro aspecto, cu e no por sigui, pues el a 'cobardia', a keda 'intimida', cu ta otro uso tambe cu nos a haya pa e verbo aki. En todo caso, na final nos por bisa cu muy probablemente 'caña' y 'caña' tin e mesun origen, pero ora nos a cuminza explora nos no tabata sa esey.

Mina y minamento

Di pasado remoto y mas cercano, di biaha awor pa presente. Ultimamente nos ta topa regularmente cu e verbo 'mina' y e sustantivo 'minamento' cu ta parce di tin algun relacion cu Spaño, pero esey no ta completamente asina. E palabra a yega na nos probablemente via Hulandes y Ingles: 'ondermijning' y 'undermining' (ondermijnen y to undermine). Esaki nos conoce di uso regular unda ta trata por ehemplo di criminalidad cu ta menaza di 'mina' nos estado di derecho. Buscando traduccion di biaha nos ta yega na Spaño: 'minar', cu mescos e otro idiomanan menciona tin e mesun significado, tambe den sentido figurativo, cu ta: consumi, destrui algo poco poco. Pero, e equivalente di 'minamento' na Spaño nos no por a haya; esey ta parce nos un invento crioyo reciente di nos mes. Pa completa nos busqueda: e palabra mas usa na Spaño den e contexto aki ta 'socavar' cu na Papiamento lo ta casi textualmente 'coba abao', loke ta exactamente e mesun cos. Pero, esaki nos no ta usa; nos ta keda cu e 'mina'.

Cientifico ta recomenda drecha sistema di cuminda pa evita 15 miyon morto pa aña y desaster climatico

(AP) — Mas o menos 15 miyon morto por ser evita cada aña y emision agricola por baha cu 15% si hende mundialmente cambia pa un dieta mas saludable y mayormente basa riba planta, segun e EAT-Lancet Commission, cu a reuni cientificonan di tur parti di mundo pa revisa e dato mas recien riba papel di cuminda den salud humano, cambio climatico, biodiversidad y condicionnan di trabao y bida di hende.

Nan conclusion: Sin cambio substancial den e sistema di cuminda, e efecto mas grave di cambio climatico lo ta inevitabel, hasta si humanidad logra cambia pa energia mas limpi.

"Si nos no haci un transicion for di e sistema insostenibel di cuminda caminda nos ta awor, nos lo fracasa den e agenda climatico. Nos lo fracasa den e agenda di biodiversidad. Nos lo fracasa den seguridad alimentario. Nos lo fracasa den hopi caminda," segun Johan Rockström, coautor di e studio y director di Potsdam Institute for Climate Impact Research, a bisa.

E comision su prome rapport den 2019 tabata considera como un "estudio monumental" pa e manera serio cu a trata reformacion di e sistema di cuminda, incluyendo salud humano y ambiental, segun Adam Shriver, director di bienestar y nutricion na Harkin Institute for Public Policy and Citizen Engagement.

Punto principal for di e rapport nobo

Un "dieta di salud planetario" por evita 15 miyon morto cada aña

E prome rapport di EAT-Lancet a propone un "dieta di salud planetario" basa riba cereal, fruta, berdura, pindanan y bonchinan. E actualisacion ta mantene cu pa mehora nan salud mientras reduci calentamiento global, ta bon pa hende come un porcion di proteina animal y lechi pa dia, mientras limitando carni cora na mas o menos un bes pa siman. Esaki ta aplica principalmente pa hende den paisnan desaroya, cu ta contribui desproporcionadamente na cambio climatico y tin mas escogencia den nan dieta.

E recomendacionnan di dieta tabata basa riba dato tocante riesgonan di enfermedad prevenibel manera diabetes tipo 2 y enfermedad cardiovascular, no riba criterionan ambiental. Pero salud humano y salud planetario ta existi riba un solo linea, segun nan a bisa.

Rockström a bisa cu por parce "laaf" cu despues di seis aña e analisis ta yega na mesun conclusion, pero e ta considera esaki algo cu ta duna seguridad, pasobra ciencia di cuminda ta move lihe y tin hopi estudio grandi y analitico cu ta sigui mehora.

Cuminda ta un di e escogencianan mas personal cu un persona por haci, y "e componente di salud ta toca tur hende su curason," Rockström a bisa. Segun e, aunke desafionan global ta complica, e cosnan cu un individuo por haci ta relativamente simple, manera reduci consumo di carni sin mester elimin'e completamente.

"Hende ta asocia loke nan ta come cu identidad" y dieta estricto por spanta hende, pero hasta cambionan chikito ta yuda, segun Emily Cassidy, investigador di Project Drawdown, un organisacion NGO di ciancia di clima, a bisa. E no tabata parti di e estudio.

E escogencianan di cuminda por pusha e planeta pasa un punto critico

Investigadonan a mira mas leu cu cambio climatico y emision di gas cu ta keinta e planeta, pa inclui biodiversidad, uso di tera, calidad di awa y polucion agricola — y nan a conclui cu e sistema di cuminda ta e factor principal cu ta pusha e tera te e limite pa un planeta habitabel.

E rapport ta "hopi comprensivo" den su scala, segun Kathleen Merrigan, profesor di sistema di cuminda na Arizona State University, ken tampoco tabata involucra. Segun e, e ta mustra cla con practica agricola y laboral, habitonan di consumo y otro aspectonan di produccion di cuminda ta interrelaciona — y por cambia.

Cambia dieta mundial so por yega na un reduccion di 15% den emision di gas di efecto invernadero for di agricultura, pasobra produccion di carni, particularmente carni cora, ta genera hopi gas cu ta keinta e planeta, segun investigadonan. Mas productividad di cultivo, reduccion di desperdicio di cuminda y otro mehoracion por aumenta esaki pa hasta 20%, segun e rapport.

Cassidy a bisa cu si hende den paisnan cu ingreso halto y medio limita consumo di carni di baca y carne na mas o menos un porcion pa siman, manera e rapport ta recomenda, nan por reduci emision equivalente na tur emision anual di Rusia.

Husticia den un mundo desigual

Na mes momento, e rapport ta conclui cu casi mitar di poblacion mundial ta ser nenga suficiente cuminda, un medio ambiente saludable of trabao decente den e sistema di cuminda. Minoridadnan etnico, pueblo indigena, hende muhernan, muchanan y hende den zonanan di conflicto tur ta enfrenta e riesgo na nan derecho humano y acceso na cuminda.

Cu e reunion climatico di UN yegando den november, Rockström y otro investigadornan ta spera cu lidernan politico den paisnan rond mundo lo incorpora perspectivanan cientifico riba e sistema di cuminda den nan politica nacional. Pa no haci esaki "ta nifica hiba nos den un direccion cu ta haci nos mas fragil," el a bisa.

LUNA DI LOCURA!
CUMPRA 2 LOTTO 5 Y HAYA 1 LOTTO 5 LOCO GRATIS!
CON PA HUNGA?
CU CADA COMPRA DI 2 LOTTO 5 RIBA E MESUN TICKET TA RICIBI 1 LOTTO 5 ADICIONAL LOCO COMPLETAMENTE **GRATIS** ARIBA E MESUN TICKET!
MAS BO CUMPRA, MAS TICKET LOCO **GRATIS** BO LO RICIBI!
PROMOCION TA VALIDO TE CU 31 DI DECEMBER
LOTTO Cambiando bida...
Pa mas informacion yama 525-7555 of bishita nos website lottoaruba.com
www.lottoaruba.com

BONDIA ARUBA

Audio viral ta revela enfrentamento fuerte entre minister di Finanzas y hefe di Impuesto na Corsou

(CuraçaoChronicle) – Minister di Finanzas, Javier Silvania (MFK) y director di Oficina di Ontvanger, Alfonso Trona, a keda atrapa den un disputa fuerte, cu ambos homber lansando acusacion durante loke ta parce di ta un reunion oficial dia 26 di september. Un grabacion di e altercado a leak, y awo ta circulando riba WhatsApp, Facebook y hasta un reel viral.

Den e audio, confirma autentico pa diferente fuente familiar cu e voznan, ta scucha Silvania ta yama Trona pa corupto. Trona di su banda ta bisa cu e tin documento den su lachi cu ta proba ken ta berdaderamente e oficial corupto. E intercambio rapidamente ta desenvolve den insulto y groseria, cu un stem femenino purbando di haci mediacion. Algun inicialmente a pensa cu tabata minister SOAW, Charetti America-Francisca, pero el a rechasa firmemente cu e tabata presente.

Ta reporta cu e confrontacion a tuma lugar dilanti di ambtenaar y otro oficial di gobierno, loke ta haci e episodio mas explosivo ainda.

Tension entre Silvania y Trona no ta algo nobo. E dos homber tabatin enfrentamentonan ripitidamente tocante aplicacion di impuesto, rekisito pa reporta y e poder discrecionario di Ontvanger. Silvania a acusa Trona di obstruccion, mientras cu Trona a bisa cu e minister ta sobrepasando su autoridad.

E audio cu a leak e escala e disputa na un nivel sin precedente. Pa prome biaha, acusacionnan di corupcion entre e dos homber no ta djis un rumor tras porta cera, sino ta documenta publicamente y scucha pa e comunidad mas amplio.

E publicacion di e audio a genera exigencia pa accion. Comentaristanan den medionan di comunicacion ta argumenta cu Ministerio Publico (OM) awo mester investiga e acusacionnan, mirando cu esakinan no ta priva mas sino disponible den un grabacion publico.

Te awo, ni Silvania ni Trona a duna un respuesta substantivo. Trona a indica na medionan: "Sorry, mi no tin comentario."

Prome minister y lider di MFK, Gilmar Pisas tambe a keda keto tocante e asunto.

E incidente a impulsa un debate mas amplio tocante gobernacion, integridad y responsabilidad dentro di administracion financiero di Corsou, lagando hopi cuestionando ki consecuencia politico y legal lo resulta di esaki.

Corsou ta marca 230 aña desde morto di Tula cu Conmemoracion Nacional

(CuraçaoChronicle) – Diabierna 3 di october, Corsou a tene su conmemoracion anual di Tula, lider di e rebelion di esclavo na 1795. E ceremonia e aña aki tabatin significado special, marcando 230 aña desde ehecucion di Tula, como tambe e aniversarionan di su reconocemento como heroe nacional di Corsou na 2010 y su rehabilitacion pa gobierno Hulandes na 2023, tempo cu a honr'e oficialmente como un heroe di henter Reino.

E conmemoracion, organisa pa Asociacion Promocion Consenshi Historico (APKI), a cuminsa cu un marcha di luto for di Van Leeuwenhoekstraat na Otrobanda bayendo Parke Lucha pa Libertat at Rif. E marcha tabata dirigi pa un drumband y Scouting Antiano cargando bandera, y sigui pa miembronan di publico.

E programa di anochi, cu tabata di 6:30pm te 9:30pm, a combina elementonan ceremonial, cultural y spiritual. Despues di e marcha, Imam Adnan Rayeha a dirigi un momento di reflexion spiritual, sigui pa hisamento di bandera di Corsou. Brioncitos & Friends a duna un presentacion di himno nacional, despues di cual a pone krans na honor di Tula.

Minister di Educacion, Ciencia, Cultura y Deporte, Sithree van Heydoorn a duna un discurso hunto cu investigador cultural Drs. Richenel Ansano. Presentacionnan musical a conta cu participacion di finalistanan di Festival Bos di Libertat 2023 — Robert de Jesús, Surelma Curiel-Miguel (Lady Su), y Moises Ramos — como tambe grupo di baile Hoben na Timon, poesia di Arte di Palabra, y musica di Grupo Ritmiko den Dam.

E anochi a conclui cu un presentacion di clausura y presentacion musical final alrededor di 9:30pm.

Segun APKI, e conmemoracion no ta recorda solamente e morto violento di Tula, pero tambe ta subraya e lucha largo pa reconocemento y emancipacion di pueblo Curasoleño. "Cu vision, dedicacion y determinacion, nos ta honra e morto y rehabilitacion di nos heroe nacional, Tula," e organisacion a declara.

PARLAMENTO ARUBA

STATEN VAN ARUBA

OPENBARE VERGADERING OP 6 OKTOBER 2025 OM 11:00 UUR V.M. IN DE VERGADERZAAL VAN DE STATEN VAN ARUBA

TE BEHANDELEN ONDERWERP

Agenda:

Onderzoek geloofsbrief en toelating als lid der Staten dhr. Eduard F. Pieters

De Plv. Griffier,

mr. A.J.A. Thodé

Empleado di SDKK suspendi despues di comparti data personal di colega riba plataforma di redo

(CuraçaoChronicle) – Un empleado di Recurso Humano na Centro di Detencion y Coreccion di Corsou (SDKK) a keda suspendi despues di a leak informacion personal tocante tres colega riba e plataforma di redo, Redu Page.

E incidente, confirma pa lider sindical Juan Laurens, a genera un welga breve di personal di e prison.

Segun Laurens, e trahador di HR inicialmente a nenga cu el a post e informacion, pero despues a admiti responsabilidad durante combersacionnan cu management di e prison. Awo tin un investigacion andando pa determina si e revelacion aki tabata intencional, y kico tabata e motibo di e empleado.

Den protesta, varios empleado di e prison a pone trabao plat pa algun ora diahuebs. Nan a exigi pa prohibi e empleado di drenta e facilidad te cu completa e investigacion.

Minister di Husticia, Shalten Hato (MFK) a bay di acuerdo cu e exigencia. El a dicidi cu no ta bay permiti e trahador bay back na pia di trabao te cu e investigacion independiente ta finalisa y publica e hallazgonan.

E caso a genera preocupacion tocante privacidad di data y confiansa na pia di trabao dentro di sistema di prison di Corsou, cu yamado pa medida mas estricto pa protege e informacion personal di e trahadornan.

Mayornan di criansa no lo enfrenta acusacion di intento di homicidio imboluntario pa abuso severo di mucha muhe

(NLTimes) - Fiscal a baha e acusacion di intento di homicidio imboluntario contra dos mayor di criansa di Vlaardingen, acusa di abusa seriamente di nan yiu muhe di criansa. Johnny van den B. y Daisy W. a tabatin nan prome audiencia den Corte na Rotterdam diabierna mainta, unda e acusacion final a keda delinea.

E mayornan di criansa, tur dos di 38 aña, a ser aresta na mei aña pasa despues cu nan yiu muher di criansa di 10 aña a ser interna den hospital cu heridanan severo un siman prome. E mucha tabatin wesonan kibra y herida cerebral y tabata den coma pa algun tempo.

A keda declara durante e huicio cu awor e ta pasa dos dia pa siman na un cunucu di cuido. Un rapport medico a indica cu el a sufri daño neurologico significante y actualmente ta funciona na mas o menos e nivel di un mucha chikito.

Segun e centro di rehabilitacion caminda e mucha muhe di awor 11 aña ta kedando, el a mehora significantemente den tanto su habla como funcionnan motorico. “E por bisa algun palabra y tin biaha ta sigui instruccionnan simpel,” e fiscal a cita for di e informacion mas recien disponibel p’e.

Fiscal a bisa tambe cu e mucha por cana independientemente. “E canamento aki tin biaha ta sin meta, vagabundo, y cu movementonan stijf y algo descoordina.”

Ministerio Publico na prome instante a acusa e sospechosonan di a pusha e mucha muhe bou e trapi, pero e acusacion a keda retira na e ultimo audiencia preliminar. E decision tabata basa riba un rapport di e Instituto Forensico di Hulanda, cu a conclui cu su daño cerebral por a ser causa mes facilmente pa un caida accidental cu pa un pushamento of un sla na cabes. Como resultado, no por establece si e incidente tabata accidental of deliberadamente.

E mayornan di criansa tambe ta enfrenta acusacionnan di abuso di tres otro mucha den nan cuido: dos mucha homber Sirio y e ruman muhe di e victima inicial.

Expertonan di comportamento na Centro Pieter Baan ta considera cu e sospechosonan tin responsabilidad penal mengua y a recomenda tratamento psikiatrico obligatorio na un facilidad di TBS.

A haya cu W. tin un trastorno di personalidad marca pa rasgonan antisocial, narcisista, histrionico y fronteriso. Van den B. tambe a ser diagnostica cu un trastorno di personalidad, hunto cu un trastorno di agresion. Di acuerdo cu e evaluacion, e tin un necesidad pa afirma su mes como “esun di mas fuerte” y ta sinti “un sentido di poder for di usa agresion.”

Di e dos acusadonan, solamente Van den B. a scoge pa dirigi su mes na Corte. “Prome cu tur cos, mi kier bisa cu mi ta lamenta loke a pasa, pa e mucha muhe, mi casa, y esnan cerca di nos,” el a bisa corte.

El a señala cu el a entrega varios carta caba na corte, agregando, “Asina bo sa mi historia.” Van den B. tambe a critica autoridadnan, bisando cu ta “lamentabel” cu polis y fiscal a presenta “un relato unilateral.”

W. a nenga di duna comentario. E hues presidente a señala cu e y su casa lo tin e chens di contesta den detaye ora e huicio sigui dia 6 y 7 di november.

E caso a causa scandal nacional. E cas cu W. y Van den B. tabata biba aden a ser vandalisa poco despues cu e pareha a ser deteni. E instancianan di criansa cu tabata responsabel pa e cuido di criansa di e mucha muhe tambe a ser critica pa nan fayonan den proteha e mucha muhe, kende a haci gritonan pa yudansa na varios ocasion.

Homber di Amsterdam deteni pa financiamento di terorismo cu Bitcoin

(NLTimes) - Un homber di Amsterdam a keda deteni e siman aki riba sospecho di financiamento terorista cu Bitcoins y violacion di Ley di Sancion, FIOD a informa diabierna. E homber a ser laga den libertad despues di interogacion.

Di acuerdo cu FIOD, e departamento investigativo di Autoridad di Impuesto, e homber a transferi mas cu €5,000 na Bitcoin pa “adresnan usa pa individuonan afilia na organisacionnan terorista” na 2019 y 2020.

FIOD no a bisa cual organisacion terorista tabata envolvi of cual sancionnan e homber ta sospecha di a viola.

E homber a keda aresta diaranson 1 di october. Recherchenan a listra dos cas na Amsterdam y a tuma telefon celular y otro portadornan di dato den beslag pa mas investigacion.

E homber di Amsterdam no ta cera mas, pero ta keda un sospechoso.

INSTITUTO MEDICO SAN NICOLAS ImSan
Where people meet care.

VACATURE MELDING

Instituto Medico San Nicolas (ImSan) heeft als doelstelling het aanbieden en bevorderen van optimale medische zorg van klinische, poliklinische en ambulante aard en de toegankelijkheid daarvan voor alle burgers.

ImSan is op zoek per direct naar twee enthousiaste en gedreven Praktijk Assistente op fulltime basis (40 uur per week) voor haar polikliniek Oogheelkunde.

Praktijk Assistente M/V:

Als Praktijk Assistente binnen de polikliniek Oogheelkunde speel je een cruciale rol in het ondersteunen van de Oogartsen en Optometristen. Je draagt bij aan een efficiënt verloop van het spreekuur en bent een belangrijk aanspreekpunt voor onze patiënten.

Functie inhoud:

- Voorbereiden en coördineren van spreekuren, waaronder:
  - Afspraken regelen in het elektronisch patiëntendossier;
  - Organiseren van de agenda;
  - Patiënten ontvangen en begeleiden tijdens hun bezoek;
- Informatie en voorlichting geven aan patiënten over onderzoeken en operaties;
- Administratieve voorbereiding van operaties en andere behandelingen.

Functie eisen:

- In het bezit zijn van minimaal een diploma MBO-3, ziekenverzorgende, doktersassistente of gelijkwaardig;
- Minimaal 3 jaar ervaring als doktersassistente of gelijkwaardige ervaring;
- Bent bereid indien nodig, diverse cursus in de toekomst te volgen;
- Verantwoordelijk en patiëntgerichte houding;
- Flexibel en stressbestendig;
- Zelfstandig kunnen werken, maar ook een echte teamspeler zijn.

Solliciteren?
Gaarne uw verzoekschrift + C.V voor 15 oktober 2025, te richten aan mevrouw E. Campbell-Duijm, Pastoor Hendrikstraat 10, San Nicolas, Aruba.
E-mail: hr@imsan.aw onder vermelding van “ vacature Praktijk Assistente Oogheelkunde”.

redefining patient care

Panama no ta bay manda personal pa Haiti

Y ta bay duna training solamente na su cuerpo policial

(DiarioLibre) - Panama lo duna solamente training, riba suelo Panameño y gratis, na forsa policial di Haiti, como parti di e mision internacional nobo aproba diamars pa ONU pa combati e gangnan arma cu a hinca e pais den un spiraal di violencia cu a cobra bida di por lo menos 16 mil persona desde 2022.

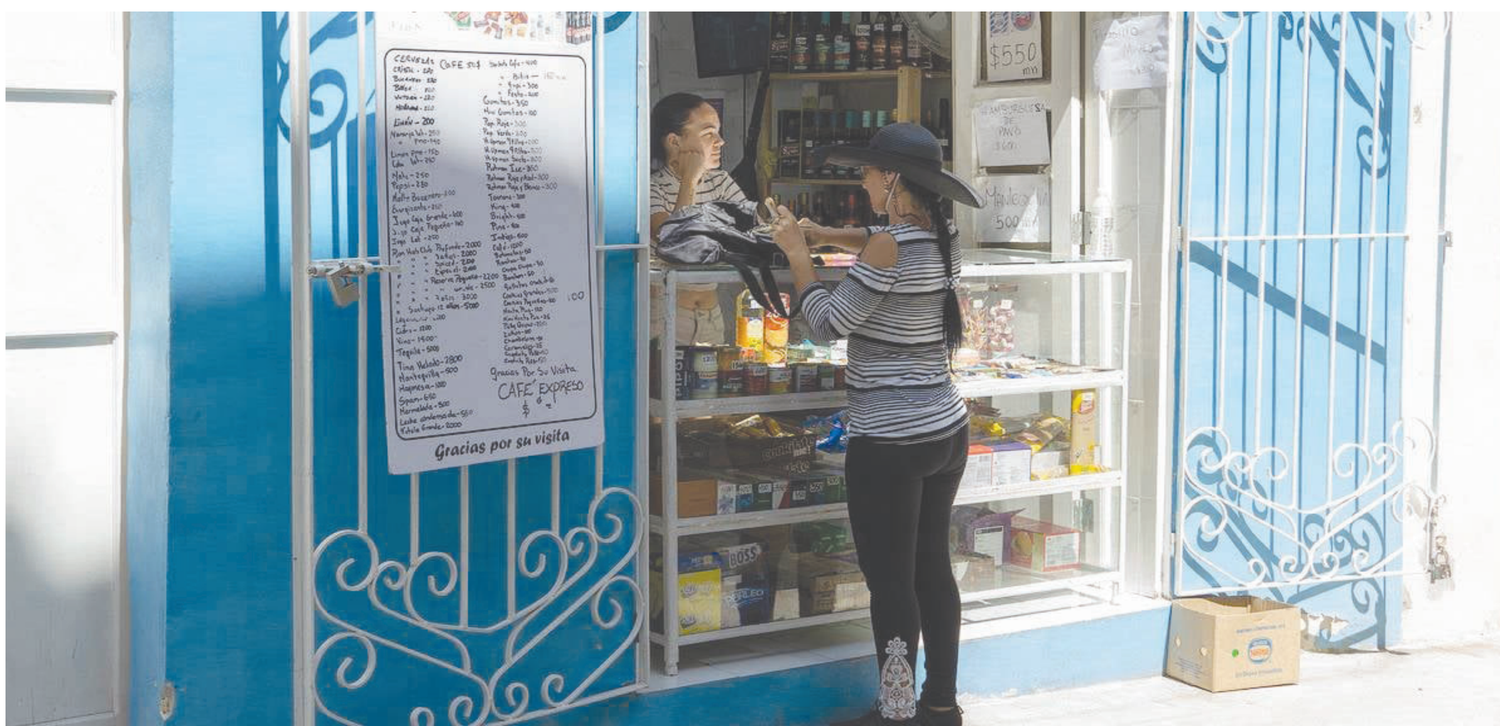
“Nos no ta bay manda militarnan pa Haiti pa muri, pasobra esey ta e cos cu mas probable lo sucede. Esey ta berdaderamente descoordina. (...) Haiti, lamentablemente, actualmente ta un pais completamente fracasa. No tin ningun ley cu ta garantisa nada,” e presidente di Panameño, José Raúl Mulino, a declara diahuebs.

Panama lo coopera cu Haiti “door di brinda training na su cuerponan policial na Panama (...) den nos academianan, nos por train nan, nos por traha cu nan, nos por train nan (...) cu e mayor placer y sin costo. Pero pa Haiti, mi no lo manda personal,” e mandatario a declara.

Conseho di Seguridad di Nacionnan Uni a aproba diamars un resolucion patrocina pa Merca y Panama pa e despliegue di e Gang Elimination Force (GSF) nobo pa Haiti. Esaki lo reemplasa e Mision di Sosten di Seguridad Multinacional (MSS), cu a ser desplega aña pasa bou di liderazgo di Kenia sin logra resultadonan significante.

GSF, cu ta ser sosteni pa gobierno di Haiti, lo tin te cu 5.500 personal policial of militar, asisti pa 50 civil, y lo tin un mandato inicial di 12 luna.

Sector priva di Cuba: Dato espantoso memey di e crisis

(CiberCuba) – Sector priva na Cuba ta domina mas cu mitar di comercio minorista y ta genera casi un tercera parti di empleo di e pais, pero su capacidad real pa crecemento ta limita pa obstaculo di gobierno, restriccion legal, y acceso limita na mercado internacional.

Un informe recien di economista Ricardo Torres Pérez, publica pa Grupo di Estudio di Cuba, ta indica cu empresarionan Cubano ta enfrenta un ambiente cada bes mas adverso, cu participacion limita den exportacion y sin acceso na suficiente financiamento pa expansion.

E situacion ta birando pio cu blackout, escasez di recurso, y e bahada den turismo priva, cu tabata bay bon na 2024 pero a ser afecta fuertemente na mei 2025 pa e retiro di Airbnb for di e pais.

Datonan for di e rapport “Sector Priva na Cuba: Valvula di Seguridad of Motor di Desaroyo?” ta mustra con empresarionan Cubano ta genera mas cu 31% di empleo den e pais.

E sector priva ta domina 55% di comercio minorista, aunke su parti di e Producto Interno Bruto (PIB) apenas a alcansa 15% na 2024.

E grafico inclui den e estudio ta expone un realidad dobel. Di un banda, e trahadonan independiente ta esencial den areanan visibel di economia manera comercio, servicio y acogida turistico, pero ta ser marginalisa for di sectornan strategico y sumamente productivo.
Solamente 3.2% di exportacion ta ser realisa pa sector priva, un indicador critico cu ta confirma su exclusion for di integracion internacional y ta demostra con e Estado ta sigui mantene control absoluto riba mercadonan den exterior.

23% di entrada di presupuesto di e Estado ta bini di impuestonan cobra for di sector priva, reforsando e percepcion cu MSMEs y esnan cu ta traha pa nan mes no solamente ta genera empleo pero tambe ta financia un porcion substancial di gastonan publico.

Sinembargo, e sistema di belasting actual ta tene nan den desbentaha compara cu inversionistanan di afo, cu ta disfruta di exoneracion y privilegionan cu e actornan nacional no ta disfruta di dje.

Un di e areanan caminda crecemento di sector priva tabata mas evidente tabata turismo, cu un parti di 24% di estadia di anochi di bishitantenan internacional na fin di 2024. E tendencia aki a sufri un sla severo na mei 2025, ora e plataforma di Airbnb a suspende pagonan na anfitrionnan di Cuba.

E decision, tuma sin aviso, a obliga hopi doño di cas pa busca cuenta di banco den exterior of bandona e plataforma. Airbnb a procesa reservacionnan existente pero a blokia transaccionnan nobo si su condicionnan, liga na regulacionnan federal di Merca, no a ser cumpli.

E medida a afecta mas di mil acomodacion y experiencianan priva, specialmente na La Habana. Experencianan di Airbnb, cu a inclui tournan cultural, lesnan di cushina y musica guia pa Cubanonan, tambe a keda suspendi, lagando hopi empresario sin entrada of alternativa inmediato.

Mayoria di e anfitrionnan ta enfrenta comisionnan mas halto y dificultadnan pa garantisa cu nan huespednan ta ricibi servicio basico manera coriente y awa debi na e crisis di energia di e pais. Agrega na esaki e dependencia riba familiarnan den exterior pa cobra e poco reservacionnan cu nan ta logra regla.

Autoridadnan Cubano, di nan banda, a redobla nan compromiso cu turismo estatal, anunciando inversionnan nobo den hotel, huur facilidadnan turistico, y creando carchinan di banco di divisa, entre otro.

Mientras cu e estado ta habri pa inversion di exterior, e sector priva ta sufri di regulacionnan, limite di prijs, incertidumbre legal, y banco forsa, haciendo dificil pa opera den e contexto Cubano.

E rapport ta refleha claramente e limitenan di e sector priva den e modelo di Cuba. A pesar di genera empleo, contribui na belasting, y lidera comercio minorista, MSMEs y esnan cu ta traha pa nan mes ta keda pafo di e control di divisa, exportacion y sectornan clave di economia.

E desbalansa aki no ta un coincidencia. E politicanan di e regimen ta fungi como un inmobilisacion structural, strobando comercio externo, restringiendo financiamento, regulacionnan severo, y un acercamento cu ta mira e sector priva mas como un red di seguridad social cu un motor economico real.

Sector priva na Cuba ta demostra dinamismo, un capacidad pa innovacion, y resiliencia dilanti di obstaculonan structural. Sinembargo, e reglanan di wega ta keda mescos, y su rol ta limita na yena e buraco cu e Estado a laga atras, sin logra e potencial transformativo cu e pais ta rekeri.

Venezuela: Hegseth ta anuncia otro atake riba boto

(AP) — Secretario di Guera Mericano, Pete Hegseth a bisa diabierna cu el a duna ordo pa otro atake contra un boto chikito cu el a acusa di transporta droga den awa cerca di Venezuela, expandiendo loke administracion di Trump a bisa ta "conflicto arma" cu cartelnan.

Den un post riba rednan social, Hegseth a indica cu e "barco tabata transportando narcotico" y cu esnan abordo tabata "narco-terorista." El a bisa cu e atake a mata cuatro homber, pero no a duna detaye ken nan ta of na cua grupo nan tabata pertenece, despues di e designacion Mericano di varios cartel Latino Americano como organisacion terorista stranhero.

Presidente Donald Trump a bisa riba rednan social cu e barco tabata "carga cu suficiente droga pa mata di 25 pa 50 mil persona" y a implica cu tabata "drentando teritorio Mericano" mientras e tabata fuera di costa Venezolano.

Esaki ta bira e di cuatro atake mortal den Caribe, y esun mas recien desde revelacionnan cu Trump a bisa legisladornan cu e tabata tratando traficante di droga como combatiente ilegal y cu forsa militar ta rekeri pa combati nan. E declaracion aki di poder di guera presidencial a pone e marco pa accion expandi, y ta genera pregunta tocante con ley e administracion lo bay sin aprobacion di Congreso.

Video di e atake diabierna publica online a mustra un boto chikito moviendo den lama habri y diripiente e ta rementa, cu awa ta splash tur rond di dje. Ora e huma ta disipa, e boto ta visible, consumi pa candela, ta drif riba awa.

Cu esaki, al menos tres di e atake awo tabata contra botonan cu oficialnan Mericano a bisa a origina na Venezuela. E atakenan a sigui un despliegue di forsa marino Mericano den Caribe, diferente di tur loke a mira den temponan recien.

VACATURE MELDING

Instituto Medico San Nicolas (ImSan) heeft als doelstelling het aanbieden en bevorderen van optimale medische zorg van klinische, poliklinische en ambulante aard en de toegankelijkheid daarvan voor alle burgers.
Ter versterking van onze afdeling Ambulance Zorg, is ImSan op zoek naar 6 enthousiaste en gemotiveerde Ambulance Verpleegkundigen (in opleiding).

Ambulance Verpleegkundige (in opleiding) M/V:

Doel van de functie:
Als Ambulance Verpleegkundige (in opleiding) verleen je zelfstandig en professionele zorg aan patiënten in acute situaties. Je coördineert en levert Verpleegkundige zorg op basis van protocollen, klinisch redeneren en patiëntgerichte besluitvorming, met als doel het stabiliseren van vitale functies en het voorkomen van verdere gezondheidsschade. Je werkt nauw samen met collega's binnen het Ambulance Zorg team en handelt snel en adequaat bij uiteenlopende medische spoedsituaties. Binnen deze functie draag je een grote verantwoordelijkheid en wordt er een hoge mate van zelfstandigheid en deskundigheid verwacht.

Functie omschrijving:
• Verlenen van acute zorg conform protocollen van de Ambulance Zorg;
• Analyseren van zorgvragen en zelfstandig uitvoeren van voorbehouden handelingen;
• Klinisch redeneren en snel beslissingen nemen in dynamische en stressvolle situaties;
• Bewaken van vitale functies en het voorkomen of beperken van gezondheidsschade;
• Zorgdragen voor correcte verslaglegging in de Elektronisch Patiëntendossier;
• Samenwerken met ketenpartners politie, brandweer, enz.).
• De Ambulance Verpleegkundige (in opleiding) is bekwaam en bevoegd om op een systematische en methodische wijze de zorgvraag van de patiënt te analyseren en zelfstandig de zorg te verlenen.
• Het hoofddoel is het bewaken van de vitale functies en het protocollair kunnen handelen om gezondheidsschade te voorkomen of te beperken. Hierbij zijn zorgvraag, reële zorgbehoefte en het welzijn van de patiënt leidend.
• De Ambulance Verpleegkundige (in opleiding) beschikt over de specifieke deskundigheid om zonder toezicht door of tussenkomst van een opdrachtgever (arts) bepaalde voorbehouden handelingen uit te voeren en is in staat snel te handelen.
• De Ambulance Verpleegkundige (in opleiding) moet over voldoende kennis en inzicht beschikken om het handelen te onderbouwen met vakinhoudelijke argumenten, conform het geldige protocol van Ambulance Zorg.
• De Ambulance Verpleegkundige (in opleiding) dient over een groot vermogen tot klinisch redeneren te beschikken.
• De professionaliteit van de Ambulance Verpleegkundige (in opleiding) is gebaseerd op de specifieke combinatie van kennis en kunde, attitude en specifieke persoonskenmerken die nodig zijn om te functioneren volgens de professionele standaard.
• Communiceren met patiënt en diens naasten op een duidelijke, empathische en respectvolle wijze, ook in crisissituaties.
• Handelen conform veiligheidsvoorschriften en bijdrage aan een veilige werkomgeving voor patiënt, collega en zichzelf.
• Nauw samenwerken met de directe collega binnen de ambulance-eenheid (ambulance chauffeur/ verpleegkundige) om als team optimaal te functioneren.
• Signaleren van knelpunten in de zorg en bijdragen aan kwaliteitsverbetering, protocolevaluatie en deskundigheidsbevordering.
• Actief deelnemen aan scholing, vaardigheidstrainingen en intervisie om vakbekwaamheid te onderhouden en verder te ontwikkelen.

Functie eisen voor Ambulance Verpleegkundige (in opleiding):
• In het bezit van een diploma HBO -V of MBO -V; bij voorkeur aangevuld met aantoonbare werkervaring in een acute setting zoals, IC, S.E.H. of CCU of Anesthesie;
• Minimaal 2 jaar klinische werkervaring.
• Bereidheid om de erkende opleiding tot Ambulance Verpleegkundige te volgen en met succes af te ronden.
• Bereidheid tot permanente bij – en nascholing ter bevordering van deskundigheid.
• Vermogen tot reflectie op eigen handelen en openstaan voor feedback.

Vaardigheden & competenties
• Klinisch redeneervermogen, zelfstandigheid en stressbestendigheid;
• Inlevingsvermogen, verantwoordelijkheidsgevoel en een professionele werkhouding;
• Teamspeler met een flexibele instelling en bereidheid;
• Je bent bereid om onregelmatige diensten te draaien, inclusief feestdagen en indien nodig overuren.
• Uitstekende communicatieve vaardigheden in Nederlands, Engels, Spaans en Papiamento (vereist).
• Vermogen om patiënten en naasten gerust te stellen en te begeleiden in acute en vaak emotioneel beladen situaties.
• Gericht op veilig werken, ook onder tijdsdruk en in onvoorspelbare omgevingen.
• Proactieve houding in het signaleren van verbeterpunten binnen het team en de organisatie.

Aanvullende vereisten
• Geldig rijbewijs B en C (verplicht);
• In bezit van BLS-, PHTLS- en AMLS-certificaten of bereid deze te behalen;
• Actieve deelname aan (bij)scholing en vaardigheidstrainingen;
• Bereidheid tot medische keuring en psychologisch assessment.
• Bereidheid om bij te dragen aan kennisdeling en opleiding van toekomstige collega's (bijvoorbeeld door begeleiding of coaching)

Wat kan je verwachten;
• Een leerzame en verantwoordelijke functie binnen een professioneel en toegewijd team;
• Volledige ondersteuning en begeleiding tijdens de opleiding tot Ambulance Verpleegkundige;
• Een betekenisvolle bijdrage aan de acute zorgketen op Aruba.
• Na het succesvol afronden van de opleiding kunnen Ambulance Verpleegkundige in opleiding doorgroeien naar de functie van volwaardig Ambulance Verpleegkundige.

Ben jij klaar voor een uitdagende carrière in de acute zorg en wil jij het verschil maken voor de patiënt op het moment dat het er écht toe doet? Solliciteren?

Stuur dan je motivatiebrief en curriculum vitae vóór 13 oktober 2025 naar: mevrouw E. Campbell-Duijm, Pastoor Hendrikstraat 10, San Nicolas, Aruba. E-mail: hr@imsan.aw onder vermelding van "vacature Ambulance Verpleegkundige (in opleiding)".

redefining patient care

FALL Into Cash

SATURDAYS IN OCTOBER
10:00PM - 12:00AM

$2,500 IN CASH PRIZES
EVERY HOUR LUCKY WINNERS IN CASH PRIZES

THE CASINO AT
THE RITZ-CARLTON
ARUBA

Disfruta y relaha na Star Cafe - JOIA Aruba by Iberostar

Nada mas dushi cu cuminsa bo mainta cu un bon koffie, esaki ta e experencia cu Star Cafe na JOIA Aruba by Iberostar ta ofrece cada bishitante.

Un lugar di bebe koffie 'cozy' riba e mesun piso cu e lobby di JOIA Aruba by Iberostar ta ofrece tur bishitante, principalmente nos localnan un espacio pa disfruta pero mas aun pa relaha den un ambiente trankilo cu bista riba paisahe di Aruba mientras ta saboria un koffie traha pa baristanan cu experencia.
E menu di Star Cafe ta uno extenso y varia. Por disfruta di varios opcion di koffie cu e lechi di bo gusto; sea ta almendra, soya, oat, skim of regular. Tambe tin un variacion di siroop pa agrega un sabor den e koffie di bo gusto. Pa amantenan di Macha, tambe tin esaki den opcion cayente of friu. Pa locual ta trata e menu di cuminda, Star Cafe ta ofrece un dushi pastechi Rubiano, y un variacion amplio di sandwich delicioso di mainta cu varios combinacion di webo, bacon y mas. Tambe ta ofrece croissant como tambe bagels y sin lubida riba opcion Vegan cu tambe Star Cafe tin riba nan menu.

Pa esnan cu ta busca un opcion mas saludabel, tin e Star Cafe 'Healthy Corner' cu ta ofrece smoothies, green juices, chia puddings, fruta y salada fresco. E menu di Star Cafe ta cambia dos biaha pa dia, pues ta ofrece opcion pa desayuno como tambe lunch. Sin lubida riba 'pastries' cu un variacion exkisito.

Star Cafe ta habri tur dia, for di 6'or y mei di mainta te cu 9'or di anochi. Si bo ta desea di relaha por hasi esaki, pero tambe pa tur esnan cu kier tin un meeting of traha den un ambiente trankilo, Star Cafe ta un opcion ideal cu bon servicio, WiFi gratituo y amplio lugar di parkeo. Mester recorda tur persona cu nos local ta ricibi 20% di descuento riba ful e menu di Star Cafe, pues no duda mas y pasa disfruta of relaha cu un dushi koffie di Star Cafe na JOIA Aruba by Iberostar.

Crema di batata y maishi

Ingrediente:
3 batata 1 ½ cup di maishi den grano
1 cup di lechi ¼ cup di siboyo blanco corta chikito
4 cuchara di hariña
Salo y peper al gusto
3 cup di bouillon di galiña of di berdura
Parsley fresco
1 cuchara di azeta di oleifi

Preparacion
Den un wea pone keinta e azeta na fuego medio. Hasa e siboyo, ora ta moli y trasparente, agrega e batata y e bouillon. Tapa e wea y lag'e cushina pa 10 a 15 minuut of te ora e batata ta moli. Den un baki mescla hopi bon e hariña y e lechi. Agrega e granonan di maishi y e mescla di hariña, sazona cu salo y peper, ora cuminsa herbe lag'e cushina pa 2 of 3 minuut of te ora ta bira diki. Sirbi di inmediato y pone un tiki di parsley corta chikito.

Adolescente haya morto den Tesla di cantante D4vd por tabata morto 'pa varios siman'

(NBCNews) – Un adolescente di 15 aña di edad por tabatin "varios siman" morto pa ora a descubri su restonan den bahul di e Tesla di cantante D4vd na Los Angeles, polis a bisa e siman aki.

Ainda no ta cla exactamente con Celeste Rivas Hernandez a muri, pero polis a reconoce cu probablemente tin "culpabilidad criminal" pa a "sconde su curpa," segun polis di Los Angeles a bisa den un declaracion.

E curpa di Celeste a ser "haya den area di bahul di un Tesla perteneciendo na David Burke" dia 8 di september, polis a bisa, usando e nomber legal di D4vd. "E vehiculo tabata parkea na e sitio for

di unda a tow e pa varios siman, loke kiermen cu Rivas Hernandez por tabata morto pa varios siman prome cu e descubrimento di su curpa," nan a bisa.
Agentenan a descubri curpa di Celeste despues cu polis a ser yama na Hollywood Tow pa motibo di mal holor saliendo for di un Tesla, autoridadnan a bisa.

E hoben cu cabey preto tabatin un tube top bisti, leggins preto, un armband geel y renchi horea na momento di su morto, e dokter forensico a bisa.
Un representante di D4vd no tabata inmediatamente disponible pa comentario.

Sean ‘Diddy’ Combs ta yora durante audiencia pa sentencia mientras hues ta considera su posible castigo

(AP) — Audiencia pa sentencia di Sean “Diddy” Combs den un caso cu ta envolvi su parehanan y trahadornan sexual a cuminsa diabierna, cu fiscalnan insistiendo cu e magnaat di hip-hop mester keda cera pa añas, mientras su yiunan a pidi misericordia na e hues.

Fiscalnan ta pidi un sentencia di 11 aña pa Combs, 55, cu a ser haya culpabel den juli di trece hende di un estado pa otro pa encuentronan sexual largo. Huradonan a declar’e inocente di conspiracion pa crimen organisa y trafico di sexo, acusacionnan cu por a nifica un sentencia pa bida.

Abogadonan di e acusado ta bisa cu e mester ser libera inmediatamente, despues di mas cu un aña den detencion. Nan a duna un presentacion incomun durante audiencia, reflehando e naturaleza unico di Combs como un celebridad rico y filantropico cu tin experiencia den forma su mesun imagen.

Defensa tambe a mustra un video di 11 minuut cu ta pinta e carera, filantropia y bida familiar di Combs, mustrando e cu su yiunan of purbando di inspira otro hende, specialmente muchanan, den ambiente publico.

Poco rato despues cu e video a cuminsa, Combs a tapa mitar di su cara cu su man y a cuminsa yora, su lomba subiendo y bahando cu emocion. El a spera di por papia den corte mas despues diabierna.

Su caso di casi dos luna den corte federal na Manhattan a inclui testigonan di muhernan cu a bisa cu Combs a bati, menasa, abusa sexualmente y chantahia nan. Fiscal Christy Slavik a bisa na hues distrital di Merca, Arun Subramanian, cu pa no duna Combs un castigo di prison serio ta disculpando añas di violencia.

“Esaki ta un caso di un homber cu a haci cosnan horibel cu hende real pa satisface su mesun gratificacion sexual,” el a bisa. “E no mester placa. Su placa tabata control.”

Slavik tambe a critica Combs pa supuestamente ta programa pa un conferencia den Miami otro siman, yamando esaki “e punto maximo di arogancia.”

Varios yiu di Combs a pidi clemencia. “Mi tata ta mi superheroe. Mirando e kibra y keda cu nada ta algo cu mi nunca lo lubida,” su yiu Justin a bisa, agregando cu prison a forsa su tata di keda sin droga y alcohol.

Su yiunan Chance y D’Lila Combs a yora mientras nan a papia, unda D’Lila a bisa cu e tabatin miedo di perde su tata despues cu nan mama, Kim Porter, a muri den 2018. Seis di e siete yiunan di Combs a papia dilanti hues.

“Por fabor, su honor, por fabor,” D’Lila Combs a bisa, yorando, “duna nos famia e oportunidad pa sana hunto, pa reconstrui, pa cambia, pa move dilanti, no como un titular, pero como ser humano.”

Subramanian, cu ya a nenga fiansa dos biaha, a indica cu Combs probablemente no lo sali pronto. El a bisa cu declaracion di innocencia no ta elimina e conducta basico, incluyendo violencia y coersion.
Combs a ser haya culpabel bao di e Mann Act, cual ta prohibi transportacion di hende di un estado pa otro pa prostitucion. Abogado di e acusado Jason Driscoll a bisa cu e ley a ser aplica malo. Otro abogado, Nicole Westmoreland, tabata emocional, dunndo testigo cu Combs a inspir’e personalmente.

“Sr. Combs no ta mas grandi cu bida. E ta un ser humano. Y el a comete algun eror,” Westmoreland a bisa. “Pero hues, cuanto di nos por bisa cu nos a yuda tanto bida?”

Durante testigo, ex-pareha di Combs, Casandra “Cassie” Ventura a bisa cu Combs a duna orden na dje pa haci sexo cu stranheronan centenares biaha durante nan relacion di un decada. Huradonan a mira video di dje halando y batiendo Ventura den un gang di hotel na Los Angeles despues di un “freak-off” di varios dia.

Un otro muhe, identifica como “Jane,” a testigua cu e tabata obliga pa haci sexo cu hombernan durante “hotel nights” cu droga mientras Combs ta wak y, tin biaha, ta filma.

E unico acusador programa pa papia diabierna, un ex-asistente conoci como “Mia,” a retira despues cu e banda di acusado a nenga. El a acusa Combs di viol’e den 2010 y a pidi hues pa duna un sentencia cu ta refleha “e peligro constante cu mi abusador ta representa.”

Fiscalnan tambe a presenta testigo durante huicio di otro actonan di violencia. Un amigo di Cassie a bisa cu Combs a colg’e for di balcon di 17 piso halto. Rapero Kid Cudi a bisa cu Combs a drenta den su cas despues cu el a haya sa cu Kid Cudi tabata tin un relacion cu Cassie.

Den un carta pa hues diahuebs, Combs a skirbi: “E ‘ami’ bieu a muri den prison y un version nobo di mi a nace,” primintiendo cu e nunca lo comete un otro crimen.

Cassie, den su mesun carta, a describie como un abusador cu “lo semper keda e mesun homber cruel, hamber cu poder, y manipulativo.”

Su abogadonan ta afirma cu e encuentronan tabata consensual y cu prison ya a castig’e suficiente, forsando sobriedad y remordimento. Durante un audiencia siman pasa, Combs a bisa su mama y yiunan cu e ta “casi bolbe cas.”

The Birdie
· CLUB HOUSE RESTAURANT ·
Elevated
SUNDAY BRUNCH
All you can eat a-la-carte $60 per person
From 11am to 3pm
20% off for locals
TIERRA DEL SOL by IBEROSTAR GOLF COURSE
For reservations please call 586-7800 ext. 231 or 242
tdsba1@iberostar.com
opentable.com/thebirdie
tierradelsol.com

BONDIA ARUBA

Ex-coach di Vitesse ta enfrenta 100 ora di trabao comunitario pa manda mensahe sexual na un mucha di 16 aña

(NLTimes)—Ministerio Publico Hulandes (OM) a recomenda 100 ora di trabao comunitario contra Marc H., 41, un ex-coach di club hubenil profesional di futbol Vitesse na Arnhem. El a confesa den september aña pasa cu el a manda mensahenan explicito sexual via WhatsApp na un mucha muher di 16 aña.

E victima tabata train den scol di futbol di H. na Eindhoven y tabata ricibi lesnan priva di dje. Vitesse a dispidi di dje den juli. E tabata coach di e ekipo hubenil mas halto di Vitesse.

H. no a asisti na e sesion di corte diahuebs y e no tabata obliga pa haci esaki. Su abogado a bisa cu H. "ta sigui sinti miedo y insiguridad constantemente" pa motibo di e proceso legal y atencion di media. H. a manda un carta na corte. "El a perde tanto su trabao como su pasion," su abogado a bisa. "Futbol tabata su bida, pero awor e ta acepta cu esaki no ta un opcion mas p'e."

H. a contact e victima un diasabra anochi via WhatsApp tocante un sesion di entrenamento. Pero e combersacion a bira inapropia rapidamente, segun e fiscal. H. a puntra e mucha kico e ta pensa di su edad y si e kier dun'e un sunchi.
E victima a purba expresa cu e tabata incomfortable, bisando cu e tabata bisti un "pidjama mahos y vies," pero H. a ignora esaki y a sigui papia tocante actonan sexual, incluyendo puntra pa haci un videocall. Eventualmente nan a acorda pa bora e combersacion, pero e muchacha a graba un video di dje mientras e ta scroll y a entrega esaki na polis.

E victima a scoge pa no presenta un acusacion formal. "El a bisa cu e tabata sinti hopi incomodo y no tabata kier a sigui cu entrenamento," segun e fiscal. Aunke no tabatin un keho formal, fiscalia a scoge pa sigui e caso contra H.

E corte lo duna su veredicto dia 16 di october.

Manifestantenan pro-Palestina na centro di entrenamento di ekipo di futbol di Italia ta opone partido contra Israel

(AP) — Manifestantenan pro-Palestina a yega na porta di centro di entrenamento di ekipo nacional di futbol di Italia diabierna pa pidi pa e partido clasificatorio pa Mundial contra Israel no ser hunga pa motibo di guera den Gaza.

E manifestacion tabata parti di un welga nacional cu, segun e sindicato mas grandi di e pais, a envolve mas cu 2 miyon persona riba tur parti di e peninsula. Manifestantenan tabata protesta tambe contra un mision di ayudo cu forsanan Israeli a blokia.

Italia ta programa pa hunga contra Israel na Udine dia 14 di october. UEFA a considera pa suspende Israel pa motibo di e guera. E hungadornan no tabata presente den centro di entrenamento Coverciano na Florencia, pero e seleccion lo reuni ey dialuna.

Manifestantenan a keda pacifico na e banda contrario di e compleho di futbol, wantando un banner cu a bisa den Italiano: "Stop Zionismo cu resistencia." Un lider di protesta a tuma microfon y a grita: "Con bo por sigui permiti Israel, un estado zionista y criminal, participa den e partido di futbol?"

Decenas di protestanan a surgi riba Italia desde diaranson anochi, despues cu e marina Israeli a intercepta e Global Sumud Flotilla y detene su activistanan.

Diabierna, trahadornan y studiante a sali riba caya despues cu e sindicatonan mas grandi di pais a pidi pa haci un welga general di un dia den solidaridad cu e Palestinonan y cu e flotilla. Careteranan grandi a keda blokia, centenares di trein a ser cancela of retrasa, como tambe algun vuelonan domestico, y hopi scolnan publico y priva a cera nan porta tambe.

Na Milan a surgi enfrentamentonan cortico ora manifestantenan cu tabata blokiando e caretera circular di e ciudad a cuminsa tira boter na polis, cu a responde cu bom di huma.

Italia a hunga contra Israel na Udine october aña pasa den Nations League. E partido a tuma luga sin incidente, bao di presencia fuerte di polis y a pesar di un manifestacion pro-Palestina prome cu e partido. Italia a gana 4-1.

Mets ta cambia personal di Carlos Mendoza despues di fracasa den playoffs cu payroll masivo

(AP) — New York Mets ta dispidi di coach di pichamento Jeremy Hefner como parti di un restructuracion di personal, despues cu e ekipo a tuma e decision pa keda cu gerente Carlos Mendoza, a pesar di a perde e playoffs cu e rooster mas caro di dia di apertura den baseball.

Coachnan di bat Jeremy Barnes y Eric Chavez y coach di tercer base Mike Sarbaugh tampoco lo bolbe, segun e ekipo a anuncia diabierna. Bench coach John Gibbons a renuncia y coach di catcher Glenn Sherlock ta retira.

Hefner lo ser reemplasa a pesar di algun caso di exito notabel durante seis temporada cu Mets, incluyendo David Peterson y Sean Manaea.

Peterson a gana 10 partido den 2024 cu un ERA di 2.90—e miho di su carera. Manaea a iguala su record personal cu 12 victoria aña pasa cu un ERA di 3.47. Pero e number a subi hopi den e temporada aki te 5.64 den 15 aparicion, incluyendo 12 comienso.

Pitcher y defensa tabata e problema mas grandi pa un ekipo cu a bay 38-55 den su ultimo 93 partido despues di tin un start di 45-24 den juni, e miho den MLB. Ofensiva tampoco no por keda sin culpa despues di e contradiccion di Juan Soto den offseason pa un record di $765 miyon pa 15 aña. E mega-contrato a yuda aumento gasto di e hungadornan di Mets na $429 miyon den payroll y impuesto di luho proyecta.

Ora a confirma e siman aki cu Mendoza lo keda, presidente di Operacionnan di Baseball David Stearns a bisa cu e resto di personal lo ser evalua.

Asistente di pichamento Desi Druschel y coach di bullpen José Rosado a haya permiso pa papia cu otro ekiponan. Coach di prome base Antoan Richardson, coach di strategia Danny Barnes y asistente di coach Rafael Fernandez a ser invita pa bolbe.

Keda alerta pa estafa riba rednan social!
No click riba aviso paga (sponsored ad) cu ta usando imagen di Aruba Today.
Bishita solamente e pagina oficial di Facebook, Aruba Today News, of e website www.arubatoday.com.
Si bo haya algun problema, nos t'ey pa yuda: bondia.aruba@gmail.com

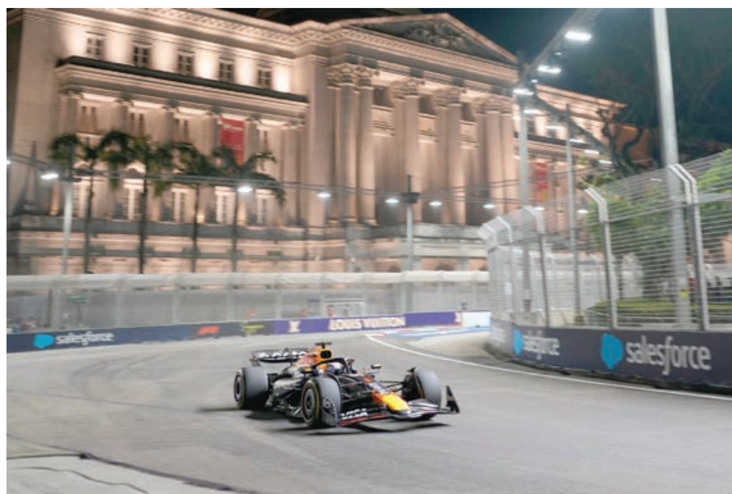

Erornan di McLaren ta habri porta pa Verstappen na Singapore

E ta e unico carera riba e calendario di Formula 1 di e aña aki cu Max Verstappen nunca a gana. E por ta crucial pa su oportunidad pa un regreso den e serie.

Verstappen ta na e Grand Prix di Singapore siguiendo ganancia back-to-back cu a haci un di cinco titulo mundial consecutivo bay di cerca-imposibel pa simplemente improbabel.
Mientras tanto, e lider di clasificacion Oscar Piastri tabatin un siman teribel na e ultimo carera na Azerbaijan, e rival di titulo Lando Noris no por a capitalisa, y nan team McLaren a cuminsa haci eror na e paradanan di pit.
Verstappen di Red Bull ta "berdaderamente un reto," Noris a bisa diahuebs. "Un par di siman pasa nan a trece algun actualisacion, y ta parce cu esey a pone nan bek riba e mesun nivel cu nos."
Apesar di esey, McLaren por segura e titulo di constructor e siman aki si un di su auto ta riba e podium.

Piastri ta marca e ritmo

Piastri a marca e tempo mas rapido den e entrenamento di diabierna despues cu Noris a choca den e pit-lane cu Charles Leclerc di Ferari.
Leclerc a ser multa 10.000 euro pa choca cu Noris mientras el tabata sali for di su garage durante e di dos entrenamento. Noris a ser pusha den e muraya. Noris a clasifica di cinco y a sugeri na e team riba radio cu e tabatin frustracion cu su propio maneho.
E stewardnan a determina cu Leclerc a ricibi instruccion cu no tabata claro pa sali door di un miembro di team responsabel pa su conducta seguro kende a analisa e situacion malamente.
Piastri a lidera den un di dos entrenamento yena cu incidente bao di lus pa 0.132 di seconde for di Isack Hadjar di Racing Bulls, mientras Verstappen tabata .011 mas patras mientras el a clasifica di tres pa e di dos sesion consecutivo.

Tabatin dos bandera cora, e prome pa George Russell cu a golpia e muraya y a perde e aleron delantero di su Mercedes, e di dos ora e compañero di team di Hadjar Liam Lawson a choca y a para su auto gravemente daña na e entrada di pit lane.
Den e prome sesion di dia, Fernando Alonso di Aston Martin tabata sorprendentemente e mas rapido pa .150 for di Leclerc, cu Verstappen .126 mas patras y Lewis Hamilton na di cuatro den e otro Ferari.
Piastri, kende tabata entre e pilotonan cu tabatin un vest di enfriamento riba diabierna despues cu un "peliger di calor" a ser declara pa e fin di siman di carera, tabata di cinco y Noris di seis.

'Un crash ... y ta game on'

Pilotonan di F1 a ser reta diahuebs pa estima con probabel tabata cu Verstappen por a logra loke lo ta un subida historico den e lucha di titulo. Noris tabata cauteloso — "Tin un chance, dus mas cu cero" — pero otronan a sugeri cu ya ta un lucha di titulo real entre tres.
Manera el a haci tur temporada, Verstappen a minimisa su oportunidad di titulo, bisando cu e ta simplemente tumando cos carera pa carera y no ta pensando tocante e campeonato.
Verstappen ta 69 punto patras di Piastri cu 7 carera pa caba, y 44 patras di Noris. Esey ainda ta un diferencia grandi pero su forma reciente, combina cu erornan evidente na McLaren, ta sugeri cu e momentum a cambia.
"Un crash entre Lando y Oscar y ta game on," a bisa Alex Albon di Williams, kende a pone e oportunidad di Verstappen na 15%.
E calor sofocante di Singapore y e pista cu hopi birada ta improbabel pa favorece un auto di Red Bull cu su actualisacion mas recien ta funciona miho riba circuito di velocidad halto, Leclerc a bisa. El ainda a duna Verstappen un chance di 20% pa ta na e top na final di e temporada.

Ex-ehecutivo ta demanda Jets pa reclamo di mal conducta contra presidente di e team

(AP) — E New York Jets ta ser acusa den un demanda door di un ex-vice-presidente di team cu a despedi como parti di e respuesta di e organisacion na alegacion di mal conducta sexual haci contra e Presidente di e team Hymie Elhai.

The Athletic a reporta cu e demanda, cu nan a obtene diabierna, a ser presenta diahuebs door di Elaine Chen, e ex-vice-presidente di financia di Jets, kende ta bisa cu e y su esposo Larry Fitzpatrick, e ex-vice-presidente di benta di bono di e team, a ser despedi como retaliacion despues di e reclamonan a ser haci contra Elhai.
Elhai ta cu e organisacion desde 2000 y a bira e presidente di e team na 2019.
Den un declaracion na The Athletic, Jets a bisa cu e acusacionnan contra Elhai a ser investiga y considera "sin base." E team tambe a bisa cu ta plania pa contra-demanda Chen y Fitzpatrick pa difamacion y libel.
Den su demanda, Chen a bisa cu un email anonimo a ser manda pa varios empleado di e team acusando Elhai di a manda mensahe di texto inapropiado na empleado femenino, y tambe otro incidente di mal conducta.
Chen a bisa den su demanda cu e Jets, durante nan investigacion interno, a ataca hende den e organisacion cu "a respalda e alegacionnan contra Elhai y/of e creencia cu e conducta sexual di Sr. Elhai tabata merece un investigacion real y/of accion disciplinario."
Chen a bisa cu Fitzpatrick a ricibi un copia di e email, a ser "interoga" tocante di dje pa e Jets y a ser despedi poco despues di confirma e alegacionnan contra Elhai.
Segun The Athletic, e Jets a bisa cu Chen a participa den un "email fabrica" y e mensahenan di texto y interaccionnan atribui na Elhai tabata "indignamente sobre-exagera y posiciona pa e proposito principal di e narativo fabrica."
E Jets tambe a bisa den e declaracion na The Athletic cu e ex-empleado responsabel pa e email original a reconoce durante e investigacion di e team cu e alegacionnan contra Elhai tabata falso y cu nan a traha hunto cu Fitzpatrick pa coordina e email.

Nvidia y Fujitsu ta cera acuerdo pa traha hunto riba robot di AI y otro tecnologia

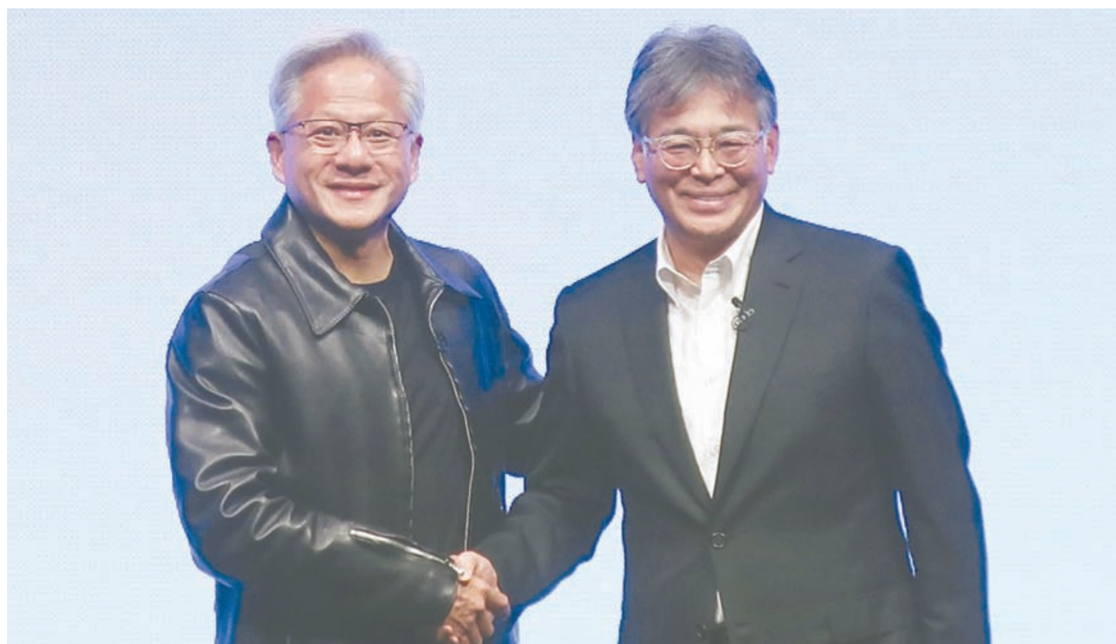
(AP) — Compania tecnologico Mericano Nvidia y Fujitsu, un fabricante di telecomunicacion y computacion Hapones, a acorda diabierna pa traha hunto riba inteligencia artificial pa entrega robotnan inteligente y un variedad di otro innovacion usando e chip di computacion di Nvidia.

“E revolucion industrial di AI ya a cuminsa. Construi e infrastructura pa duna poder na dje ta esencial na Hapon y alrededor di mundo,” Nvidia su Director Ehecutivo Jensen Huang a bisa, dunando un brasa na su contraparti di Fujitsu, Takahito Tokita riba stage.

“Hapon por lidera mundo den AI y robotica,” Huang a bisa na reporteronan na un hotel na Tokyo.
E companianan lo traha hunto riba construi loke nan a yama “un infrastructura di AI,” of e sistema riba cual e varios uso futuristico di AI lo ser basa, incluyendo cuido di salud, fabricacion, medio ambiente, computacion di siguiente generacion y servicionan di cliente. E speransa ta pa establece e infrastructura di AI pa Hapon pa 2030.

Esaki inicialmente lo ser adapta pa e mercado Hapones, probechando e experencia di decada largo di Fujitsu aki, pero por despues expande globalmente, y lo utilisa e GPUnan di Nvidia, of unidad di procesamento di grafico, cu ta esencial pa AI, segun tur dos banda.

E dos director ehecutivo no a papia tocante proyecto specifico of a duna un cifra monetario pa inversion plania. Pero explorando un colaboracion den AI pa robot cu Yaskawa

Electric Corp., un fabricante di mashin y robot Hapones, a ser nota como un ehempel posibel. AI lo constantemente ta evolucionando y siñando, nan a bisa.
Fujitsu y Nvidia tabata traha hunto riba AI, acelerando fabricacion cu morocho digital y robotica pa aborda e falta di mano di obra di Hapon cu ta disminuyendo.
Tokita a bisa cu e companianan tabata tumando un enfoke “humanocentrico” cu ta apunta pa mantene Hapon competitivo.
“Via nos colaboracion cu Nvidia, nos ta apunta pa crea tecnologia nobo, sin precedente y contribui na soluciona problema social ainda mas serio,” Tokita a bisa.

Reguladornan a aproba adkisicion disputa di $6.2 biyon di Minnesota Power door di grupo di inversion

(AP) — Regulador di Minnesota a vota unanimamente diabierna pa aproba tuma over control di un compania di poder door di un grupo di inversion pesar di e obhecionnan di Procurador General di estado, cumpradornan industrial grandi di electricidad y defensornan di consumidor.

Den vota pa e toma di control di Minnesota Power cu sede na Duluth, e cinco miembro di e Comision di Utilidad Publico di Minnesota a bisa cu nan ta kere cu e condicionnan imponi riba e acuerdo lo protege e interes publico y protege cliente contra aumento di tarifa.
Opositornan a adverti cu e grupo di capital priva ta solamente interesa den ganancia mas grandi for di pagadornan di tarifa regular.

E aprobacion a bin mientras factura di electricidad ta subi rapidamente rond di EU, y evidencia creciente ta sugeri cu e facturanan di algun cliente residencial ta aumenta pa subsidia e construccion rapido di plantanan di poder y lineanan di poder pa surti e necesidadnan di energia gigantesco di e centronan di dato di Big Tech y e popularidad den inteligencia artificial.

Loke ta aumenta e riesgo ta e posibilidad cu Google por construi un centro di dato den e teritorio di Minnesota Power den e parti nort di e estado, un prospecto lucrativo pa e doño di e utilidad.
Opositornan tambe a expresa miedo cu e benta lo anima mas acuerdo asina rond di EU.

Bao di e compra plania, un subsidiario di BlackRock y e Conseho di Inversion di Pension di Canada lo tuma over e compania Allete, e compania principal di Minnesota Power, cu ta provee poder na 150.000 cliente y ta doño di un variedad di fuente di poder, incluyendo carbon, gas, biento y solo.

E prijs di compra ta $6.2 biyon, incluyendo $67 pa accionista na un premium di 19%, y asumiendo $2.3 biyon den deuda. Den su peticion, Allete a bisa reguladornan cu e operacionnan, strategia y balornan di Minnesota Power no lo cambia bao di BlackRock y cu e costo di e acuerdo no lo afecta tarifa electrico.
Sindicatonan di construccion y e administracion di e Gobernador Democrata Tim Walz, kende a nombra of renombra tur cinco di e comisionado di utilidad, tabata di banda di Allete y BlackRock.

E Departamento di Comercio di estado, Minnesota Power y e inversionistanan a negocia un pakete di modificacion e zomer aki cu a inclui salvaguardia financiero y regulatorio adicional. E abogado di e departamento, Richard Dornfeld, a bisa e comision cu e cambionan lo protege e interes publico.
E presidente di e comision, Katie Sieben, a acorda.

“Debi na e trabao colectivo di partnernan, inversionista, labor, gruponan ambiental y otro, nos a haci e pakete completo miho pa clientenan di Minnesota Power,” Sieben a bisa.

Oficina di e procurador general di estado y interes industrial cu ta compra dos tercera parti di e electricidad di Minnesota Power, incluyendo U.S. Steel y otro doño di mina di hero, tubo di petroleo maneha door di Enbridge, y molina di pulpa y papel, tabata contra e acuerdo.

Allete a argumenta cu BlackRock lo tin un tempo mas facil pa aumenta e placa cu Minnesota Power mester pa cumpli cu un ley di estado cu ta rekeri cu utilidadnan obtene 100% di nan electricidad for di fuente liber di carbon pa 2040.

Anteriormente, un hues di ley administrativo a recomenda cu e comision rechasa e acuerdo, bisando cu e evidencia a revela e “intencion di e grupo di compra pa haci loke capital priva ta spera pa haci — persigui ganancia en exceso di mercado publico via control di compania.”

E Comisionado Audrey Partridge a bisa cu el a cuminsa cu “un grado halto di sospecho y mi lo por bisa asta cinismo,” y “a asumi e pio absoluto den e inversionistanan aki.” Pero el a bisa cu e salvaguardia agrega, y e mas cu $100 miyon cu e inversionistanan lo provee pa alivio pa pagadornan di tarifa y inversion den energia limpi, lo protege e interes publico.
Opositornan a bisa cu nan tabata consterna pa e aprobacion.
“Doñonan di capital priva di Minnesota Power lo probablemente nifica factura mas halto, menos responsabilidad, y mas riesgo pa hende di Minnesota,” Alissa Jean Schafer, director di clima y energia na e Proyecto di inversionista di Capital Priva, a bisa den un declaracion. E organisacion sin fin di lucro nacional ta bisa cu e ta buscando transparencia y responsabilidad na e industria di capital priva.

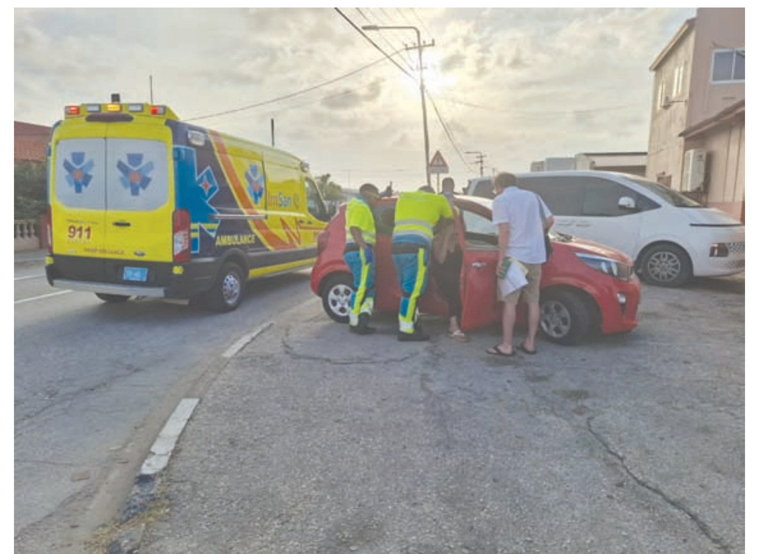
Accidente cu herido na crusada Rudolf Arendsstraat y Weststraat

Diahuebs atardi a drenta informe di un accidente cu hende herida na e crusada Rudolf Arendsstraat y Weststraat, mesora a dirigi tanto polis como ambulance na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata di un accidente pa falta di preferencia, unda e turista den e auto di huur no a para pa duna preferencia.

Debi na e impacto 2 dama a resulta herida y a ser atendi na e sitio mes. E dama turista no kier a bay den ambulance, pa asina nan no cobr'e e US$250 djis pa hib'e hospital.

Bombero ta rescata pushi for di auto na Sabana Liber

Diabierna mainta a drenta informe cu tin un pushi pega den e parti atras di un vehiculo.
Un dama cu no tin un pushi como mascota, pero su bisiña si, tabatin un pushi ta yora patras di su auto despues di un susto di su cacho den cura, y a bati alarma na bombero.

Bomberonan cu nan ta eherce ta den nan record pa salba bida di cualkier ser viviente, di pushi tambe ta cay aden.

Nan a bay pa rescata e pushi aki cu tabata pega patras di un auto. E bomberonan a lucha pa saca e baby pushi aki for di bao di e auto pa asina e dama chauffeur por a bay trabao.

Despues di basta luchamento cu huña y mordi, e bombero a logra rescat'e!

Chauffeur a bay dal tras di otro auto

Diahuebs den oranan di atardi a drenta informe di un accidente cu hende herida dilanti Morning Supermarket na Paradera, mesora a dirigi tanto polis como ambulance na e sitio.

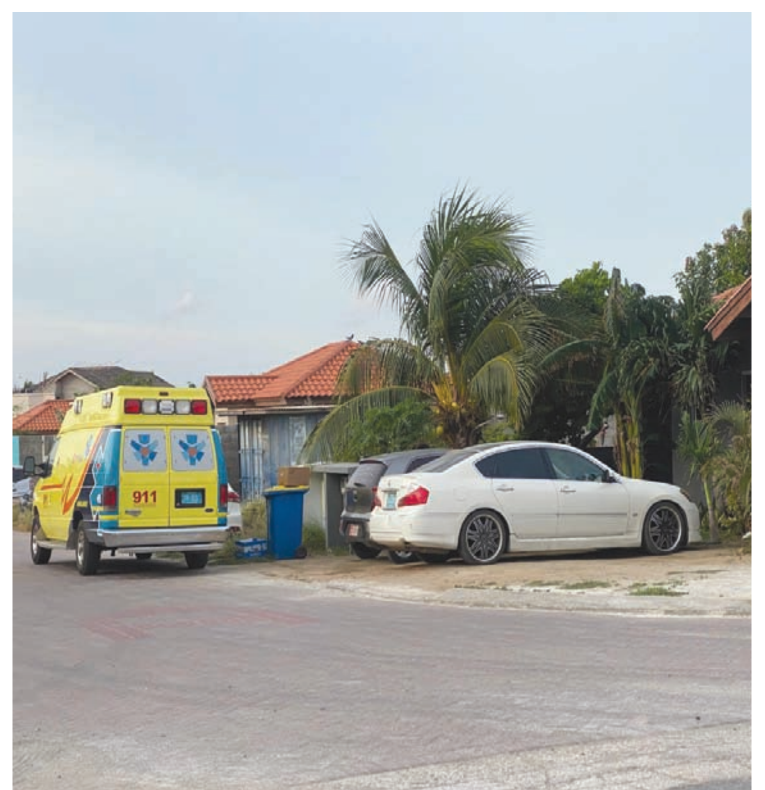
Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata di un accidente unda cu e chauffeur di e Hyundai i10 no a regula su velocidad ni a mantene distancia, a bay dal tras di un Hyundai Accent. Debi na e impacto 2 persona a resulta herida.

Na yegada di e ambulance nan a atende un persona y a transport'e pa hospital. Durante cu e otro victima tabata wardando e ambulance, un familiar a yega y a hib'e hospital.

Persona a cay kibra su pia

Diahuebs mainta a drenta informe di cu un dama di 25 aña a cay kibra su pia, mesora a dirigi un ambulance na e sitio.

Na yegada di e ambulance nan a atende e dama y a transport'e pa hospital pa ricibi atencion medico.

BONDIA ARUBA

Corte Supremo ta permiti Trump kita proteccion di mas di 300mil migrante Venezolano

(AP) — Corte Supremo diabierna a permiti administracion di presidente Donald Trump retira proteccion legal di mas di 300mil migrante Venezolano.

E huesnan a emiti un orden di emergencia, cu ta bay dura tanten cu e caso ta continua den corte, poniendo un paro riba un veredicto di corte menor di hues Edward Chen na San Francisco, cu a haya cu e administracion incorectamente a caba cu status

protegi temporal (TPS) di e Venezolanonan. E tres hues liberal tabata disidente.

Administracion Republicano di Trump a move pa retira varios proteccion cu a permiti inmigrantenan keda na Merca y traha legalmente, incluyendo caba TPS pa un total di 600mil Venezolano y 500mil Haitiano cu a ricibi proteccion bao presidente Democrata, Joe Biden.
TPS ta ser otorga den incremento di 18 luna.

Na mei, Corte Supremo a reverti un orden preliminar di Chen afectando otro 350mil Venezolano kende nan proteccion a caduca na april. Corte Supremo no a duna splicacion na e momento, cual ta comun den apelacion di emergencia.

Congreso a crea TPS na 1990 pa preveni deportacion na paisnan sufriendo desaster natural, crisis civil of condicionnan peligroso. E designacion por keda otorga pa e Secretario di Seguridad Nacional.
Chen a haya cu Departamento di Seguridad Nacional (DHS) a actua cu "velocidad sin precedente den un manera sin precedente... pa e proposito preordena di agilisa e terminacion di TPS pa Venezuela."

Rechasando anteriormente e apelacion di emergencia di administracion di Trump, hues Kim Wardlaw a skirbi pa un panel apela unanime di tres hues cu Chen a determina cu DHS a haci su "decisionnan prome y a busca base valido pa e decisionnan despues."

Gobernador di North Carolina ta firma ley di husticia criminal despues di morto di refugiado Ucraniano

(AP) — Gobernador Democrata di North Carolina a firma un ley ayera di husticia criminal cu e legislatura di e estado, controla pa Republicano, a aproba como respuesta na e asesinato cu hincamento di un refugiado Ucraniano riba un trein na Charlotte, hasta mientras e tabata opone algun provision inclui, of tabata desea pa otronan bin acerca.

Gobernador Josh Stein a bisa cu el a firma e ley pasobra e ta "alerta e hudiciario pa evalua bon hende cu por presenta riesgo inusual di violencia prome cu determina nan fiansa. Esey ta algo bon."

E ley nobo ta prohibi fiansa sin cash pa cierto crimen violento, y pa hopi reincidente. Tambe ta limita e discrecion cu hues y magistrado tin den tuma decision pa libertad prome cu huicio, ta duna e hues principal estatal e habilidad pa suspende magistradonan, y ta busca pa sigura cu mas acusado ricibi evaluacion di salud mental.

Pero Stein tabatin critica fuerte pa otro partinan, y a bisa cu legisladornan a faya den e legislacion pa aproba su propuestanan di seguridad publico, cu ta inclui aumento di pago pa agentenan di ley. El a bisa tambe cu e medida no ta enfoca adecuadamente "riba e menasa cu hende ta presenta na lugar di nan habilidad di paga fiansa."

"Mi ta preocupa pa su falta di ambicion of vision," el a bisa den un declaracion chikito riba video. "Simplemente e no ta haci suficiente pa tene bo safe." E tambe a critica

un parti di un seccion cu ta busca pa reinicia ehecucion na North Carolina, unda e ultimo castigo capital a ser ehecuta na 2006.

Asina mes, e accion di Stein, un ex-fiscal general, ta afirma den reforma di ley exigi pa politiconan Republicano y nan aliadonan. Stein tabatin te fin di diabierna pa actua riba e ley, cu tambe por a inclui un veto of lag'e bira ley sin su firma.

Stein a acepta e medida hasta mientras Republicanonan, incluyendo presidente Donald Trump y vice-presidente JD Vance, a culpa lidernan Democrata na Charlotte y na nivel estatal pa politicanan suave pa cu crimen cu nan ta alega a permiti e sospechoso den asesinato di Iryna Zarutska dia 22 di augustus pa keda den libertad. E indignacion a intensifica cu publicacion di video mustrando e atake.

Decarlos Brown Jr., e homber acusa di morto di Zarutska, ya tabata aresta mas cu un decena di biaha anteriormente, y a sinta mas cu cinco aña di castigo pa un cargo di atraco violento, segun documentonan di corte.

Un magistrado a permiti pa libera Brown pa un delito na januari, cu un promesa skirbi pa presenta den corte, sin ningun fiansa. E tempo aya a aresta Brown despues cu el a yama 911 ripitidamente for di un hospital, kehando cu un persona tabata purbando di control'e cu un substancia straño. Awo e ta acusa di asesinato den prome grado den corte estatal, y un cargo federal en conexion cu morto di Zarutska. Ambos crimen por ricibi castigo di morto.

Portland ta prepara pa tropa federal mientras protesta ta escala

(AP) — Cinco aña despues cu protesta a sacudi Portland, Oregon, e ciudad conoci pa su historia di desobediencia civil un biaha mas ta den centro di un maelstrom politico mientras ta prepara pa yegada di tropanan federal desplega pa presidente Donald Trump.

Lunas di manifestacion pafo di facilidad di detencion di inmigrante na Portland a escala desde cu Trump a bisa siman pasa cu e ta mandando tropa federal na e ciudad, cu el a describi como "devasta pa guera." Polis a haci tiki aresto diahuebs despues cu

tabatin algun pelea den e multitud, incluyendo aresto di influencer conservador, Nick Sortor pa cargo di conducta desordena.

Diabierna, Secretario di Seguridad Nacional, Kristi Noem a bisa cu e agencia ta bay manda agente federal adicional y cu Departamento di Husticia ta lansando un investigacion di derecho civil tocante e circunstancianan rond di aresto di Sortor, si Bureau di Polis di Portland ta participa den discriminacion pa punto di bista.

Lidernan di e ciudad ta rechasa cualkier discriminacion asina, bisando cu nan no mester di Guardia Nacional pa yuda handle e caya pafo di facilidad di ICE unda e protestanan a tuma lugar.
"Ayera nochi, e arestonan cu nos a haci, nos a hacie basa riba causa probable, no basa riba individuo," hefe di polis Bob Day a bisa durante un conferencia di prensa ayera. "No tin prehuicio politico asocia cu nos aplicacion di ley."

Mientras tanto, un hues federal a scucha argumento – pero no a duna veredicto inmediato – si ta bay blokea temporalmente e convocatorio di Trump pa 200 miembro di Guardia Nacional di Oregon, cual e administracion a bisa ta necesario pa protege e facilidad di ICE y otro edificio federal.

E escalacion di aplicacion di ley federal na Portland, cu poblacion di 636mil y e ciudad mas grandi na Oregon, ta yega despues di accion similar pa combati crimen na otro ciudad, incluyendo Chicago, Baltimore y Memphis. Trump a desplega e Guardia Nacional na Los Angeles durante berano y como parti di su takeover di agencianan di ley na Washington, D.C.

Oficina principal di Departamento di Asunto Social lo muda entrante dialuna 6 di october 2025

E oficina principal di Departamento di Asunto Social situa temporalmente na Belgiestraat 2 lo muda back pa Caya Mario E. Harms 11 (Lagoenweg) entrante dialuna 6 di october 2025.

Esaki ta encera cu desde dialuna dia 6 di october 2025 no por acudi mas na Belgiestraat. E servicionan di Abogado Liber, Guia Social y Bijstand lo habri back pa tur cliente entrante diahuebs 9 di october 2025 na Caya Mario E. Harms 11.

Si mester di asistencia durante dialuna 6 te cu diaranson 8 di october 2025, por acudi libremente na nos sucursal situa na MFA Noord of San Nicolas of por tuma contacto cu Departamento di Asunto Social na telefon 528-1110.

Masha danki pa e comprension durante e mudansa.

Santo Sacrificio di misa na Kapel di Alto Vista y Blue Army San Nicolas

Diasabra 4 di october 2025 pa 7or di mainta tin Santa Misa na Kapel di Alto Vista y Kapel den Blue Army na San Nicolas.

Pa 6.15 ta cuminsa resa Santo Rosario. Luna di october ta dedica na Mama Maria y ta luna pa nos resa Santa Rosario. Ta invita henter e pueblo, deboto y fielnan pa asisti, na e Santa Rosario prome cu Santo Misa.

Mama Maria ta entercede na nos Tata Celestial.

Nos ta conmemora Santa Faustina Kowalska, Apóstol de la Divina Misericordia naci na Polonia den aña 1905, tawata un religioso mistica catolico conoci pa su

aparicion di Hesucristo. Su bida y revelacionnan a inspira un devocion ferviente na Divina Misericordia den Iglesia Catolico. Segun su revelacion, Hesus a transmiti enseñansa importante riba amor y misericordia divino. E devocion ta basa riba creencia cu Dios ta infinitamente misericordioso y ta dispuesto pa pordona tur pecador, cu ta acudina Dj' É cu confianza y arepentimento sincero.
Un di su pilar fundamental di la bida spiritual di Santa Faustina ta su famoso Diario., ta su testimonio intimo cu Hesus. Papa Juan Pablo II a proclama oficialmente santidad di Santa Faustina y a declar'e santa.
Papa Leo 1VX ta haci un suplica na mundo pa resa e Santo Rosario, nos ta den un tempo di crisis grandi, ey mes dilanti di nos isla. Cambio di Clima. Aki na Aruba ya nos ta sintie. E cayente di e solo ta afecta nos tur dia. Ban haci un curashi diasabra mainta trempan pa ofrece nos ora y asisti na Santa Misa y resa pa tur esnan cu ta leu di iglesia. Laga nos resa pa necesidad di Iglesia Universal, pa Papa Leo 1VX, Arsobispo Charles Gordon, tur sacerdote, Diacono y laiconan cu ta hiba e bon noticia pa e pueblo di Dios. Pa tur Gobernantenan y tur cu ta carga responsabilidad pa nos pais Aruba. Tur Adulto Mayor cu ta resa y spera lo miho pa nan descendientenan. Pa tur enfermonan cu ta busca nan salud den exterior. Cu pronto lo regresa Aruba y gosa di un bon salud.

Resultado Sorteo
October 03

Alexander

Cadena Alexander Lottery ta presenta resultado di weganan di suerte

DIARIO	KORSOU	SUPER4	FLAMINGO
2102	4900	8840	7450
8474	0968	SUPER5	4608
2915	4585	-	5075

MERDIA

CAT4CHI Sorteo # 4761	5089 / 7261 / 1460
MULTI-X	X2
BIG 4 Sorteo # 4761	8844
MULTI-X	X3
1OFF Sorteo # 2817	6066
ZODIAC Sorteo # 4761	0215 Aries
LUCKY 3 Sorteo # 1635	717
MULTI-X	FP

ANOCHI

CAT4CHI Sorteo # 8665	8879 / 7456 / 2807
MULTI-X	FP
BIG 4 Sorteo # 7709	9774
MULTI-X	X5
1OFF Sorteo # 2414	9217
ZODIAC Sorteo # 6468	1469 Aries
LUCKY 3 Sorteo # 1398	066
MULTI-X	X2

LOTTO 5 — Sorteo # — Joker — Letter

0	x Jackpot
0	x Match 4+
0	x Match 4
0	x Afl. 12,00

Proximo Jackpot **140.000,-**

LOTTO DI DIA — **12-17-20-21-30** — Sorteo # 6967

0	x Jackpot
5	x Match 4
174	x Afl 8,00

Proximo Jackpot **55.000,-**

MINI MEGA — **04-06-20-25** — Sorteo # 1807 — Mega Ball 06

0	x Jackpot
1	x match 4
7	x Afl. 500,00
60	x Afl 50.00
72	x Afl.15,00

Proximo Jackpot **310.000,-**

MINI MEGA MEGA PLUS **Afl. 410.000,-**

WEGA DI NUMBER KORSOU — Sorteo #

FIND US ON
Instagram
@bondiaaruba
ALSO AVAILABLE ON

BONDIA ARUBA

Cas Di Cultura
Vondellaan 2 Aruba
297-582-1010

F A D A
Campanastraat 5 Aruba
297-583-2999
297-583-9610

F A V I
Primavera 233 Aruba
297-582-5051
297-582-5222

F E P O
Engelandstraat 15 Aruba
297-583-1016
297-583-6607

Fundacion Contra Violencia Relacional
Tel: 583-5400

Fundacion Autismo Aruba
Irenestraat 21 Aruba
297-588-1179

Fundacion Pa Nos Muchanan
Cumana 2 Aruba
297-583-4247

Fundacion Tel Pa Hubentud
Wilhelminastraat 19 Aruba
297-588-6138

Koningin Wilhelmina Fonds
Spinozastraat 9 Aruba
297-582-0412

Mary Joan Foundation
Sabana Blanco 8 Aruba
297-588-9999

Rode Kruis Aruba
Pedro Gallegostraat 14
Tel.297-582-2219
Fax 588-3376

Famia Planea (SBVO)
Avenida Milio J Croes 17 B Aruba
297-588-9591
www.famiaplanea.org
famiaplanea@hotmail.com

Stichting Fundacion Guia Mi
George Madurostraat 34
297-582-0088

Y M C A
Calbasstraat 1 Aruba
297-582-3072

AL-ANON group
Sabana Liber #8, Noord
(close to the hotels)
Tel: 736-2952 or
593-7081

Dokter na warda

Oranjestad	**San Nicolas**
Hospital	**Imsan**
7:00 pm / 10:00 pm	**24 ora**

Botica na warda

Oranjestad:	**San Nicolas:**
Eagle :	Centro Medico:
Tel. 587 9011	Tel. 584 5794
EMERGENCIA	**911**

POLIS

Oranjestad	100
San Nicolas	104
Santa Cruz	105
Noord	107
Tip Line	11141
Brandweer	115
Ambulance	911
Hospital	527-4000
Imsan	524-8833
Warda Costa	913
Seguridad Nacional	11911
Cruz Cora	582-2219

BOTICA

Aloe	584-4606
4 Centro Medico	584-5794
Central	585-1965
Dakota	588-7364
Del Pueblo	582-1253
Eagle	587-9011
Kibrahacha	583-4908
Maria	585-8145
Di Servicio Noord	586-4606
Oduber	582-1780
Paradera	588-6638
San Lucas	584-5119
Santa Anna	586-8181
Santa Cruz	585-8028
Sero Preto	584-4833
Trupial	583-8560

UTILIDAD

Setar	117
Web	525-4600
Elmar	523-7147

FUNERARIA

Aurora	588-6699
Royal Funeral H.	586-4444
Ad Patres	584-2299
Olive Tree	584-8888

Servicio di Taxi

Aruba Transfer Tour & Taxi C.A.
Tel: 582 2116 /582 2010

Taxi Adres Services (24h)
Tel. 587 5900

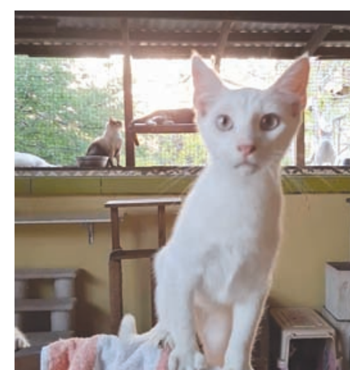
A1 Taxi Services Aruba
Tel: 587-8850
Tel: 280-2828
Whatsapp: 592-7024

Celebra Dia di Bestia awe cu Nine Lives Aruba Foundation!

Awe mundialmente ta celebra Dia di Bestia, un dia di accion pa derecho y bienestar di animal, celebra anualmente dia 4 di october, e dia festivo di San Francisco di Assisi, patrono di bestia. Pa celebra esaki, fundacion encarga cu rescate y bienestar di pushi, Nine Lives Aruba Foundation, a organisa un bunita y dibertido Adoption Day.

E Adoption Day ta bay ta yen di amor, speransa y amistad. Tin hopi pushi lief ta wardando pa un famia pa semper – tal bes bo famia! Esaki ta un oportunidad perfecto pa conoce nan, y duna nan e hogar yen di amor cu nan merece.

Pa haci e dia mas dushi, e fundacion ta bay tin na benta nan Dushi Snackbox, un manera delicioso pa apoya e obranan importante di e fundacion.

Pa bishita e fundacion, celebra Dia di Bestia y pasa un rato alegre cu e pushinan, por bishita Nine Lives Foundation Aruba na Jaburibari 8B, di 4pm te 7pm.

Bin celebra cu nan, habri bo curason y duna e pushinan aki e futuro di nan soño!

Un di dos victima di atake contra sinagogo na Manchester aparentemente mata pa polis

(AP) — Un di e dos hombre Hudiu mata den un atake cu auto y cuchiu contra un sinagogo na Manchester, Inglatera, ta parce di a ser tira accidentalmente pa un agente di polis, segun detectivenan cu diabierna a bisa cu e asesino por tabata motiva pa extremismo Islamico.

Polis a bisa cu Adrian Daulby, 53, y guardia di seguridad Melvin Cravitz, 66, a ser mata mientras nan tabata purba di preveni e atake di diahuebs ultimo contra e sinagogo Heaton Park Congregation riba Yom Kippur, e dia mas sagrado riba kalender Hudiu. Tres otro persona ta hospitalisa den condicion serio.

Polis a tira mata e sospechoso siete minuut despues cu el a dal su auto riba peaton pafo di e sinagogo, y despues a ataca nan cu un cuchiu, den loke polis a yama un acto di terorismo. E tabata bisti loke tabata mustra como un faha explosivo, cu despues a resulta di ta falso.

Un patologo a determina provisionalmente cu Daulby tabatin un herida di bala. Como cu e sospechoso no tabatin un arma di candela, e herida por tabata un "consecuencia tragico y inespera" di accion di polis, segun hefe di Polis di Greater Manchester, Stephen Watson.

Daulby y otro homber, kende a keda hospitalisa cu un herida di bala, tabata entre e creyentenan elogia como heroe door di a blokea e porta pa stop e sospechoso di drenta, Watson a bisa.

Pronostico di tempo

Tempo
Awe tardi y awe nochi: parcialmente nubia y generalmente seco.
Den marduga y mañan: parcialmente te temporalmente hopi nubia cu chens pa un awasero local.

Temperatura maximo 33 grado Celsius.
Temperatura minimo 28 grado Celsius.
Indice di calor (heat index) den y rond di oranan di merdia: 34 pa 40 grado Celsius.
UV index: 12.

Bahada di solo: 6:28 pm.
Subida di solo: 6:29 am.

Biento
Modera for di direccionnan entre oost-noordoost y oost-zuidoost;
forsa 3 te 4 (12 te 30 km/ora, 7 te 16 nudo).
Den dia basta fuerte den rafaga;
forsa 5 (31 te 39 km/hr, 17 te 21 nudo).

Situacion general di tempo
Humedad disponible den e atmosfera regional lo por combina cu kentamento di den dia pa produci un awasero local.

Condicion maritimo/ estado di lama
Na partinan proteje di costa: keto, rond di 1 pia.
Na partinan zuid: trankil te modera cu olanan di 1 pa 2 pia.
Na partinan oost te noordwest di costa: modera te localmente poco bruto cu olanan alrededor di 3 pa 7 pia den labaderanan modera for di noord- noordoost.

Aviso/ alerta:
operadornan di boto chikito mester bay cu cautela na partinan oost te noordwest-di costa.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Hesus a bisa:
"Ami ta resureccion y e bida;
esun cu kere den Mi lo biba,
maske e muri.
Y tur esnan cu ta biba y ta
kere den Mi lo no muri nunca
mas.
Bo ta kere esaki?"
Juan 11: 25-26

Cu profundo agradecimento, amor y respet, nos ta honra e bida di nos mama, wela, bisawela, tatarawela y ruman.
Un hende muhe fuerte kende a sa di persevera den bida,y cu awo ta disfruta den e presencia di nos Señor.
Nos ta anuncia e transformacion di morto pa bida eterno di

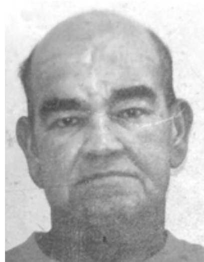
Sra. Martilia Loopstok

Cariñosamente yama Tila, Mami, Oma
***23-06-1936 - †26-09-2025**

Acto di entiero lo wordo anuncia despues.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

"Señor ta mi wardador, mi'n
tin falta di nada.
Den cunucu di yerba berde e ta
ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23

Cu dolor na nos curason, nos ta anuncia fayecimento di:

Sixto Dirksen

***06-08-1951 – †18-09-2025**

Acto di entiero lo wordo anuncia despues.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Mi Dios, Mi Señor, Mi Salbador
Cu Bo amor infinito tenemi den
Bo braza
Ya no tin scuridad
Unicamente Bo Luz briyando

Conforme cu Boluntad di Dios
y tur locual e la nifica pa nos,
Nos ta anuncia fayecimento di

Ruben Irving Kock

***04-06-1944 - †27-09-2025**

Acto di entiero lo wordo anuncia despues.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Señor ta mi wardador, mi'n
tin falta di nada;
Den cunucu di yerba berde e
ta pone mi sosega.
E ta hiba mi na awa
trankil,
Pa mi bolbe haña forza.
Psalmo 23.1

Cu inmenso tristeza na nos curazon pero agradecido na señor nos Dios pa tur locual e
La significa pa nos, nos ta participa fallecimento nos tata, abuela, bisabuela, y ser stima:

Irving Francisco Arends

mihor conoci como: "Francis"
***30 october 1952 - †28 september 2025**

Na nomber di su:
Mayornan: †Sixto (Tieuw) y †Dolores Arends-Paula

Su casa stima: Yolanda Maduro

Yiunan:
Raymond Arends y Fam. na hulanda
Vda. Edith Dekker-Arends y Fam. na hulanda
†Jarzinho Arends
Jofrani Arends y Diana
Eduardo y Wendy Avila y Fam. na hulanda

Nietonan: Jennyree, Flor, Strea, Roma, Nina, Jahlyssa, Kingston, Aaliyah, Riley, Jasper

Rumannan:
Jerry y Ada Arends y Fam.
Errol Arends y Margo
†Franklin Arends
Roy y Roxana Arends y Fam.

Tanta y Omonan:
†Johana Citroên-Paula
†Maria (Choria) Paula
†Norma y †Luis Erasmus – Paula y Famia.
†Sonja Stuit-Paula
†Boechi y Lourdes Paula y Famia
Edwina Paula
†Maximo Arends y †Maria Henricus
†Lucila Maria y Pedrito v/d Linden-Arends
†Felepita Eugenia y †Antonio Larez-Arends
†Maria y †Charlie Roos-Arends
†Francisco Segundo Arends y †Helena Winterdaal
†Mathias Noguera y †Pea Gomes

Primo y primanan, sobrino-sobrina y ihanan, suegra, swa- y cuñanan.

Amigonan y amistadnan na Aruba y Hulanda, ex-Coleganan di taxi y bisiñanan.

Demas famia: Arends, Paula, Maduro, Erasmus, Tromp, v/d Linden, Henricus, Vrolijk, Schwengle, Brete, Koolman, Croes, Hoek, Kock, De Cuba, Winterdaal, Noguera, Arendsz, Roos, Giel, Daal, Martis, Thijsen, Martines, Ollivierre, Geerman, Figaroa, Michel, DiosaUribe, Camara, Kramers, Trimon, Dirksz, Noguera, v/der Bliek, van Ommeren, Holden.

Un gradicimento na: huisdokter Dr.Martis y cardiologo Dr. Casper Lacle.

Acto di entiero lo tuma lugar na misa Sagrado Curason di Hesus dialuna 6 October 2025, di 2or te 4or di atardi, despues saliendo pa Santana Catolico na Savaneta.

Deseo di Francis ta pa tur bisti colornan alegre, manera licht blauw (su color favorito).

Nos disculpa si den nos tristeza nos por a lubida un of mas famia.

Nos ta lamenta cu despues di entiero no ta ricibi bishita di condolencia na cas.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

"Dios ta amor y amor ta Dios, maske mi no ta na e mundo aki, tur dia lo mi ta banda di boso curason, mi por stens di loke Señor ta hasi" Salmo 33

Cu inmenso dolor y tristesa den nos curason pero agradecido pa tur locual el a haci y significa pa nos, nos ta anuncia cu a bay drumi pa semper den brasa di Señor:
mi casa, nos mama, wela, bisawela, ruman, tanta y suegra stima.
Un hende muhe fuerte cu a perservera den bida y cu awo ta disfruta e presencia di nos Señor

Sra. Anna Maria Briesen – Geerman

Miho conoci como: Dudu, Anna, Snack, Nachi y Nana
Naci: 9 di september 1938 - Fayece: 1 di oktober 2025

Na nomber di su :
Casa: Eulauterio (Techi) Briesen
Mayornan: †Ignacio y †Luisa Geerman – Werleman
Yiunan:
† Martin Briesen
Buchi Briesen y Gina Werleman
Maria (Eta) y Johnny Croes – Briesen
Rudolfo (Quito) y Maricella Briesen – Kock
Lidia (Lia) y Genario (Tico) Kelly – Briesen
Leo y Zwaika Briesen – Winterdaal
Omiria y Milko Lo-Asioe – Briesen

Nieto (a) nan:
Lixienne Briesen y Bruce Henriquez
Shalexy Briesen y Romiën Dijkhoff
Ixlaine Briesen y Stever Rodiguez
Daisy y Aldrick Winterdaal - Croes
Jorella Croes y Ashline Dijkhoff
Ederick Croes y Margarita Ruiz
Marcel y Axandra Briesen – Castillo
Marwin Briesen
Gelianne Kelly y Reugene Kock
Gilton Kelly y Mirriene Fingal
Lyonell Briesen y Keighley Loopstok
Leomar Briesen
Cleavon Lo-Asioe na Hulanda
Delsin Lo-Asioe
Mescos cu nieta: Marilain Yarzagaray

Bisanieto (a) nan:
Xzayvienne Henriquez
Sherriene y Erylienne Maduro
Xay-vion y Xay-rion Rodriguez
Makeylah y Mikaylah Winterdaal
Edelmar, Edelliane Croes y Zayrick Wever
Keeley – Ann Henriquez, Nayoki, Aaliyah y Ocean
Briesen, Brayden Briesen

Rumannan:
Graciela (Chia) Geerman
† Anastacio y Lucrecia (Geta) Geerman
† Regenita y †Marco Kelly - Geerman
Juliana (Juju) Geerman
† Nicolaas (Cochi) Geerman
Bernardo (Benny) Geerman
Cyril (Ciro) Geerman
† Elisabeth Geerman

Subrina nan y Subrino:
Lucrecia Kelly y Haime Wiersma y famia
Esther y Javier Ramirez – Kelly y famia
Robert Kelly y famia
Susan Kelly y Edgardo Magliocchi y famia
Sheritza Geerman y famia

Iha: Robert Kelly
Ex-yerno: Exina Kock

Swa y Cuña: Flora Rasmijn - Briesen y famia, †Girigorio Briesen

Tur su primo y primanan, Comer y Comper, su bon bisiñanan.

Primanan cerca: Lena Geerman y famia, Sandra y Edgard Rasmijn, Meredith y Dayron Wouters y famia,†Lica y †Mario Geerman y yiunan.
Bisiñanan stima cerca na cas: Anastacia (Nanachi) Geerman y famia, Hubert Geerman y famia,†Pina Geerman y famia, Poli Geerman.
Consuegra: Irma Vrolijk y Mariela Ras.
Su ayudante cu a stim'e manera mama: Maricella (Ellah) Arendsz
Ayudante: Ingrit Mansell-Peña
Sin lubida un danki na su dokter di cas P. Wieringa y un danki special na Flory Kock.
Demas famia: Geerman, Briesen, Werleman, Croes, Kock, Kelly, Winterdaal, Lo-Asioe, Henriquez, Dijkhoff, Rodriguez, Ruiz, Castillo, Fingal, Loopstok, Maduro, Wever, Ramirez, Rasmijn, Wouters, Leon, Quant, Thiel, Wiersma, Magliocchi y Peñafiel.

Acto di entiero lo tuma lugar diasabra 4 di oktober 2025 pa 11or di mainta saliendo for di Misa Inmaculada Concepcion na Santa Cruz pa santana Catolico "Pastor de Vries" na Santa Cruz. E resto mortal lo ta reposa for di 9or di mainta na Misa Inmaculada Concepcion na Santa Cruz
Nos kier a pidi nos disculpa si den nos tristesa nos por a lubida un of otro famia of conoci
Ta lamenta cu despues di entiero nos no por ricibi bishita di condolencia na cas

Agencia di cuminda di UN lo suspende ayudo alimentario pa 750.000 persona na Somalia otro luna

(AP) — Agencia di cuminda di UN a anuncia diabierna cu e lo reduci asistencia alimentario pa cien miles persona na Somalia, unda miyones ta sufri di efecto devastador di cambio climatico y nivel agudo di hamber.

World Food Program (WFP) a bisa cu e cantidad di hende cu ta ricibi asistencia alimentario di emergencia lo baha for di 1,1 miyon den augustus na 350.000 den november, pa motibo di un "falta critico di financiamento."

"Nos ta mira un aumento peligroso den nivel di hamber di emergencia, y nos capacidad pa responde ta bira mas chikito tur dia," segun Ross Smith, director di preparacion y respuesta di emergencia di e agencia. "Sin fondo urgente, famianan cu ya ta a yega na nan limite lo keda sin nada precisamente den un tempo cu nan tin mas necesidad."

Segun e rapport mas recien di UN, 4,6 miyon persona na Somalia ta enfrenta nivel di hamber di crisis, y 1,8 miyon mucha ta proyecta pa sufri di desnutricion agudo e aña aki. Fuera di esaki, 421.000 mucha ta enfrentando desnutricion severo, pero e agencia di cuminda di UN a logra asisti solamente mas o menos 180.000.

Somalia no solamente ta luchando cu e efecto devastador di cambio climatico, incluyendo secura y inundacion, pero tambe cu conflicto y insiguridad cu a destabilisa e pais pa decadas. E grupo militante al-Shabab, liga cu al-Qaida, ta retene control riba algun region.

Cortamento di ayudo internacional di Merca a empeora e respuesta di agencianan humanitario, cu ya tabata luchando pa cubri e necesidadnan di e grupo vulnerabel cu ta sigui crece.

World Food Program ta bisa cu e tin di mester $98 miyon pa "mantene un minimo di operacion vital pa 800.000 persona te maart 2026."

Arsobispo Armenio condena pa 2 aña di prison pa supuesto plan di golpi di estado

(AP) — Un clerigo prominente na Armenia a ser condena diabierna pa dos aña di prison despues cu el a ser haya culpabel di pidi pa tumba e gobierno.

Arsobispo Mikael Ajapahyan a ser deteni den juni y a ser acusa di ta parti di un plan di golpi di estado contra e gobierno di prome minister Nikol Pashinyan.

E clerigo a ser haya culpabel dia 24 di september di pidi pa tumba e gobierno. Su abogado, Ara Zohrabyan, a condena e veredicto como politicamente motiva. Ajapahyan a ser persigui solamente pa expresa un opinion, segun Zohrabyan, ken a priminti cu e lo apela e veredicto.

Iglesia Apostolico Armenio tambe a condena e veredicto como politicamente motiva, describiendo esaki como "un di e manifestacionnan cla di e campaña anti-iglesia di autoridadnan."

E autoridadnan a purba detene Ajapahyan den juni, loke a yega na un enfrentamento entre forsanan di seguridad y multitudnan den e sede di Iglesia Apostolico Armenio. Video circulando online a mustra clerigonan pushando polis.

Despues cu e Servicio di Seguridad Nacional di Armenia a insisti cu Ajapahyan mester presenta na autoridadnan, medio local a mustra e arsobispo drentando e edificio di e Comision Investigativo di Armenia. Algun dia despues, un corte na Yerevan a duna orden pa pone Ajapahyan den detencion preventivo.

E detencion di Ajapahyan a sigui esun di Arsobispo Bagrat Galstanyan, lider di movemento opositor Sacred Struggle. El a ser acusa di planifica un campaña di sabotahe pa tumba Pashinyan, acusacionnan cu su abogado a rechasa como "ficcion."

Den april 2024, dies miyon manifestante a pidi pa e renuncia di Pashinyan despues cu Armenia a acorda pa entrega control di algun pueblo riba frontera na Azerbaijan y pa normalisa relacionnan entre e dos paisnan.

Sacred Struggle a opone fuertemente e entrega di e pueblonan riba frontera. Aunke concesion teritorial tabata e punto central di e movemento, el a expande su criticanan pa kehonan contra Pashinyan, ken a subi na poder den 2018.

Biyonario Ruso-Armenio Samvel Karapetyan, otro critico vocal di Pashinyan, tambe a ser deteni den juni pa acusacion di pidi pa tumba e gobierno, algo cu el a nenga.

Armenia y Azerbaijan a yega na un disputa teritorial desde comienso di añanan 1990, ora varios parti di e Union Sovietico tabata busca independencia for di Moscu. Despues cu USSR a cay den 1991, forsanan separatista etnico-Armenio respalda pa e militar Armenio a tuma control di e region di Karabakh den Azerbaijan y teritorionan cerca.

Den 2020, Azerbaijan a tuma gran parti di e teritorionan den y rond Karabakh. Un campaña militar rapido den september 2023 a duna Azerbaijan control total di e region, y Armenia despues a entrega su pueblonan riba frontera.

Den augustus, e lidernan di Armenia y Azerbaijan a reuni den un cumbre na e Cas Blanco prome cu firma un acuerdo pa pone fin na decadas di conflicto. Un tratado di paz formal a ser inicia den e reunion aki pa e ministernan di Asunto Exterior di e dos paisnan, pero esaki ainda no a ser firma pa e lidernan ni ratifica pa e parlamentonan di e dos pais.

India y China lo reanuda vuelo directo despues di suspension di 5 aña

(AP) — India y China ta plania pa reanuda vuelo directo entre algun di nan ciudadnan despues di un suspension di cinco aña, mientras e relacion entre e dos pais ta cuminsa mehora, autoridad di India a anuncia diahuebs.

Vuelo directo entre e dos pais a ser suspendi durante e pandemia di Covid na 2020 y no a resumi mientras Beijing y New Delhi tabata involucra den tension di frontera prolonga.

Vuelo entre ciudadnan designa lo resumi pa final di october suheto na decision di aereolinea comercial, e embahada di India na China a bisa den un publicacion riba e plataforma di medio social WeChat.

E decision pa resumi ta parti di e enfoke di gobierno di India "pa normalisacion gradual di relacion entre India y China," e embahada a agrega.

E aereolinea mas grandi di India IndiGo a anuncia diahuebs cu lo resumi vuelo for di Kolkata, India, pa Guangzhou, China, cuminsando dia 26 di october.

E decision pa resumi ta bin despues cu e Primera di India Narendra Modi a bishita China luna pasa pa e prome biaha den 7 aña pa atende un foro di seguridad regional, cu tabata parti di esfuersonan di e dos pais pa normalisa conexion.

Relacion entre China y India a cay na 2020 despues cu forsa di seguridad a choca cerca di un frontera disputa den e sero di Himalaya. 4 soldaat di China y 20 soldaat di India a ser mata den e violencia mas malo den decada, causando un stop na compromiso politico di nivel halto.

Zelenskyy ta adverti cu drone Ruso ta pone Chernobyl y otro planta nuclear den peliger

(AP) — E bombardeo sosteni di Rusia di sistema di coriente di Ucrania ta profundisa preocupacionnan tocante e seguridad di e facilidadnan nuclear di e pais, despues cu un drone a desconecta coriente pa mas cu tres ora na e sitio di e desaster nuclear di Chernobyl di 1986 na nort di Ucrania, oficialnan a bisa diahuebs.

E atake di drone ta aumenta e preocupacionnan cu a ser lanta mas cu un siman pasa ora e planta nuclear di Zaporizhzhia ocupa door di Rusia na sur oriente di Ucrania a keda desconecta for di e sistema di coriente siguiendo atakenan cu cada banda a culpa e otro.

Tanto Chernobyl como Zaporizhzhia no ta operacional actualmente, pero nan ta rekeri un provision di coriente constante pa opera sistema di friamento crucial pa baranan di combustibel usa pa evita un incidente nuclear potencial.

Un interupcion di coriente tambe por ciega sistema di monitor di radiacion instala pa aumenta seguridad na Chernobyl y opera door di e Agencia Internacional di Energia Atomico di UN.

"Rusia ta deliberadamente creando e menasa di incidente di radiacion," Presidente di Ucrania Volodymyr Zelenskyy a bisa atardi diaranson, criticando e vigilante nuclear di UN y su cabesante Rafael Mariano Grossi pa loke el a describi como respuesta debil na e peliger.

"Cada dia di e guera di Rusia, cada atake riba nos facilidadnan energetico, incluyendo esunnan conecta cu seguridad nuclear, ta un menasa global," el a bisa. "Medida debil y medio no lo funciona. Accion fuerte ta necesario."

Presidente di Rusia Vladimir Putin a rechasa e acusacionnan di Ucrania cu Rusia tabata ataca e lineanan di coriente rond di e planta di Zaporizhzhia como "sin sentido" y a culpa Ucrania pa ataca e planta controla door di Moscu, advertiendo cu Rusia por responde den e mesun manera.

E guera cu a sigui e invasion completo di Rusia di su bisiña mas cu tres aña pasa ta parce no mas cerca di caba, pesar di lunas di esfuerso di pas dirigi door di Merca.

E planta nuclear mas grandi di Europa ta usa generator di diesel

E planta di Zaporizhzhia, cu ta e mas grandi di Europa y un di e 10 facilidad nuclear mas grandi di mundo, ta desconecta for di e sistema pa mas cu un siman.

Zelenskyy a culpa artileria

Ruso pa corta e linea di coriente pa e planta, pero Putin a ridiculisa e reclamo, bisando: "awo nos ta ataca nos mes?"

El a acusa Ucrania di "ta hunga un wega peligroso" pa ataca e planta, agregando: "Hende na e otro banda mester comprende cu si nan ta continua e wega peligroso aki, nan tambe tin plantanan di energia nuclear funcionando."

"Kico lo preveni nos di responde den e mesun manera?" el a agrega. "Laga nan pensa riba esey."

E facilidad ta usa generator di diesel di emergencia pa opera sistema di friamento pa su seis reactor pa paga e sistema y combustibel usa.

IAEA ta bisa cu e planta no ta den peliger inmediato pero kier cu e ser reconecta rapidamente na e sistema.

Ministerio di Energia di Ucrania a bisa cu e situacion ta sin precedente. "Ningun planta nuclear den mundo nunca a opera bao di tal condicion, y ta imposible pa haci cualkier pronostico confiable," el a bisa den un declaracion na The Associated Press.

Edwin Lyman, director di seguridad di energia nuclear na e Union di Cientifico Preocupa, un organisacion Mericano nonprofit, a bisa cu ningun planta nuclear tabata diseña pa por funciona seguramente pa un periodo extendi sin acceso na coriente stabiel afo di sitio.

"E situacion na Zaporizhzhia ta en efecto extremadamente fragil y cada biaha mas grave," el a bisa na AP.

Si coriente pa enfriamento a ser interumpi pa un of mas di e unidadnan, lo ta "varios dia of mas largo" prome cu e nucleonan di reactor of e piscinan di combustibel usa por cuminsa libera cantidad significante di material radioactivo, el a bisa.

E Instituto pa Estudio di Guera cu sede na Merca a bisa cu e ocupacion di Rusia di Zaporizhzhia a "degrada significantemente" e seguridad di e planta.

El a reclama diaranson cu Moscu kier integra e planta den e sistema Ruso — un accion cu lo "empeora riesgonan di seguridad, degrada e capacidad di generacion di coriente futuro di Ucrania, y sirbi como un herment cu Rusia por usa pa legitimisa su ocupacion di Ucrania."

Intercambio di prisionero

Rusia y Ucrania a intercambia centenares di prisonero di guera diahuebs.

Zelenskyy a bisa cu 185 personal militar, di cual mayoria tabata den captividad Ruso desde 2022, y 20 ciudadano a ser debolbe cas.

Desde cu e guera a cuminsa, mas cu 7.000 Ucraniano a bolbe, Zelenskyy a bisa riba Telegram.

E Ministerio di Defensa di Rusia a bisa cu 185 di su soldaat y 20 ciudadano a bolbe.

Hamas ta acepta algun elemento di un plan di paz pa Gaza despues cu Trump a duna ultimatum

(AP) — Hamas a bisa diabierna cu nan a acepta algun elemento di plan di paz di presidente di Merca, Donald Trump, pa pone fin na guera den Gaza, incluyendo entrega su poder y libera tur rehen cu a keda, pero mester consulta otro puntonan mas largo entre e lidernan Palestino.

E declaracion a bin despues cu Trump a pone un ultimatum, bisando cu Hamas mester acepta e acuerdo te diadomingo anochi, menasando cu e lo sigui un ofensiva militar aun mas fuerte cu e e atake di 7 di october contra Israel. No ta cla kico Merca y Israel lo haci si Hamas solamente acepta parti di e propuesta.

Hamas a bisa cu nan ta dispuesto pa bolbe libera tur rehen segun e "formula" di e plan, lo cual por referi na e liberacion di centenares prisonero Palestino como intercambio. Nan tambe a reitera nan postura habri di entrega poder na un organo Palestino politicamente independiente.

Pero segun Hamas, algun punto di e proposicion, manera futuro di Gaza y derecho Palestino, mester ser dicidi a base di un "posicion unanime Palestino" den acuerdo cu otro fraccionnan y a base di ley internacional.

E declaracion no a menciona nada tocante desarmamento di Hamas, un punto esencial pa Israel den e propuesta di Trump. No tabatin ningun reaccion inmediato di Merca of Israel.

Trump ta desea mustra cu e por cumpli su promesa pa pone fin na guera y bolbe decenas di rehen prome cu e dos aniversario di e atake diamars. E plan di paz a ser acepta pa Israel y a ser ricibi cu agrado internacionalmente, pero mediadornan principal na Egypt y Qatar a bisa cu algun elemento mester mas negociacion.

Segun e plan cu Trump a presenta cu prome minister Benjamin Netanyahu mas trempan den siman, Hamas lo libera inmediatamente e 48 rehen cu a keda — rond 20 di nan considera na bida ainda. Hamas tambe lo entrega poder y desarma.

Israel, na su banda, lo para su ofensiva, retira for di hopi parti di Gaza, libera centenares di prisoneronan Palestino y permiti entrada di ayudo humanitario y eventualmente reconstruccion. Plan pa relocalisa gran parti di e poblacion di Gaza pa otro paisnan lo keda para.

Un teritorio cu mas o menos 2 miyon Palestino lo ser poni bao administracion internacional, supervisa pa Trump mes y ex-prome minister Britanico Tony Blair. E plan no ta contempla un caminda pa un reunificacion cu West Bank na un futuro estado Palestino.

Palestinonan ta desea un fin na e guera, pero hopi ta mira esaki y otro proposicionnan di Merca como fuertemente na fabor di Israel.

Corte na Tunisia a condena homber na morto pa publicacion riba Facebook considera ofensivo pa presidente

(AP) — Un corte na Tunisia a condena un homber di 51 aña pa morto pa publicacionnan riba Facebook cu a ser considera ofensivo pa Presidente Kais Saied y como un menasa pa seguridad di estado, segun su abogado diabierna.

Saber Chouchen a ser haya culpabel diaranson riba tres acusacion: purba di tumba e estado, insulta e presidente y plama informacion falso online. Huesnan a bisa cu e publicacionnan a incita violencia y caos y cu nan a viola e codigo penal di Tunisia mescos cu e ley di cybercrimen 2022 cu ta causando polemica, Decreto 54.

E sentencia aki ta e prome di su tipo na Tunisia, unda decenas hende a haya sentencianan di prison largo pa acusacionnan similar desde cu Saied a tuma poder riba tur rama di gobierno den juli 2021.

Aunke e castigo di morto ta keda den e codigo penal di Tunisia y cortenan civil tin biaha ta dicta sentencia di morto, ningun a ser ehecuta desde e ultimo caso na 1991, cu tabata encera di un asesino serial.

Den un declaracion riba Facebook, abogado Oussama Bouthelja a bisa cu su cliente tabata den detencion preventivo desde januari 2024. El a bisa cu e ta un tata di tres mucha y un trahadornan eventual cu ta sufri di un descapacidad permanente causa pa un accidente di trabao.

Bouthelja a describie como socialmente vulnerabel y cu un nivel educativo limita, cu casi ningun influencia online.

"Mayoria di e contenido cu el a comparti tabata copia for di otro pagina, y algun post no a haya ni un reaccion," Bouthelja a skirbi. "Den corte, el a bisa cu su intencion tabata pa lanta atencion di autoridadnan riba su condicion di bida dificil, no pa incita desorden."

E sentencia ta e ultimo caso den cual Decreto 54 a ser usa, un ley cu ta prohibi "produci, plama, disemina, manda of skirbi noticianan falso...cu e meta pa viola derecho di otro hende, stroba seguridad publico of defensa nacional of sembra teror entre e poblacion." Desde cu a implementa esaki den 2022, periodista y gruponan di derecho humano a condena e ley como un instrumento clave pa autoridadnan limita libertad di expresion den Tunisia.

Tunisia, e pais caminda e movemento di Primavera Arabe a nace den 2011, a ser mira pa hopi tempo como e ultimo fuente di speransa pa democracia den Medio Oriente y Nort Africa. Pero, desde cu Saied a suspende parlamento y a concentra su poder den 2021, libertad politico a reduci hopi. Saied ta sigui goberna pa decreto y su criticonan mas conoci ta den prision of den exilio.

Defensornan di derecho humano na Tunisia a adverti cu pa aplica castigo di morto pa expresion online ta planta un precedente peligroso.

ARUBA VANDAAG®

Zaterdag 4 oktober 2025 www.bondia.com Email: noticia@bon dia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044

Zesde verkeersdode in 2025

Pagina 3

Volgens VS voldoet Aruba niet volledig aan minimumnormen voor bestrijding mensenhandel

Pagina 6

Landen binnen het Koninkrijk versterken gezamenlijke strijd tegen ondermijnende criminaliteit

Pagina 7

Editor
Caribbean Speed Printers N.V.
Aruba Bank N.V. Acc. #332668
Caribbean Mercantile Bank N.V.
Acc. #23951903
RBC Royal Bank Acc. #13307728

Operations Manager
Mariette Engelhart-Boekhoudt

Redactie
noticia@bondia.com
Pilar Flores (Hoofdredacteur)
Angenette Figuereo (closer editor)
Leo Maduro
Dilma Arends
Raisa Montilla
Oriana Geerman

Sales
Sulaika Croes
sulaika.croes@cspnv.com
Mark Gomes
mark.gomes@cspnv.com

Advertenties/ Kunstontwerp
Sandra Loefstop
Lisa Tromp

Digitaal
Juan Luis Pinto

Administratie
accounting@bondia.com
Martha Arteta de Ariza

Distributie
Jenny Kelly

incasso
Evelinda de Cuba - Tromp

Pre Press
Luis Fernando Arenas (Hoofd)
Pablo Libre

Press
Roland Schenker (Hoofd)
Omar Ramirez
Martin Boekhoudt
Francis Dirksz

Samenwerking
Assiociated Press
Ret Karibense
Data Key

Aansluiting
Sociedad Interamerica di Prensa (SIP)

Directie
Adres: Weststraat #22
Tel: 582-7800
Email: noticia@bondia.com
aviso@bondia.com
info@bondia.com
Website: www.bondia.com
Facebook: @bondianoticia
Instagram:bondiaaruba

ARUBA VANDAAG is een krant geschreven en gedrukt op Aruba en is verkrijgbaar op zaterdag. Geen enkele inhoud mag worden gereproduceerd zonder toestemming van de uitgever.

Wat gebeurt er met mensen van wie het toeristenvisum verloopt? Minister Dowers geeft uitleg

Recent sprak Bon Dia Aruba met minister van Justitie, Integratie en Openbaar Vervoer, Arthur Dowers (AVP). Tijdens dit interview kwamen verschillende onderwerpen aan bod, waaronder het traject van versoepeling voor ongedocumenteerden en specifiek de aanpak voor mensen die langer blijven dan de toegestane duur van hun toeristenvisum.

Op de vraag van Bon Dia Aruba hoe de overheid omgaat met toeristen die hun verblijfsperiode overschrijden, legde de minister uit dat er in Aruba een wettelijke regeling bestaat waarmee bezoekers een verlenging van hun toeristenverblijf kunnen aanvragen. Dit gebeurt eenvoudig door bij de Immigratiedienst een formulier in te vullen en een verzoek in te dienen. Volgens Dowers maken veel mensen hier gebruik van, maar er is ook een groep die dat nalaat. Vooralsnog is dit proces gratis, maar de regering overweegt in de toekomst hiervoor een vergoeding in te voeren.

De minister benadrukte dat een verlenging van het toeristenverblijf niet betekent dat iemand onbeperkt in het land mag blijven. Hij legde ook uit dat in de Arubaanse wet een illegaal verblijf niet als een misdrijf wordt gezien: wie langer blijft dan toegestaan, begaat geen strafbaar feit en wordt niet vervolgd. Wel kan het gevolgen hebben voor een toekomstig bezoek, omdat zo'n persoon bij vertrek een periode van inreisverbod kan krijgen. Dowers gaf aan dat de overheid mensen die momenteel zonder geldige status op Aruba verblijven oproept om vrijwillig terug te keren naar hun land van herkomst. Wie dit nu doet, krijgt geen sancties opgelegd en kan later zonder problemen terugkeren als toerist of een werkvergunning aanvragen.

Daarnaast wees de minister erop dat sommige bezoekers tijdens hun vakantie benaderd worden door werkgevers op het eiland en dan illegaal blijven terwijl ze een werkvergunning proberen te regelen. Volgens hem is dat niet de bedoeling: "De bedoeling is dat iemand teruggaat naar zijn land, daar de aanvraag doet en vervolgens legaal terugkomt naar Aruba. Wanneer mensen dit niet doen, wordt het systeem bemoeilijkt."

Dowers liet weten te hopen dat de procedures voor werkvergunningen in de toekomst sneller verwerkt zullen worden, zodat dergelijke situaties vermeden kunnen worden. Tegelijkertijd gaf hij aan begrip te hebben voor de omstandigheden van sommige mensen die uit wanhoop verkeerde keuzes maken, bijvoorbeeld wanneer zij zorgen hebben om hun familie. "Dat begrijp ik, maar we kunnen dit niet tolereren. We willen wel de mogelijkheid creëren om in echte noodsituaties ondersteuning te bieden, zodat mensen niet tot illegale praktijken worden gedwongen," aldus de minister.

Spanningen in de regio

Met het oog op de oplopende spanningen tussen Venezuela en de Verenigde Staten werd de minister gevraagd of dit Aruba mogelijk opnieuw zou kunnen confronteren met een toename van migratiestromen. Dowers antwoordde dat Justitie en Veiligheid verantwoordelijk zijn voor de bescherming van de grenzen en dat dit momenteel goed verloopt op basis van de beschikbare middelen en inlichtingen. "We zien geen dramatische veranderingen en verwachten dat dit zo blijft," verklaarde hij.

Hij benadrukte dat grensbewaking cruciaal is, niet alleen om illegale migratie te beperken maar ook om criminaliteit, drugshandel, wapensmokkel en mensenhandel te voorkomen. "Illegale migratie gaat vaak hand in hand met georganiseerde misdaad en mensenhandel," voegde hij toe.

Traject van versoepeling

In augustus kondigde de minister de eerste fase van een traject van versoepeling aan. Dit was gericht op ongedocumenteerden die al vóór 1 juli via de luchthaven Aruba waren binnengekomen en die inmiddels werken of uitzicht hebben op werk.

In september werd een tweede fase bekendgemaakt. Deze richt zich op mensen die zich op Aruba bevinden zonder werkgever, maar die actief op zoek zijn naar werk. Volgens de minister betreft dit een groep die soms al langere tijd op het eiland verblijft zonder een formele werkrelatie te hebben kunnen vastleggen.

Voor hen wordt nu een tijdelijke vergunning geïntroduceerd die aangevraagd kan worden zonder dat er direct een werkgever is. Dit moet de zoektocht naar een werkgever en een reguliere werkvergunning vergemakkelijken. Dezelfde voorwaarden gelden als in de eerste fase: de betrokkene moet vóór 1 juli van dit jaar via de luchthaven het land zijn binnengekomen.

Woningmarkt op Aruba onbetaalbaar voor burgers

De woningmarkt op Aruba kampt al jaren met grote tekorten, waardoor vooral lokale bewoners in de knel komen. Appartementen en huizen worden steeds duurder, terwijl geschikte bouwgrond nauwelijks beschikbaar is. Ondanks de urgentie zijn concrete oplossingen van de overheid tot nu toe uitgebleven.

Uit onderzoek van Bon Dia Aruba naar de situatie van een stel en een gezin met twee kinderen blijkt dat vooral jongeren en gezinnen met een gemiddeld inkomen weinig kans maken. Makelaars richten zich vaak op vakantieverhuur en buitenlandse huurders, waarbij huurprijzen in dollars worden vermeld. Voor Arubanen voelt dit als structurele achterstelling. Veel locals wijken uit naar sociale media om woonruimte te vinden, maar daar dreigen informele processen en fraude.

Betaalbare woningen zijn schaars: voor een maandelijks budget van 1.500 tot 2.000 florin zijn huizen vaak te klein of slecht onderhouden, terwijl de gemiddelde huur boven de 2.000 florin ligt. Dit dwingt veel jongeren jarenlang bij hun ouders te blijven wonen. Frans Ponson van de Comerciantenan Uni Aruba waarschuwt dat dit sociale spanningen kan veroorzaken: Aruba kent, anders dan grotere landen, geen goedkopere alternatieven om naartoe te verhuizen.

Ook bouwgrond vormt een groeiend probleem. Erfpachtgrond, oorspronkelijk bedoeld voor locals, belandt steeds vaker bij buitenlanders tegen hogere prijzen. Binnen tien tot vijftien jaar dreigt daardoor nauwelijks nog betaalbare grond voor Arubanen beschikbaar te zijn.

Mogelijke oplossingen zijn striktere regulering van vakantieverhuur en renovatie van leegstaande panden. Hoewel een wetsvoorstel over vakantieverhuur al in 2024 werd aangekondigd, ontbreekt zichtbare voortgang. Ponson pleit daarnaast voor overheidsinvesteringen in het opkopen en herstellen van leegstaande gebouwen. Alleen met daadkrachtig beleid kan de woningnood verlicht worden.

Trump dreigt eerst, om daarna... *Met Maduro te gaan onderhandelen...*

De politieke spanningen in onze regio stijgen nog steeds, onder andere door de dreigementen van de Trump-regering aan het adres van het regime van Nicolas Maduro in Venezuela. Eerst ging het verhaal dat het de bestrijding van drugstransporten betrof, wat aannemelijk lijkt gezien de aanzienlijke aanwezigheid van dat probleem in dat land, als doorvoerhaven en net zozeer als producent. Maar nu weerklinkt meer de roep om actie vanwege de wens van een 'regimewijziging' in het buurland. Door Maduro te identificeren als leider van het kartel zou dit de rechtvaardiging van een ingrijpen vergemakkelijken om hem uit de macht te ontzetten. Maar, de Amerikaanse intenties, of het nu de drugstransporten betreft of het toegang proberen te krijgen tot de indrukwekkende natuurlijke rijkdommen van het land, zullen niet makkelijk tot resultaat leiden.

Recentelijk is in dit verband de vergelijking met de situatie in Panama van wat jaren geleden naar voren gekomen, toen door een Amerikaanse invasie dictator Noriega uit de macht werd gezet. Er wordt daarbij ook gewezen op de verschillen tussen de situatie toen in Panama en de realiteit van vandaag in Venezuela. In Panama hadden de Amerikaanse strijdkrachten al verschillende bases in de Kanaalzone. Een bliksemactie organiseren om Noriega te arresteren bleek dus niet zo moeilijk, waarbij bovendien geen reactie kwam vanuit de bevolking, waar velen de Amerikaanse actie met opluchting begroetten.

In het geval van Venezuela zou de val van het Chavez/Maduro-regime ook voor grote opluchting zorgen, maar het betreft hier niet een kwestie van het land ingaan en in de richting van Palacio Miraflores marcheren en Maduro op de eerstvolgende beschikbare vlucht naar de VS zetten. De werkelijkheid is dat het niet alleen een onwettige president betreft, maar ook een stevig gevestigd regime, met een socialistische ideologie en een minderheidsbasis onder de bevolking, die toch aanzienlijk is. Er ontstond een geüniformeerde elite die goed georganiseerd is, anders had men niet de macht kunnen consolideren in de meer dan 25 jaar dat men aan het bewind is. Bovendien is Venezuela een groot land, in oppervlakte en bevolking: 912.000 km2 en bijna 30 miljoen inwoners. Het is moeilijk voor te stellen dat men door een simpele regeringswisseling de teugels in het land overneemt; het zal nogal wat 'boots on the ground' vergen om binnen te komen en het land over te nemen. En waarschijnlijk is de Amerikaanse regering, beschuldigd van allerlei dingen behalve van gezond verstand, niet bereid om bloed van de eigen mensen te vergieten. Trump heeft uitdrukkelijk campagne gevoerd met het stopzetten van de inzet van Amerikaanse troepen op vreemd grondgebied, die naast miljarden ook nogal wat levens onder hun eigen militairen heeft gekost.

Bovendien zal de Trump-regering rekening moeten houden met andere belangrijke factoren. Het Venezolaanse regime heeft niet alleen vriendschappelijke, maar ook economische relaties met Rusland en China. Momenteel zijn er stevige investeringen gaande van beide genoemde landen in de Venezolaanse aardolie, zowel in de Orinoco regio als in het meer van Maracaibo. Een Chinese onderneming is nu bezig met de inrichting van een boorplatform in het meer, een eerste project van dit type na heel wat jaren waarin dit gebied aan zijn lot was overgelaten. Beide landen hebben ook investeringen in de productie van verbeterde zware olie in de Orinoco-regio, die de grootste oliereserves van de wereld herbergt. Momenteel heeft de Amerikaanse olie-industrie weinig aanwezigheid in Venezuela, behalve oliegigant Chevron, die erin geslaagd is een nieuwe licentie los te krijgen van de VS-regering om in Venezuela te kunnen opereren, maar wel met bepaalde restricties waar het de export naar de VS betreft. Maar er ontstaat nu meer urgentie om toegang te krijgen tot de grote oliereserves van Venezuela. De economische en politieke confrontatie met Canada maakt dat dit land meer diversificatie wil zien in hun export van ruwe olie, die tot voor kort in zijn geheel naar de VS ging. Spoedig zal een aanzienlijke hoeveelheid een weg vinden naar Aziatische en Europese markten, terwijl de import van zware aardolie van eminent belang voor de VS is. Dit komt doordat een deel van de Amerikaanse raffinaderijen ingericht is om zware olie te verwerken die nu al, maar in de toekomst nog meer, twee belangrijke producenten op dit continent zal hebben: Venezuela en Canada. Bovendien zal de Amerikaanse productie van lichte olie, die nu nog aan de wereldtop staat, met ongeveer 13 miljoen vaten per dag, het eerste slachtoffer zijn van een forse prijsdaling, wat het gevolg zal zijn van het voornemen van OPEC+ om hun productie te vergroten. De Amerikaanse schalieolie heeft de hoogste productiekosten, tussen de 65 en 70 dollar per vat, terwijl nu al zichtbaar wordt dat de investeringen ontbreken om de huidige hoge productie in stand te houden. En de problemen van de VS betreffen niet uitsluitend de olie, het gaat bijvoorbeeld ook om de toegang tot allerlei metalen en kostbare mineralen. Ook hiervoor moet men weer in de richting kijken van Venezuela en Canada, die behoorlijk veel verschillende grondstoffen hebben die de VS echt nodig heeft. Op dit moment denkt de Trump-regering nog dat men de hele wereld kan afgaan om vriend en vijand de duimschroeven aan te draaien in hun 'America first' campagne, maar op voor hen pijnlijke wijze zal blijken dat zij geen autarkisch land hebben en dat men dit ook nog eens niet kan creëren. En dan, wanneer blijkt dat intimidatie niet werkt, zal wel weer de fase komen waarin men met andere landen zal moeten onderhandelen om aan de importen te komen die het land nodig heeft. Ook hier kan weer blijken dat Trump een echte 'TACO' is (Trump Always Chickens Out): hij begint geen invasie in Venezuela; wat hem bovendien zeker geen Nobelprijs voor de vrede zou opleveren...

Zesde verkeersdode in 2025

Op maandag 29 september 2025 omstreeks 09.30 uur ontving de politiecentrale een melding van een ongeval bij de rotonde van de Wilhelminastraat ter hoogte van ELMAR.

Het betrof een botsing tussen een auto en een step. Politie-eenheden werden ter plaatse gestuurd en troffen daar zowel de auto als de step aan. Voor het slachtoffer, een man die op de step reed, werd direct een ambulance opgeroepen.

Het ambulancepersoneel verleende medische hulp, stabiliseerde het slachtoffer en vervoerde hem vervolgens naar het ziekenhuis. Later ontving de politiecentrale bericht van het ziekenhuispersoneel dat de toestand van het slachtoffer kritiek was.

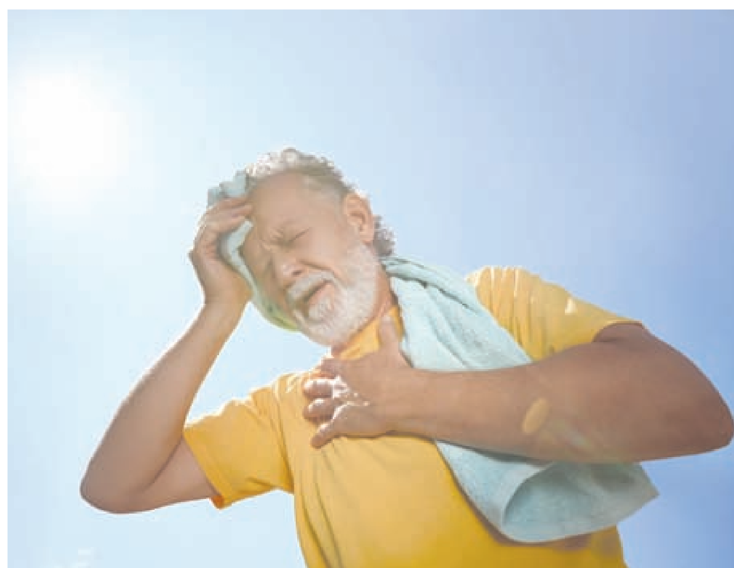
Diezelfde dag, omstreeks 18.00 uur, stelde arts dr. Te Velden het overlijden van het slachtoffer vast. Het gaat om de heer Jorge Enrique Lora Diaz, geboren op 1 april 1969 (56 jaar) in Colombia.

Met dit slachtoffer komt het aantal verkeersdoden in 2025 op zes.

Het Korps Politie Aruba betuigt zijn diepe medeleven aan de familie van de overledene.

Extreem hoge temperaturen maken mensen ziek, zelfs 's nachts

Het warme seizoen op Aruba, dat doorgaans in september zijn hoogtepunt bereikt, kenmerkte zich dit jaar door extreme temperaturen. Verschillende instanties zoals Meteo, Aruba Weather Watch en Aruba Weather Center hebben de bevolking gewaarschuwd zich zoveel mogelijk te beschermen tegen de intense hitte. Ondertussen zaten afgelopen weekend meerdere wijken op het eiland zonder stroom, wat de situatie nog gevaarlijker maakte.

Gezondheidsproblemen door extreme hitte

Het Aruba Weather Center, onderdeel van de Fundacion Accion Ambiental, sloeg alarm over de hoge temperaturen. Op sociale media meldde het centrum dat op afgelopen zaterdagavond een muzikant onwel werd door de verstikkende hitte tijdens een evenement. Later werd bevestigd dat meerdere personen klachten hadden gekregen, waaronder gevallen van hitteberoerte, zowel overdag als 's avonds.

Daarbij werd een dringende oproep gedaan aan mensen met hartproblemen, hoge bloeddruk, diabetes, astma of andere gezondheidsklachten om blootstelling aan de hitte zoveel mogelijk te vermijden. Volgens het centrum kunnen de omstandigheden leiden tot hartaanvallen, flauwvallen of tijdelijk verlies van zicht. Aan de bevolking werd geadviseerd om in de schaduw te blijven, verkoeling te zoeken, voldoende te drinken en lichamelijke inspanning te beperken.

Recordwaarden bereikt

Afgelopen weekend stegen de temperaturen tot uitzonderlijke hoogtes. Op zondag werd 34,8°C gemeten met 66% luchtvochtigheid, wat resulteerde in een gevoelstemperatuur (Heat Index) van 48,2°C. Op vrijdag werd zelfs een recordwaarde van 50,5°C bereikt, met een temperatuur van 35,9°C en 64% luchtvochtigheid. Het vorige record stond op 49,3°C.

Daarnaast waren de UV-stralingswaarden extreem hoog, met een piek van 11,72 op de UV-index. De situatie werd verergerd door het ontbreken van wind en door de aanwezigheid van Saharastof, waarvoor zondag code geel gold.

De stroomstoringen zorgden voor grote frustratie bij bewoners, maar in combinatie met de extreme hitte vormden zij dit weekend ook een reëel gezondheidsrisico. Op sociale media uitten veel mensen hun ongenoegen, terwijl anderen praktische tips deelden. Een gebruiker gaf aan een ventilator op batterijen met zonnepanelen te gebruiken om de uitval te overbruggen, terwijl een ander grappend schreef: "Ik trek mijn badpak aan, pak een koelbox en slaap buiten."

Van Marum: aandacht voor gevolgen spanningen VS–Venezuela op eilanden

Er is veel aandacht voor de spanningen tussen de Verenigde Staten en Venezuela en de mogelijke effecten daarvan op de Caribische eilanden van het Koninkrijk. Dat zei staatssecretaris voor Koninkrijksrelaties Eddie van Marum tijdens zijn maandelijkse persconferentie. De persbijeenkomst viel samen met meldingen op Aruba van geluiden die wezen op militaire oefeningen in Paraguaná, vlakbij Aruba.

Volgens Van Marum is het duidelijk dat de spanningen tussen de VS en Venezuela gevolgen kunnen hebben voor de Nederlandse eilanden in de regio. Op de vraag of hij in zijn rol als coördinerend bewindspersoon de kwestie extra onder de aandacht brengt bij zijn Haagse collega's, antwoordde Van Marum dat dit nauwelijks nodig is: "Iedereen is zich zeer bewust van de problematiek. We hebben goede communicatielijnen met de eilanden. Buitenlandse Zaken en Defensie spreken rechtstreeks met de regeringen in de regio. We nemen de situatie uiterst serieus en zorgen ervoor dat de juiste informatie de betrokken instanties bereikt."

Krediet voor mkb

Goed nieuws is dat Nederland het garantiestelsel voor leningen aan kleine en middelgrote ondernemingen heeft uitgebreid naar het Caribisch deel van het Koninkrijk. Tijdens zijn bezoek aan Aruba in augustus benadrukte Van Marum al dat Den Haag bereid is de economische ontwikkeling te ondersteunen door het stimuleren van lokale ondernemers. Toegang tot financiering vormt vaak een obstakel, daarom is de BMKB-regeling (Borgstelling Midden- en Kleinbedrijf) nu ook van toepassing op de eilanden. Daarmee kunnen ondernemers dankzij een garantiefonds eenvoudiger krediet krijgen bij banken. "Het midden- en kleinbedrijf is de motor van de economie. Iedere belemmering die we kunnen wegnemen, helpt ondernemers vooruit. Dat willen we ondersteunen," aldus Van Marum, die ook banken op Aruba opriep om aan de regeling deel te nemen.
De staatssecretaris benadrukte dat het doel is om Aruba en de andere eilanden economisch veerkrachtiger te maken, ook door hervormingen in onderwijs, gezondheidszorg, overheidsfinanciën en de rechtsstaat.

Rijkswet Koninkrijksgeschillen en internationale samenwerking

Tijdens de Rijksministerraad was ook de Arubaanse premier Mike Eman aanwezig, waar onder meer de concept-Rijkswet Koninkrijksgeschillen werd besproken. Volgens Van Marum gaat het voorstel nu naar de Raad van State, waarna de Tweede Kamer het pas kan behandelen zodra Aruba officieel heeft gereageerd.

Daarnaast werd samenwerking met Peru op douanegebied besproken om fraude tegen te gaan, evenals de deelname van alle landen van het Koninkrijk aan de komende bijeenkomsten van het Internationaal Monetair Fonds en de Wereldbank. Volgens Van Marum vraagt Den Haag daarbij bijzondere aandacht voor de kwetsbaarheid van kleine eilandstaten zoals Aruba, Curaçao en Sint-Maarten, onder meer vanwege klimaatverandering.

Cft en zorgkosten op Curaçao

De Rijksministerraad besprak ook de halfjaarlijkse rapportages van de Colleges financieel toezicht (Cft/CAft). Daarbij kwamen zorgen over de hoge zorguitgaven op Curaçao aan bod. Zo gaat inmiddels 15 procent van de rijksbegroting van Curaçao naar gezondheidszorg, een aandeel dat alleen maar groeit.

Volgens Van Marum ligt de verantwoordelijkheid primair bij de Curaçaose regering om deze problemen aan te pakken: "Maar het Koninkrijk kan altijd bekijken of en hoe ondersteuning mogelijk is als de situatie nijpend wordt," zei hij.

Op de vraag of Den Haag waarde hecht aan de analyses van het Cft, benadrukte Van Marum dat de regeringen op de eilanden de rapporten serieus moeten nemen en op basis daarvan vervolgstappen moeten bepalen. "Het is aan de landen zelf om hun begrotingen op orde te krijgen en de zorg efficiënter te organiseren. Als ze daar vastlopen, kunnen ze altijd een beroep doen op het Koninkrijk. Maar de eerste verantwoordelijkheid ligt bij de landen zelf."

Hij herinnerde eraan dat Nederland in 2020 hervormingen in de zorguitgaven verplicht stelde als voorwaarde voor liquiditeitssteun aan Aruba, waaronder een besparing van 60 miljoen florin.

Colleges financieel toezicht nemen afscheid van hun voorzitter begin volgend jaar

In een recent persbericht heeft het College financieel toezicht aangekondigd dat de voorzitter van de drie Colleges financieel toezicht (Cft), mevrouw Lidewijde Ongering, begin februari 2026 haar toezichthoudende taken zal neerleggen. Op die datum loopt haar eerste benoemingstermijn af.

Aan het einde van dit jaar wordt Ongering 67 jaar, wat voor haar het begin markeert van een nieuwe levensfase. De voormalige topambtenaar en huidige voorzitter van de Colleges staat bekend om haar sterke werkethiek. “Ik heb genoten van de kans om verantwoordelijke posities binnen het Koninkrijk te bekleden, maar nu wil ik meer tijd voor mijn privéleven,” aldus Ongering.

Onder haar leiding hebben de Colleges van Toezicht tal van activiteiten ontplooid. Op verschillende momenten, zowel op verzoek als uit eigen initiatief, wezen de Colleges op risico’s die zij zagen opkomen in de begrotingen van de Caribische landen van het Koninkrijk, waarbij steeds rekening werd gehouden met de specifieke uitdagingen waarmee de landen kampen.

Daarnaast vroegen de Colleges herhaaldelijk aandacht voor noodzakelijke hervormingen, onder meer in de gezondheidszorg en de belastingdiensten van de landen. Een ander belangrijk aandachtspunt dat Ongering tijdens haar voorzitterschap benadrukte, was het verbeteren van het financieel beheer.

Wie Ongering zal opvolgen, is nog niet bekend. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zal coördineren wie deze belangrijke verantwoordelijkheid op zich neemt zodra Ongering officieel terugtreedt.

Aruba houdt vast aan… *Een ‘open deur’ migratiebeleid…*

Recentelijk hebben we een beleid - in fasen - kunnen zien van onze huidige minister belast met justitie met betrekking tot het chronische probleem van duizenden migranten zonder verblijfstitel in ons land. Van de ene kant is dit toe te juichen omdat gedurende te lange tijd er een duidelijk beleid ontbrak om dit probleem aan te pakken en tegelijkertijd ook het probleem van de schaarste op de arbeidsmarkt. We kunnen begrijpen dat het moeilijk is zich een beleid voor te stellen waarbij elke persoon die zich zonder vergunning in ons land bevindt, uitgewezen wordt, zoals de wet voorschrijft.

Anderzijds hebben we het probleem dat onze eigen opeenvolgende regeringen te veel toeristische accommodatie hebben gecreëerd, die in de komende tijd nog gaat zorgen voor het probleem waar al jarenlang voor wordt gewaarschuwd: een monsterachtige vraag naar arbeid waaraan Aruba absoluut niet kan voldoen. We importeren al meer dan 35 jaar massaal arbeidskrachten uit het buitenland omdat onze eigen arbeidsreserve niet voldoende was en nu zeker ook niet voldoende is om te voldoen aan wat de markt vraagt. En zo zijn we uiteindelijk terecht gekomen bij de volgende grote vraag naar arbeidskrachten, met een excessief aanbod aan hotelkamercapaciteit, die al een daling in de bezettingsgraad van hotels begint te veroorzaken.

Voor een bewindspersoon belast met justitie maakt dit laatste weinig verschil; hij moet beleid maken voor wat hij voor zich heeft. Die situatie laat twee kanten zien: de binnenkomst van illegale personen via de kust en de binnenkomst via de legale weg, via de luchthaven en in beperktere mate via de zeehavens. De binnenkomst via die officiële deur betrof altijd al het overgrote deel van de personen die uiteindelijk de duizenden illegale migranten werden omdat ze gewoon niet meer weggingen. Maar, als het gaat om de bestrijding van de binnenkomst van illegale migranten gaat de aandacht meer uit naar de kustbewaking en alles wat daarvoor nodig is. Natuurlijk heeft dat ook een reden; er komen niet alleen maar mensen binnen via de kust, ook wapens en drugs vinden op deze wijze hun ingang, hetgeen het land noopt tot de nodige investeringen in deze justitiële taak. Maar dit verandert niets aan de realiteit dat juist aan de ‘legale’ kant de deur wagenwijd openstaat, zodat wie ook een vliegticket kan kopen en voor toerist doorgaan, ons land kan binnenkomen en voorlopig niet meer weggaan. Het is met dit specifieke probleem in gedachten dat de redactie de minister om zijn opinie heeft gevraagd en we moeten helaas concluderen dat zijn antwoord verre van bevredigend was. Zijn antwoord was niet meer dan een beschrijving van de huidige gang van zaken, waarin men optreedt op het moment dat de illegaal aanwezige persoon het land wil verlaten - uit eigen vrije wil en niet omdat justitie hem/haar heeft aangehouden - en wordt geconfronteerd met een verbod op terugkeer voor een aantal jaren. Wat we hadden willen horen was een antwoord op onze verwijzing naar de praktijk in zoveel andere landen waar actief opsporing wordt verricht naar het merendeel van de illegaal achtergebleven personen, dat via de officiële deur is binnengekomen, om hen uit te wijzen voordat ze de kans krijgen om hier ‘wortel te schieten’. In ons geval betreft dat zeker 90% van alle personen die uiteindelijk de tienduizenden illegaal aanwezige personen uitmaken die we momenteel hebben. Onze autoriteiten hanteren integendeel een ‘laisser faire’ beleid waarbij uitsluitend achteraf wordt opgetreden, als en wanneer de betrokken persoon zelf het land wil verlaten. Ook wijst de bewindsman op de wetswijziging waardoor de illegale aanwezigheid niet langer een misdrijf is, maar slechts een overtreding. Dat komt heel humaan over maar bij enig geloofwaardig optreden om degenen op te sporen die na verloop van hun tijdelijk verblijf niet vertrekken, maakt dat niets uit: men constateert dat de persoon zonder verblijfspapieren aanwezig is in het land en dus gaat hij/zij naar huis…

Maar nee, men blijft wijzen op de inspanningen die worden verricht aan de kust, die er inderdaad stukken spannender uitzien en dus goed is voor de pers en de online commentaren, maar er gebeurt niets om het probleem van de grote toestroom via de officiële deur aan te pakken, die geruisloos doorgaat. Op die manier hebben we nu de situatie, na jaren open-deurbeleid, met enkele tienduizenden Venezolaanse migranten, die al gebruik maakten van dat open-deurbeleid nog voordat Chavez meer dan 25 jaar geleden de macht in handen kreeg en de grootste migratiegolf veroorzaakte in de Latijns-Amerikaanse geschiedenis.

Maar, dat is niet alles. Zoals het genoemde interview aangaf, zal dit hetzelfde open-deurbeleid zijn voor de komende jaren. We hebben in het interview niets kunnen ontdekken dat zou wijzen op een stringenter beleid voor de genoemde 90% aan immigranten die legaal binnenkomen en niet meer vertrekken. En dat heeft ook een andere reden die niet uitsluitend het probleem is van de genoemde minister, maar van het gehele kabinet: er is kennelijk besloten dat de praktijk van de afgelopen dertig jaar wordt gehandhaafd. Buitenlanders kunnen dan ongestoord binnenkomen, naar baantjes gaan ‘shoppen’ en tot afspraken komen met werkgevers en daarna – misschien - een verblijfsvergunning aanvragen.

Zo wordt uiteindelijk dus hetzelfde model gehandhaafd, waarschijnlijk met het argument dat de enorme vraag naar arbeid nog jaren zal aanhouden en dat de binnenkomst op deze wijze voor voldoende aanbod van buitenlandse arbeidskrachten zorgt, zonder dat men moeite hoeft te doen om de binnenkomst van arbeid te reguleren in de belangrijkste landen zelf waar die arbeid vandaan komt. Dit impliceert het braaf nakomen van de economische wet van het voorkomen van een te hoge prijs voor arbeid door te zorgen voor voldoende aanbod aan de andere kant, zonder overdreven kosten, voor de privésector noch de overheid. Met mogelijk een volgende grote migratiegolf uit weer datzelfde land, is de vraag dan wel hoe het staat met onze belangen, als die 90%-deur wagenwijd openblijft, met alle gevolgen van dien die we al een keer langs hebben zien komen…

Hoewel het Hof opnieuw het verzoek van De Meza afwees, toonde het begrip voor zijn positie

Het Gemeenschappelijk Hof van Justitie heeft afgelopen maandag het hoger beroep van oud-minister en huidig parlementslid Mike de Meza (AVP) verworpen. De Meza had de rechter verzocht het Openbaar Ministerie (OM) te verplichten hem gedetailleerde informatie te verschaffen over de verdenkingen tegen hem en of er al dan niet vervolging zou volgen. Het Hof oordeelde echter dat een dergelijke bevel in deze onderzoeksfase niet verenigbaar is met het rechtssysteem en de bevoegdheden van de rechter.

De zaak rond De Meza kreeg eerder dit jaar politieke lading tijdens zijn benoemings- en screeningsproces als minister in het nieuwe kabinet. Toen werd duidelijk dat hij onderwerp was van een lopend strafrechtelijk onderzoek, vermoedelijk in verband met artikel 68, lid 2, van de Algemene Landsverordening Belastingen, dat betrekking heeft op mogelijke belastin-

govertredingen.

Op 11 juni 2025 diende De Meza's advocaat, mr. Desiree Croes, een verzoekschrift in bij het Gerecht in Eerste Aanleg van Aruba. Daarin eisten zij onmiddellijke duidelijkheid van het OM over de aard en de reden van de verdenkingen. Op 25 juni oordeelde de rechter dat het OM De Meza schriftelijk binnen 14 dagen moest informeren of hij officieel als verdachte gold en, zo ja, voor welke strafbare feiten. Het OM bevestigde daarop dat De Meza inderdaad verdachte was in een lopend onderzoek naar fiscale overtredingen.

Daarna volgden meerdere soortgelijke verzoeken om meer details en om een beslissing over al dan niet vervolging binnen een door de rechter te bepalen termijn. De rechtbank wees die verzoeken af, met als argument dat het te vroeg was om het OM te verplichten een vervolgingsbeslissing te nemen.

Na hernieuwde verzoeken en een hoger beroep werd de zaak op 9 september 2025 behandeld door het Hof in Curaçao, met partijen die via videolink vanuit Aruba deelnamen. De Meza voerde aan dat hij recht had op meer informatie, onder verwijzing naar artikel 6 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) en de Arubaanse Grondwet. Het OM stelde dat het verzoek prematuur was, omdat het onderzoek nog liep en er geen vervolgingsbeslissing genomen was.

Het Hof erkende dat het beroep ontvankelijk was, mede omdat De Meza mogelijk opnieuw minister zou worden en daarom een relevant belang had. Toch oordeelde het dat noch het EVRM, noch de Arubaanse Grondwet het OM verplicht om in deze fase uitgebreide informatie te geven. Zolang er nog geen vervolging, dagvaarding of voorlopige hechtenis heeft plaatsgevonden, hoeft slechts summiere informatie te worden verstrekt. Dat was al gebeurd in juni, toen het OM bevestigde dat De Meza verdachte was in een fiscaal onderzoek.

Het Hof benadrukte bovendien dat het OM ruime discretionaire bevoegdheden heeft en dat de rechter het OM niet kan dwingen om binnen korte termijn een vervolgingsbeslissing te nemen. Alleen bij onredelijke vertraging kan de rechter ingrijpen, maar daarvan was volgens het Hof geen sprake: het onderzoek liep pas sinds eind mei.

Hoewel het Hof de verzoeken formeel afwees, sprak het wel begrip uit voor de positie van De Meza. Het erkende dat de onzekerheid belastend is, zeker gezien de publieke aandacht en zijn politieke rol. Tegelijk sprak het vertrouwen uit dat het OM rekening zal houden met deze omstandigheden en het onderzoek binnen redelijke termijn zal afronden.

De uitspraak betekent dat De Meza voorlopig geen verdere duidelijkheid krijgt over zijn juridische positie en zijn status als verdachte onzeker blijft. Voor het OM bevestigt het arrest dat het in de beginfase van een onderzoek ruime beleidsvrijheid heeft. Politiek gezien blijft de zaak gevoelig: een eventuele terugkeer van De Meza als minister hangt af van de uitkomst van dit strafrechtelijk onderzoek.

Met deze uitspraak blijft de juridische strijd voor De Meza complex. Zijn verzoek om meer informatie en een snelle vervolgingsbeslissing is afgewezen, maar de druk op het OM om het onderzoek zorgvuldig en tijdig af te ronden blijft bestaan. De komende maanden zullen beslissend zijn voor zowel zijn persoonlijke toekomst als voor het politieke klimaat op Aruba.

Volgens Amerikaans ministerie van Buitenlandse Zaken voldoet Aruba niet volledig aan minimumnormen voor bestrijding mensenhandel

Afgelopen maandag publiceerde het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken het 2025 Trafficking in Persons Report. Daarin wordt Aruba ingedeeld als "Tier 2": landen waarvan de regering niet volledig voldoet aan de minimumnormen van de TVPA (Trafficking Victims Protection Act), maar die wel aanzienlijke inspanningen leveren om aan die normen te voldoen.

Over het rapport zei de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken Marco Rubio: "Mensenhandel is een afschuwelijke en verwoestende misdaad die ook transnationale criminele organisaties en immorele, anti-Amerikaanse regimes verrijkt. De 25e editie van het Trafficking in Personsrapport dringt er bij landen op aan serieuze maatregelen te nemen tegen dwangarbeid en seksuele uitbuiting, en verzekert dat degenen die weigeren te handelen, consequenties zullen ondervinden. De regering-Trump zet zich in om Amerikaanse waarden te verdedigen, Amerikaanse werknemers te beschermen en onze gemeenschappen te beveiligen."

Volgens het rapport: "De regering van Aruba voldoet niet volledig aan de minimumnormen voor de uitbanning van mensenhandel, maar levert wel inspanningen om dit te bereiken. De regering toonde over het geheel genomen meer inzet dan in de vorige periode; daarom blijft Aruba ingedeeld in Tier 2."

Deze inspanningen omvatten onder meer het opstarten van een eerste rechtszaak wegens mensenhandel sinds 2018, het identificeren van meer slachtoffers en het verstrekken van tijdelijke verblijfsvergunningen aan twee slachtoffers. Ook werd de reflectieperiode verlengd van 14 naar 30 dagen, wat aan vier slachtoffers werd toegekend die vervolgens instemden om de wetshandhavingsinspanningen te ondersteunen.

Toch heeft de regering sinds 2013 geen enkele mensenhandelaar veroordeeld onder het specifieke anti-mensenhandelstatuut. Belangrijke anti-mensenhandelinstellingen werkten niet effectief samen, wat het juridische proces bemoeilijkte. Deskundigen uitten zorgen dat functionarissen mensenhandel verwarren met mensensmokkel. Ook keurde de regering het voorgestelde Nationale Actieplan (NAP) niet goed vóór het einde van de verslagperiode.

Het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken beveelt Aruba aan om onderzoeken en vervolging van mensenhandel krachtiger ter hand te nemen en veroordeelden passende straffen op te leggen, inclusief significante gevangenisstraffen. Verder wordt geadviseerd om slachtoffers proactief te identificeren in alle kwetsbare groepen, waaronder vrouwen in de commerciële seks, gedetineerde migranten, huishoudelijk personeel en migranten werkzaam in de bouw, supermarkten en detailhandel. Het rapport beveelt ook trainingen aan voor politie, aanklagers, rechters, kustwacht en arbeidsinspecteurs over slachtoffergerichte en trauma-geïnformeerde benaderingen. Daarnaast wordt aanbevolen het Coördinatiecentrum Mensenhandel en Mensensmokkel (CMMA) formeel te institutionaliseren en te financieren.

Rechtszaken en vervolging

De regering intensiveerde de vervolgingsinspanningen. Artikel 2:239 van het Wetboek van Strafrecht stelt seksuele en arbeidsuitbuiting strafbaar met maximaal 12 jaar gevangenisstraf of een boete wanneer het een minderjarig slachtoffer betreft. Deze straffen werden als voldoende zwaar beoordeeld en overschrijden bij seksuele uitbuiting zelfs de straffen voor andere ernstige misdrijven zoals ontvoering.

In 2024 startte de regering vier "actieve" onderzoeken (één naar seksuele uitbuiting en drie naar arbeidsuitbuiting), vergeleken met slechts één zaak in 2023. Voor het eerst sinds 2018 begon een rechtszaak wegens arbeidsuitbuiting, maar veroordelingen bleven uit. Al zes jaar op rij is geen enkele mensenhandelaar veroordeeld, en sinds 2013 niet onder het specifieke anti-mensenhandelstatuut.

Het rapport wijst verder op coördinatieproblemen tussen de verschillende eenheden die betrokken zijn bij mensenhandelonderzoeken, waaronder de UMM (Unit Mensenhandel en Mensensmokkel) en de JIUMM. Hoewel er trainingen zijn gegeven aan politie, arbeidsinspectie en grensbewakers, blijft de verwarring met mensensmokkel een probleem.

Arubaanse autoriteiten werkten samen met partners binnen het Koninkrijk, onder meer bij een verzoek om een verdachte te ondervragen in samenwerking met Curaçaose autoriteiten.

In een volgende editie zal Bon Dia Aruba meer informatie publiceren over de aanbevelingen van het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken, waaronder de maatregelen op het gebied van bescherming, preventie en de profielen van mensenhandel op Aruba.

De lokale toezichtwet is ... *Een doekje voor het bloeden...*

Met belangstelling hebben we kennisgenomen van het standpunt van een van de exponenten van de Raiz-partij inzake het Rijkswetsvoorstel voor financieel toezicht in Aruba, zoals ook gepubliceerd in onze editie van 30 september jl.. Een interessante opinie, die echter uiteindelijk niets zal veranderen aan de machtsrelaties binnen het Koninkrijk. Als autonoom gebied zullen we altijd wel het debat houden over de vraag of de macht aan de top niet te ver gaat en in het nadeel werkt van de rechten van de autonome overheid van een deel van het Koninkrijk. Een op zich legitiem debat, maar waarbij we niet moeten vergeten dat we het hebben over een aangelegenheid van oplegging van financieel toezicht, die al in 2015 al goed had moeten worden geregeld, hetgeen niet is gebeurd.

Maar laten we beginnen met aandacht te schenken aan het belangrijkste kritiekpunt van Carlos Guiamo, namelijk hetgeen in artikel 38 van het voorstel is geformuleerd. In dit artikel wordt inderdaad een zekere restrictie vastgelegd op hetgeen in Aruba regering en parlement zouden kunnen doen om wijzigingen aan te brengen in de lokale toezichtwet. Hiervoor zou men eerst toestemming moeten hebben van de Koninkrijksministerraad, het hoogste gezag binnen het Koninkrijk. Dit lijkt een op z'n minst ongewone vorm, waarbij bevoegdheden van de Koninkrijksministerraad in een lokale wet worden ondergebracht. Daardoor rijst de vraag of dit wel spoort met de Staatsregeling van Aruba, waarin verondersteld wordt dat de wetgeving van Aruba tot stand komt als een autonome daad tussen regering en parlement van het land. Waarom dan controverse veroorzaken door de hand van het Koninkrijk tot in de lokale wetgeving te laten reiken, waar wij verondersteld worden 'autonoom' te zijn?

Helaas is dit een aangelegenheid die al in 2015 tot felle discussies leidde, met scherpe kritiek vanuit de Raad van Advies van Aruba over het opnemen van het financieel toezicht van het Koninkrijk in een lokale wet, hetgeen zorgde voor die merkwaardigheid in juridisch opzicht. Noch de Nederlandse regering, noch de Arubaanse tegenvoeter maakte zich druk om deze kritiek en hetgeen voor de twee andere autonome eilanden sinds 2010 in een rijkswet was neergelegd, werd bijna integraal voor Aruba in een lokale wet (LAft) gestopt. Naar onze mening is wat we nu zien een voortzetting van die ongewone formule in de nieuwe lokale toezichtwet, die de invoering van de rijkswet financieel toezicht moet gaan vergezellen. Nu is de kernvraag: waarom zijn we nu hier beland? Dat heeft alles te maken met de strijd tussen de kabinetten Wever-Croes en de Nederlandse regering, waarbij de Arubaanse regering zich met hand en tand verzette tegen een rijkswet voor het financieel toezicht, dat vanaf 2015 in de lokale toezichtwet was ondergebracht. Maar, hun eigen manoeuvres tegen het financieel toezicht van het Koninkrijk leidden tot de Nederlandse wens het financieel toezicht ondergebracht te zien in een rijkswet, waar het eigenlijk thuishoort. Dit verzet bracht het laatste van de genoemde kabinetten ertoe met een voorstel op de proppen te komen van een 'hybride' constructie, met gelijktijdig een (consensus)rijkswet en een lokale wet, met bepaalde elementen in laatstgenoemde. Die veronderstelde 'hybride oplossing' ziet eruit als een poging een vierkante cirkel te fabriceren, die wellicht bevredigend zou kunnen zijn voor alle betrokken belangen. Waarom? Omdat voor degene die grotendeels binnen het Koninkrijk verantwoordelijk is voor het financieel toezicht van datzelfde Koninkrijk, de Nederlandse regering, de vrees bleef bestaan dat in Aruba de lokale wet in negatieve zin voor het toezicht zou kunnen worden gewijzigd, via een simpele lokale wetswijziging, zoals de Arubaanse grondwet dit voorschrijft. Dit heeft naar ons inzicht geleid tot wat we nu zien, namelijk dat de acceptatie van artikel 38, zoals nu geformuleerd, betekent dat opnieuw bevoegdheden van de Koninkrijksregering in een lokale wet worden ondergebracht.

Men zou kunnen stellen dat, achteraf bezien op die fatale dag in april 2015, toen de Nederlandse regering het Arubaanse kabinet confronteerde met het besluit tot ingrijpen in de Arubaanse financiën, men een strategische fout beging om af te zien van een rijkswet, niet een van consensus maar een van oplegging. Men accepteerde het Arubaanse voorstel dat het genoemde controversiële aspect met zich meebracht van de toewijzing van bevoegdheden betreffende het toezicht aan de Koninkrijksregering in een lokale wet.

Eerlijk gezegd zien we geen verandering in deze kwestie, ook al omdat het in feite niet zo belangrijk is, in die zin dat het geen wijziging met zich meebrengt in het totaal: er zal in elk geval financieel toezicht zijn, in een rijkswet, of in een lokale wet die we al 10 jaar hebben. De nieuwe Arubaanse wet lijkt ons weinig meer dan een doekje voor het bloeden, naast het voorstel voor de rijkswet. En bovendien nog deze overweging: de Nederlandse vrees dat men in Aruba iets aan de wet zou kunnen wijzigen zonder dat dit overeengekomen zou zijn, berust op een theoretisch gevaar omdat de Koning, zeg maar de Nederlandse regering, over de mechanismen beschikt om elke wet of wetswijziging tegen te houden die tegen de belangen van het Koninkrijk zou zijn. Dat is al eerder gebeurd, namelijk in 2019 toen het Arubaanse kabinet er niet in slaagde de wetswijziging door te voeren waarbij het financieel toezicht van het Koninkrijk uit de wet werd gelicht en werd overgeheveld naar het Arubaanse parlement. Er ontbrak uiteindelijk een handtekening om de gewijzigde wet in werking te doen treden… En die handtekening zal altijd ontbreken wanneer dingen gebeuren die de Koninkrijksregering niet kan toestaan; dat is nu eenmaal autonomie. Het kan best zijn dat het juridisch gezien niet helemaal de correcte vorm is, maar laten we het erop houden dat Aruba een zekere juridische creativiteit heeft uitgeprobeerd, die wellicht helpt om de boel te camoufleren, maar niets verandert aan de realiteit van het toezicht, dat pas zal verdwijnen wanneer wij erin slagen onze zaken op de juiste wijze te beheren.

Landen binnen het Koninkrijk versterken gezamenlijke strijd tegen "ondermijnende criminaliteit"

Nederland, samen met Aruba, Curaçao en Sint-Maarten, intensiveert de strijd tegen criminaliteit, fraude en corruptie. In een brief aan de Tweede Kamer kondigden minister van Justitie en Veiligheid Foort van Oosten (VVD) en staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties Eddie van Marum (BBB) aan dat de komende jaren stevigere maatregelen worden genomen om de rechtsstaat en goed bestuur in het Caribische deel van het Koninkrijk te versterken.

De brief volgt op een toezegging van voormalig staatssecretaris Alexandra van Huffelen tijdens de begrotingsbehandeling op 23 oktober 2024 en een motie van VVD-Kamerlid De Vries, die pleitte voor een steviger aanpak van fraude, corruptie en integriteitsschendingen. "Ondermijning vormt een bedreiging voor de rechtsstaat, zowel in Europees Nederland als in de Caribische landen. Daarom is samenwerking essentieel," schreven de bewindspersonen.

Specifieke uitdagingen voor de Caribische landen

De Caribische delen van het Koninkrijk kampen al langere tijd met specifieke uitdagingen. Door hun nabijheid tot Latijns-Amerika en belangrijke handelsroutes naar Europa zijn de eilanden kwetsbaar voor drugssmokkel, mensenhandel en witwassen van geld. De kleinschaligheid van de samenleving en de verwevenheid tussen overheid, bedrijfsleven en politiek vergroten bovendien de risico's van corruptie en machtsmisbruik.

Nederland benadrukt dat dit geen louter lokaal probleem is. Criminele netwerken die in het Caribisch gebied voet aan de grond krijgen, vormen ook een directe bedreiging voor de veiligheid en integriteit van de samenleving in Europees Nederland. Daarom ondersteunt Den Haag de landen met expertise, extra capaciteit en financiële middelen.

Drie pijlers van de aanpak

De gezamenlijke aanpak bestaat uit drie pijlers: strafrecht, bestuur en de bevordering van goed bestuur en integriteit.

Strafrechtelijke aanpak

Sinds 2017 zijn miljoenen euro's geïnvesteerd in versterking van het Recherche Samenwerkingsteam (RST), de Openbare Ministeries in de Caribische landen en het Gemeenschappelijk Hof van Justitie. Deze instellingen onderzoeken financiële en economische criminaliteit zoals belastingfraude, corruptie en witwassen. Ook hooggeplaatste politici zijn daarbij onderwerp van onderzoek.

Volgens de bewindspersonen heeft dit een drievoudig effect: het straft crimineel gedrag, legt kwetsbaarheden binnen het bestuur bloot en laat de samenleving zien dat niemand boven de wet staat. In 2021 werd het budget verdubbeld naar 24 miljoen euro per jaar, waarbij Aruba structureel werd meegenomen in de aanpak. Tot 2028 zijn vijf ambities geformuleerd, waaronder uitbreiding van de onderzoekscapaciteit, betere samenwerking binnen en buiten het Koninkrijk en effectievere confiscatie van criminele opbrengsten.

Vervolg op pagina 8

ARUBAVANDAAG

Landen binnen het Koninkrijk... *Vervolg van pagina 7*

Bestuurlijke maatregelen
Naast strafrechtelijke vervolging worden ook bestuurlijke maatregelen ingezet. Zo werd in 2021 een speciaal protocol ingevoerd om georganiseerde en ondermijnende criminaliteit bestuurlijk tegen te gaan. Het ministerie van BZK stelt hiervoor jaarlijks 1 miljoen euro beschikbaar.

Een belangrijk voorbeeld is de campagne "No riba Nos Isla" (Not on Our Island), die in alle drie de landen loopt en burgers, bedrijven en ambtenaren bewust maakt van signalen van ondermijning. Daarnaast wordt gewerkt aan de oprichting van platforms naar voorbeeld van de Regionale Informatie- en Expertise Centra (RIEC's) in Nederland, die uiterlijk eind 2026 volledig operationeel moeten zijn.

Goed bestuur en integriteit
Een derde pijler is versterking van integriteit en bestuur. Sint-Maarten heeft sinds 2019 een Integriteitskamer, Aruba richtte in 2021 een Bureau Integriteit op en Curaçao werkt aan vergelijkbare plannen. Politieke partijen worden gescreend op financiering en nieuwe overheidsfunctionarissen ondergaan integriteitscontroles.

Ambtenaren krijgen daarnaast trainingen en bewustwordingssessies. Nederland ondersteunt dit proces door kennisdeling en monitoring, onder meer in samenwerking met Transparency International.

Integriteitsconferentie en kenniscentrum
Een belangrijk initiatief is de jaarlijkse Caribische Integriteitstop, die sinds 2023 wordt georganiseerd. Ambtenaren van de zes Caribische eilanden, evenals vertegenwoordigers van Kustwacht, Openbaar Ministerie en Koninklijke Marechaussee, komen hier samen om kennis uit te wisselen. De volgende conferentie vindt plaats in november 2025 op Aruba. Daar wordt ook gesproken over het op te richten Caribisch Kenniscentrum Integriteit, dat in 2026 voltooid moet zijn en een centrale rol krijgt in onderzoek, opleiding en uitwisseling van best practices.

Uitdagingen en vooruitblik
Toch erkennen de bewindspersonen dat de aanpak niet zonder uitdagingen is. Lokale opsporingsdiensten kampen met personeelstekorten en zijn sterk afhankelijk van tijdelijk uitgezonden specialisten uit Nederland. Gevangenissen hebben te maken met overbevolking en de benodigde wetgeving voor informatie-uitwisseling ontbreekt soms.

Daarom ligt de nadruk de komende jaren op structurele training, alternatieve interventies en betere informatie-uitwisseling. "Een duurzame aanpak kan alleen succesvol zijn als rekening wordt gehouden met de Caribische realiteit en er intensief wordt samengewerkt met lokale partners," aldus de brief.

De motie van VVD-Kamerlid De Vries en de eerdere toezegging van Van Huffelen tonen volgens de bewindspersonen aan dat er politieke wil bestaat om door te pakken. Ook andere partijen, zoals GroenLinks-PvdA, hebben via moties aangedrongen op een krachtiger inzet tegen drugs- en mensenhandel.

Volgens de brief erkennen ook de regeringen van Aruba, Curaçao en Sint-Maarten de noodzaak. Eerdere corruptieschandalen en integriteitsschendingen hebben het vertrouwen van burgers in de overheid geschaad. Herstel van dat vertrouwen is alleen mogelijk met transparantie, verantwoording en zichtbare actie tegen misstanden.

In januari 2026 zal het Justitieel Vierpartijenoverleg de brede problematiek van ondermijning opnieuw bespreken. Dan worden ook de resultaten van het verkennend onderzoek naar het Caribisch Kenniscentrum Integriteit gepresenteerd.

Nederland benadrukt dat dit niet alleen een financieel of juridisch vraagstuk is, maar ook een sociaal vraagstuk: burgers en bedrijven moeten ervaren dat de overheid betrouwbaar en rechtvaardig handelt. Alleen zo kan vertrouwen in de rechtsstaat worden hersteld en behouden.

De strijd tegen criminaliteit, corruptie en integriteitsschendingen in de Caribische landen van het Koninkrijk wordt de komende jaren dus aanzienlijk geïntensiveerd. Nederland en de eilanden bundelen hun krachten om zowel strafrechtelijk als bestuurlijk sterker op te treden.

Met extra middelen, internationale samenwerking en de oprichting van een Caribisch kenniscentrum wordt ingezet op een duurzame en effectieve strategie. Maar succes hangt niet alleen af van geld en wetgeving: ook de lokale context, samenwerking en draagvlak zijn doorslaggevend.

Zoals de bewindspersonen afsloten in hun brief: "Burgers in het hele Koninkrijk moeten kunnen rekenen op een solide, veerkrachtige rechtsstaat. Samenwerking is de sleutel om dat te bereiken."

Twee personen veroordeeld voor mensenhandel op Curaçao, celstraffen opgelegd

(CuraçaoChronicle) – De rechtbank in Willemstad heeft Maribel M. (47) veroordeeld tot 42 maanden cel en Luis L. (58) tot 30 maanden cel voor mensenhandel. Het duo had vijf Colombiaanse vrouwen met valse beloften naar Curaçao gelokt en hen gedwongen in de prostitutie te werken.

De rechters oordeelden dat de verdachten fundamentele mensenrechten hadden geschonden, waaronder menselijke waardigheid en persoonlijke vrijheid.

De slachtoffers, die zonder geld en met weinig kennis van Curaçao op het eiland aankwamen, dachten dat zij betere kansen tegemoet gingen. In werkelijkheid werden zij ondergebracht in armoedige omstandigheden en gedwongen te werken in Maribel Bar aan de Rooseveltweg. Daar werden zij uitgebuit als zogeheten "trago girls," die klanten moesten verleiden om drankjes te kopen en seksuele diensten te verrichten.

Werving via sociale media
De vrouwen waren via sociale media gerekruteerd, waar hen werd gevraagd bikini-foto's te sturen en een contract te tekenen met werktijden en verplichtingen. Elke vrouw kreeg bij aankomst een fictieve schuld van 2.000 dollar opgelegd, die zij onder druk moesten terugbetalen.

Na hun aankomst kregen de slachtoffers instructies om de immigratieautoriteiten te misleiden. Zij werden in ongezonde omstandigheden ondergebracht, moesten kamers delen en zelf voorzien in hun levensonderhoud. Overtredingen van de opgelegde regels werden bestraft met boetes tussen 75 en 150 gulden. Ook werden familieleden in Colombia bedreigd om controle te behouden.

Uitbuiting door een migrant zelf
De rechtbank rekende Maribel haar daden extra zwaar aan, omdat zij zelf ooit naar Curaçao was geëmigreerd op zoek naar een beter leven, maar ervoor koos andere vrouwen in dezelfde kwetsbare positie uit te buiten. Zij handhaafde de opgelegde regels en hield toezicht op de slachtoffers, terwijl Luis contact onderhield met de vrouwen in Colombia en hun reis naar het eiland regelde.

De rechtbank concludeerde dat beide verdachten opereerden binnen een systeem dat was opgezet om financieel gewin te behalen ten koste van de slachtoffers.

Naast hun celstraffen werden de verdachten veroordeeld tot het betalen van 20.000 gulden schadevergoeding aan elk van de vijf vrouwen.

Nederlandse partijen dringen aan op stemrecht voor Curaçao, Aruba en Sint-Maarten bij parlementsverkiezingen

(CuraçaoChronicle) — De oppositiepartijen GroenLinks-PvdA en D66 hebben plannen aangekondigd om een wetsvoorstel in te dienen dat burgers van Curaçao, Aruba en Sint-Maarten stemrecht moet geven bij de Nederlandse parlementsverkiezingen.

"Er zijn verkiezingen voor de Tweede Kamer, maar niet iedereen binnen het Koninkrijk mag stemmen. Dat is oneerlijk en achterhaald," zei Raoul White (GroenLinks-PvdA). "De Kamer neemt besluiten die direct invloed hebben op het leven van de mensen op de eilanden. Hun stemmen verdienen het om gehoord te worden."

D66-Kamerlid Mpanzu Bamenga herhaalde de oproep en benadrukte dat actie al veel te lang op zich laat wachten. "De Raad van State adviseerde meer dan een jaar geleden al om de Kieswet te herzien, zodat burgers van de Caribische landen binnen het Koninkrijk invloed kunnen hebben op de Nederlandse politiek. De regering heeft niets gedaan, dus nemen wij zelf het initiatief. Democratie vraagt om besluiten."

Met het voorgestelde wetsvoorstel willen GroenLinks-PvdA en D66 ervoor zorgen dat de komende verkiezingen op 29 oktober de laatste zullen zijn waarbij inwoners van Curaçao, Aruba en Sint-Maarten worden uitgesloten van stemmen. De partijen presenteren deze stap als een beweging richting meer gelijkheid binnen het Koninkrijk.

"Democratie stopt niet bij de Caribische Zee," benadrukten White en Bamenga.